

KRONIKA
MĚSTA KOLÍNA

1980

DÍL II.

P R Ů M Y S L A S L U Ž B Y

Není v silách kronikáře zachytit ani v hlavních rysech rozvoj průmyslu v jeho celku v tak velikém a průmyslovém městě jako je Kolín, natož potom rozvoj jednotlivých průmyslových podniků a závodů ve městě, protože nemá dostatek pramenů nebo jsou pro něho nedostupné. Přes to jsem přesvědčen, že by v městské kronice měly být v každém roce zachyceny aspoň hlavní údaje o výrobě v každém průmyslovém závodě ve městě, o jeho výstavbě a rozvoji, o úspěších, ale i neúspěších ve výrobě, o životě pracujících v podnicích, o socialistickém soutěžení atd., a to i tehdy, když v některých podnicích a závodech již vedou své vlastní kroniky. Ty jsou ovšem daleko obsáhlejší, než o jednom podniku může obsahovat zápis v městské kronice. Nejde tedy o souběžnou práci, ale o práci z docela jiných hledisek.

Podniky patří k městu a město není městem bez průmyslových podniků. Proto jsem se obrátil na všechny pod-

niky a závody v Kolíně se žádostí, aby poskytly pro městskou kroniku aspoň ta hlavní data o životě podniku nebo závodu v tomto roce. Jen několik podniků a závodů mi odpovědělo, škoda. Zde jsou tedy aspoň kusé údaje o průmyslu a službách ve městě Kolíně v roce 1980:

F R I G E R A , národní podnik, Kolín IV, Zengrova 110

Rok 1980 byl úspěšně zakončen a plán výroby n.p. Frigera v hodnotě 295 000 000,-Kčs byl splněn na 100,3 %, tj. bylo vyrobeno zboží za 295 842 000,- Kčs. Z toho plán závodu Kolín /Frigera Kolín má kromě kolínského závodu ještě pobočný závod v Berouně/, který stanovil výrobu za 199 500 000,-Kčs byl splněn na 200 275 000,-Kčs, tj. na 100,4 %. Plán exportu činil celkem 61 700 000,-Kčs a byl splněn na 64 633 000,-Kčs, tj. na 104,8 % ve skupině speciálních chladicích zařízení pro zdravotnictví / lyofilizačních zařízení, tj. zařízení pro sušení krevní plasmy a biologických látek ze zmrazeného stavu sublimací za hlubokého vakua/, zmrazovacích a nízkoteplotních zařízení a ve skupině chladicích blokových jednotek pro přepravníky. Tato zařízení jsou vyvážena především do SSSR, ale i do ostatních zemí socialistického tábora.

V roce 1980 bylo v kolínské Frigeře vyráběno dvanáct finálních výrobků /mimo kondenzační chladírenské jednotky/, velmi náročných na konstrukci, technologii, výrobu a kvalitu. Z těchto výrobků nízkoteplotní zařízení značky HC 280/70 nese pečeť "technický pokrokový výrobek". V závěru roku byla zavedena do výroby chladicí bloková jed-

notka zn. BJSE 32 jako inovovaná původní BJS 31, dále pak nízkoteplotní zařízení zn. HC 700/50. V průběhu roku byla konstrukční kancelář podniku dokončena a prototypovou dílnou vyrobena nová řada lyofilizačních zařízení zn. LZ 9.2 LZ 30.2 a LZ 45.2 s polovodičovými regulačními systémy. Prototyp LZ 30.2 je již ve zkouškách v SSSR a LZ 9.2 se zkouší v tuzemsku.

Na celkovém úspěchu podniku se podílelo 30 kolektivů brigád socialistické práce /BSP/ se 676 členy. O kvalitní činnosti brigád svědčí skutečnost, že jejich členové získali v roce 1980 celkem 70 bronzových, 36 stříbrných a 8 zlatých odznaků brigád socialistické práce.

K úspěchům podniku přispělo i hnutí zlepšovatelů. Zlepšovatelé z řad techniků i dělníků podali za tento rok celkem 135 zlepšovacích návrhů, z nichž bylo již 59 zavedeno do výroby. Jejich celkový společenský prospěch činí 3 895 000,-Kčs. Na tomto úspěchu se podílely tři komplexní racionalizační brigády: jedna na zavedení stavebnicových ocelových kondensátorů, druhá na zavedení soustružnického automatu a třetí na zavedení druhé generace blokových chladicích jednotek ve spolupráci s Výzkumným ústavem chemického průmyslu v Praze. Tento úkol byl sledován krajským výborem KSČ.

V prosinci 1980 byla dokončena druhá etapa obnovy a modernizace závodu v celkové hodnotě 25 500 000,- Kčs, která byla započata v září roku 1977. Na dokončení stavby v roce 1980 bylo prostavěno 11 400 000,- Kčs. Generálním dodavatelem stavby je n.p. Průmstav Praha. Pracovníci Frigery odpracovali na této stavbě 5 924 hodin. V roce 1980

pokračovala výstavba mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV, kde je n.p. Frigera garantem stavby. Na této stavbě je stálá pracovní četa pracovníků Frigery a mimo to ostatní pracovníci Frigery odpracovali letos na této stavbě 1 117 hodin.

Podnik zajišťuje pro své pracovníky podnikovou výstavbu bytů, kterých bylo v roce 1980 předáno zaměstnancům 48 a celkový počet podnikových bytů má nyní Frigera 193.

V roce 1980 byla pracovníkům Frigery udělena řada vyznamenání:

jednomu pracovníkovi státní vyznamenání "Za vynikající práci,

jednomu pracovníkovi vyznamenání "Za pracovní věrnost",

jednomu pracovníkovi "Nejlepší pracovník Federálního ministerstva hutnictví a těžkého strojírenství",

dvěma pracovníkům "Nejlepší pracovník trustu CHEPOS" a

jednomu pracovníkovi titul "Průkopník socialistické práce".

ČOKOLÁDOVNY, odštěpný závod SOJA KOLÍN

Pracovní úsilí závodu bylo v roce 1980 zaměřeno na splnění všech hospodářských úkolů posledního roku 6. Pětiletého plánu. Pro zajištění plánu se vycházelo z rozpracovaného usnesení XV. sjezdu KSČ a všech dalších usnesení ze zasedání Ústředního výboru KSČ na podmínky našeho závodu. Všechny úkoly byly podkladem pro přijetí celozávod-

ního závazku, který byl vyhlášen a přijat na počest 35. výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou. Úkoly 6. Pětiletého plánu byly splněny ke dni 20. října 1980 a úkoly roku do 10. prosince 1980. Výroba zboží byla překročena o 13 miliónů korun. Již v prvním pololetí dosáhl závod prvenství v rámci podnikové soutěže o Rudý prapor generálního ředitele, které se zúčastnilo čtrnáct odštěpných závodů oborového ředitelství Čokoládovny Praha. Také v okresní soutěži o putovní prapor družebního okresu Voskresensk jsme získali čestné druhé místo.

Stručné shrnutí úspěšného splnění hospodářského plánu za rok 1980 i za celé pětileté období je výsledkem iniciativy všech pracujících a každé středisko závodu přispělo svým zodpovědným přístupem k plnění uložených úkolů. Plán výroby byl v roce 1980 splněn na 106,37 %. Výrobní úkoly byly zajišťovány s ohledem na kvalitu cukrovinek, úsporu surovin, obalového materiálu, energie a v neposlední řadě za podmínek bezpečného pracovního výkonu. V závodě SOJA KOLÍN soutěží osm kolektivů Brigád socialistické práce, z nichž pět je nositelem bronzového odznaku /poznámka: první stupeň BSP - bronzový odznak, druhý stupeň BSP - stříbrný odznak, třetí, nejvyšší stupeň BSP - zlatý odznak/. Ve třech kolektivech byla zavedena Basovova metoda ke snižování nemocnosti a pracovních úrazů. Velmi dobře kolektivy BSP zajišťovaly i ostatní závazkové akce, jako dárcovství krve zdarma, Kolektiv BSP ve mlýně uspořil úpravou výroby sojových vloček dva tisíce normohodin, kolektiv dopravy dodržel plánovanou spotřebu pohonných hmot. Kolektiv BSP nečokoládových cukrovinek zajistil plnění

výkonových norem na 106 % a na surovinách a obalech uspořil 120 tisíc korun. BSP zásobování a expedice plně zajišťovala plynulý oběh vagonů ČSD a závod za celý rok nezaplatil žádné zdržné ani penále, ale za urychlení oběhu vagonů získal od ČSD bonifikaci na 90 tisíc korun. Za účelem zvyšování kvality výrobků podle Saratovského hnutí soutěžily čtyři kolektivy v celkovém počtu 76 pracovníků a výsledkem jejich úsilí bylo splnění jakosti výrobků na 80,7 bodů, oproti plánovaným 80 bodům. Významným přispěním k plnění závazků je soutěž mladých pracovníků, z nichž 4 jsou nositeli "Rudého karafiátu" a v rámci zlepšovatelského hnutí se 15 mladých pracovníků zasloužilo o přínos 90 tisíc korun.

V tomto roce byly v závodě prováděny stavební a adaptační práce v souvislosti se zavedením nových výrobních prvků. Adaptací původních prostor byla vybudována pražírna obilných klíčků, dále celý provoz granulovaného kakaa, výroba lahví PVC na GRANKO a nový sklad hotových výrobků.

V rámci péče o pracující splnil závod plán ozdravných opatření. Největším úspěchem je čistota a kultura pracovního prostředí a budování svačinových a odpočinkových koutků na pracovištích. Pro společenské vyžití zaměstnanců jsou organizovány kulturní zájezdy, jichž se účastní pracovníci i jejich rodinní příslušníci. Rekreační středisko závodu v Krkonoších je plně využíváno. V roce 1980 dostali pracovníci závodu pět nových bytů ze státní výstavby. Čestné vypořádání závodu SOJA KOLÍN s plánovanými úkoly je výsledkem příkladného pracovního úsilí pracovníků a dobré spolupráce vedení závodu, ZO KSČ a ZV ROH.

STROJOBAL , výroba potravinářských strojů a
obalů, oborový podnik Hradec Králové, závod 9
K o l í n IV, Zengrova 82.

Závod STROJOBAL KOLÍN vznikl sloučením dvou oborových podniků, a to OBAL Praha a Strojírny potravinářského průmyslu Hradec Králové. Nadřízený orgán je STROJOBAL, oborové ředitelství Hradec Králové. V roce 1976 byly k závodu přičleněny v rámci reorganizace oborového podniku dva provozy, a to provozovna v Kolíně IV, Havířská uléce a provozovna v Molitorově u Kouřimi.

Výrobní program v základním závodě v Kolíně je zaměřen výhradně na výrobu kovových tub pro potravinářský, farmaceutický a chemický průmysl. Na přidružených provozech probíhá strojírenská výroba pro potravinářský průmysl a z části výroba hliníkových misek.

Výroba kovových tub v základním závodě je v současné době prováděna na plnoautomatických linkách s vysokou produktivitou práce. K této moderní mechanizaci došlo převážně v průběhu posledních osmi let ve spolupráci s Blanickými strojírnami ve Vlašimi, kde byly naše plnoautomatické linky vyrobeny.

Celý základní závod je v současné době v rekonstrukci, která se provádí vlastními prostředky bez přerušování plánované výroby zboží. V měsíci dubnu /18./ 1945 byl celý závod zničen leteckým bombardováním a po osvobození byly urychleně postaveny jen výrobní haly dřevěné konstrukce, aby mohla být výroba co nejdříve zahájena. Tyto

prostory nemohly již jak po stránce výrobních a pracovních podmínek, tak z hlediska sociálního vybavení vyhovovat a zabezpečovat stále se zvyšující výrobu kovových obalů pro náš průmysl. Pro instalaci nových plnoautomatických linek bylo třeba postavit nové výrobní haly, odpovídající současným potřebám, které jsou již dokončeny. Dokončena je i výstavba kontejnerové haly a započata byla i výstavba sociálně správní budovy, kde je v současné době z poloviny smontována ocelová konstrukce a nyní bude započato s jejím opláštěváním.

Celkový plánovaný úkol ve výrobě zboží byl závodem plánovacími orgány stanoven pro rok 1980 ve výši 76 milionů a ~~xxx~~ tři set tisíc korun a byl splněn na 100,2 % a bylo vyrobeno zboží za 156 151,-Kčs navíc.

V tomto roce bylo v závodě vyrobeno celkem 119 295 000 ks kovových tub, z čehož dodávky pro tukový průmysl činily 59 288 000 ks tub a proti plánu jich bylo vyrobeno 2 388 000 kusů. Tukové závody jsou jedním z rozhodujících odběratelů výrobků kolínského závodu STROJOBAL.

K docílení dobrých hospodářských a výrobních výsledků značně přispěla široce rozvinutá socialistická soutěž, v jejímž rámci byly uzavřeny závazky jednotlivců, kolektivů a celozávodní závazek. V závodě je velmi rozšířena soutěž Brigád socialistické práce. V roce 1980 dosáhla socialistická soutěž v závodě těchto výsledků: celkem uzavřeli pracovníci závodu 408 socialistických závazků jednotlivců a 37 kolektivních závazků. V soutěži je zapojeno celkem 98,3 % všech zaměstnanců závodu. Pracovníci soutěžili v těchto druzích socialistické soutěže:

Druh soc. soutěže	P o č e t	
	kolektivů	jednotlivců
Soutěž o titul "Brigáda socialistické práce"	9	62
Nositelé titulu "BSP" s bronzovým odznakem /I. stupeň/	22	203
Mládežnických kolektivů	1	7
Komplexně racionalizačních brigád /KRB/	4	33
Soutěž mladých o "Rudý karafiát"	2	38

Dále jsou v závodě zavedeny i sovětské metody práce a soutěžení, a to:

Druh socialistické soutěže	P o č e t	
	kolektivů	jednotlivců
Basovova metoda	23	209
Saratovské hnutí	20	120

V soutěži jízdy bez nehod jsou zapojeni čtyři řidiči podnikových aut.

Pracovníci závodu uzavřeli závazky na odpracování brigádnických hodin a závazky vysoce překročili:

	Závazek hodin	Plnění hodin	%
Celkový počet hodin uzavřených závazků	7 000	16 190	231,3
z toho:			
na zlepšení pracov. prostředí	1 000	3 640	364
na zlepšení život. prostředí	1 000	2 820	282
na pomoc výrobě ve vlast. závodě	1 000	980	98
na akci "Z" a volební programy	2 000	5 100	255
na pomoc zemědělství	2 000	3 650	182,5

Z celkového počtu těchto závazků bylo odpracováno zdarma 7 920 brigádnických hodin.

K zajištění a překročení plánovaných výrobních úkolů v roce 1980 byl uzavřen celozávodní socialistický závazek na počest 35. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou, který byl během roku dvakrát zpřesněn a rozšířen především k zajištění nadplánované výroby hliníkových tub ve snaze přispět ke zlepšení zásobování vnitřního trhu výrobky, balenými do tub, zejména zubními pastami.

Za tyto dobré výsledky závodu jak v oblasti ekonomických ukazatelů tak i rozvinuté socialistické soutěži byl závod letos propůjčen ředitelstvím oborového podniku "Rudý prapor oborového ředitelství Hradec Králové a Ústředního výboru oborového svazu ROH zaměstnanců potravinářského průmyslu", který byl pracujícím našeho podniku předán na slavnostní schůzi v Družstevním domě v Kolíně dne 3. října 1980. Při této příležitosti byly zhodnoceny dosažené výsledky a přítomní zástupci nadřízených orgánů, KSČ i ROH vysoce hodnotili iniciativu všech pracujících v závodě i přidružených provozech. V druhé části slavnostní schůze bylo podáno přítomným občerstvení a slavnost zakončena společenskou zábavou s hudbou a tancem. Všichni pracující se dobře pobavili a získali nové síly k plnění dalších úkolů závodu.

Počátkem roku byla uskutečněna závodem technicko-ekonomická konference, které se zúčastnili vedoucí technicko-hospodářští pracovníci, členové výboru základní organizace KSČ a ROH a ostatních masových složek na závodě, dále nejlepší pracovníci závodu a vedoucí Brigád socialistické práce. Na této konferenci byli přítomní pracovníci seznámeni s hlavními úkoly závodu v roce 1980 a byli informováni

o připravovaných opatřeních v rámci zajištění "Souboru opatření ke zdokonalení plánovitého řízení národního hospodaření". V průběhu roku pak byla ustavena koordinační komise, sestavená ze zástupců vedení závodu i závodních složek, která má zajišťovat plnění úkolů, vyplývajících ze "Souboru opatření".

Závod STROJOBAL KOLÍN se úspěšně vyrovnal se všemi plánovanými úkoly pro rok 1980.

ZEMĚDĚLSKÝ NÁKUPNÍ A ZÁSOBOVACÍ PODNIK, národní podnik
 Praha, odštěpný závod Kolín V, Vinická 1309.

Ve východní části města, v oblasti pod Vinicí, vyrostla během tohoto roku nová dominanta našeho města, viditelná ze širokého okolí, nové velkokapacitní obilní silo na 50 000 tun obilí.

Zemědělský nákupní a zásobovací závod v Kolíně, investor této v současné době nejnákladnější investice ve městě Kolíně i celém kolínském okrese, tak nejlépe dokumentuje, že Kolín je nejen průmyslovým městem, ale i středem "Zlatého pruhu země české" s každoroční vysokou úrodou obilovin, pro které je nutno pořizovat další a další skladovací prostory s nejdokonalejší technikou pro ošetřování skladovaného zrna.

Stavba mohutného ocelového sila s dalšími nezbytnými objekty /sušárnami, vlečkou, prodejními objekty pro hospo-

dářské stroje a potřeby, administrativní budovou, novou vrátnicí a dalšími zařízeními inženýrských sítí/ si v letech 1978-1982, kdy stavba potrvá, vyžádá přes sto milionů korun investičních nákladů.

Zemědělský nákupní a zásobovací podnik v Kolíně plánuje uvedení tohoto nového /již druhého/ obilního sila do provozu již o žních roku 1982. Zemědělské výrobě v kolínském okrese se tak dostane výrazné pomoci díky péči Komunistické strany Československa a vlády pro další její rozvoj.

B E N Z I N A , V Ý Z K U M N Ý Ú S T A V P A L I V A M A Z I V V K O L Í N Ě

Počátkem roku 1980 zahájil koncernový podnik CHEMO-PETROL v Kolíně na Zálabí v Třídvorské ulici výstavbu Výzkumného ústavu paliv a maziv o celkových investičních nákladech přes 65 milionů korun.

Dosud ústav pracuje v omezených podmínkách dlouhodobého provizoria na třech, vzájemně odloučených, pracovištích. Výstavbou nového Výzkumného ústavu paliv a maziv v Kolíně se rozšíří, zkvalitní a zkoncentruje vědecko-výzkumná základna pro výzkum, vývoj, hodnocení a aplikaci maziv v ČSSR a zabezpečí se rozsáhlejší mezinárodní spolupráce na tomto úseku. Zlepší se dále i pracovní podmínky "Koordinačního centra stálé komise ~~rady~~ Rady vzájemné hospodářské pomoci ropného a plynárenského průmyslu".

Úkoly 6.pětiletého plánu podnik Benzina v plném rozsahu splnil jak v lednotlivých letech tak i za celou pětiletku. Soustavnou pozornost věnoval zejména úseku anti-importu /tj. snižování dovozu/. Podnik dosáhl zvláště významných úspěchů v devizových úsporách, a to:

	Úspory v devizových korunách	
	v roce 1980	za celou 6.5LP
V důsledků změn aditivace olejů	5,7 mil.	25,8 mil.
náhradou zahraničních maziv tuzemskými	1,5 mil.	14,5 mil.

^o
PRUMSTAV, n.p. Praha, závod 03 KOLÍN IV, Havlíčkova 684

Podstatnou změnou, ke které došlo v našem závodě na počátku roku 1980, byla změna ve funkci ředitele závodu. Dnem 31.prosince 1979 odešel do důchodu soudruh Josef Hrádek, který vykonával funkci ředitele závodu plných jedenadvacet let. Byl to od znárodnění stavebnictví nejúspěšnější ředitel. Po dobu působení v závodě prokázal vysokou odbornost, organizační a řídicí schopnosti, které příznivě ovlivňovaly hospodářské výsledky závodu. Za dosažené výsledky a velmi dobrou práci jak na úseku hospodářském tak i politickém byl několikrát hodnocen jako nejlepší pracovník. U příležitosti životního jubilea 60.narozenin mu v roce 1978 propůjčil prezident republiky za dlouholetou obětavou a záslužnou činnost a angažova-

nost pro politiku KSČ ~~udělena~~ státní vyznamenání "Za obětavou práci pro socialismus".

Novým ředitelem závodu se stal od 1.ledna 1980 dlouholetý pracovník Průmstavu soudruh Josef Řepka, který nastoupil k našemu závodu 1.února 1957. V průběhu let vykonával funkce ve vedení závodu a od roku 1962 byl zařazen jako stavbyvedoucí. V této funkci působil až do 31.prosince 1979. Soudruh Řepka je velmi schopný a svědomitý pracovník. Pracuje s přehledem a plně využívá svého vzdělání i dlouholeté stavební praxe.

Do funkce ředitele závodu v Kolíně uvedl soudruha Řepku ředitel podniku Průmstav Ing.Jiří Smutný za účasti vedoucích pracovníků závodu a závodních složek dne 22. prosince 1979.

Závod Průmstav kolín dosáhl v letošním roce těchto pracovních výsledků: v oblasti bytové výstavby předal

695 bytových jednotek proti plánu 693 byt.jednotek. Z toho:	
ve vzorné kvalitě	v Kolíně blok č.147 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.145 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č. 146 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.149 - 24 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.148 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.150 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.151 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.152 - 48 b.j.
ve velmi dobré kvalitě	v Kolíně blok č.153 - 48 b.j.

c e l k e m v K o l í n ě 408 b.j.

Dále vystavěl kolínský závod Průmstav v Kutné Hoře

120 bytových jednotek a v Poděbradech 167 bytových jednotek. Celkem to je 695 předaných bytových jednotek v tomto roce.

Nejvýraznějším úspěchem pracovníků kolínského závodu Průmstav bylo dokončení v termínu a ve vzorné kvalitě stavby budovy Okresního výboru Komunistické strany Československa v Kolíně. Tato stavba svým architektonickým řešením i urbanistickým umístěním se řadí mezi stavební díla, která reprezentují naši moderní dobu. Projektantu ing.arch.Zdeňkovi Kunovi se podařilo vytvořit opravdu prostorné a výsocy účelové zařízení, které bude sloužit všem potřebám rozsáhlé stranické činnosti. Stavba byla předána do provozu dne 7.listopadu 1980 za účasti ústředních, krajských a okresních stranických orgánů a zástupců pracujících kolínského okresu.

Kolínský závod Průmstav dále v tomto roce dokončil tyto stavby a předal je uživatelům:

obchodní středisko v Sázavě

objekty v závodu Frigera Kolín

automatickou telefonní ústřednu v areálu spojů
v Kolíně

stavbu skladu pro ministerstvo vnitra v Dymokurech.

Celkově závod předal investorům v tomto roce 40 objektů,

z toho : 5 objektů ve vzorné kvalitě,

15 objektů ve velmi dobré kvalitě,

3 objekty v dobré kvalitě a

17 objektů bez určení kvality.

Méně úspěšným byl závod v plnění ukazatelů plánu ve finančním vyjádření:

Ukazatel plánu	Plán v Kčs	Skutečnost v Kčs	%
objem základní stavební výroby	101 046 000,-	93 073 000	92,1
objem komplexní stavební výroby	144 100 000	119 289 000	82,8
celkový objem prací včetně řemesel	193 000 000	176 704 000	91,6
úhrn mzdových fondů	24 394 000	24 212 600	99,3
průměrný výdělek jednoho pracovníka	2 777	2 722	98,-

VÝCHODOČESKÉ CHEMICKÉ ZÁVODY SYNTHESIA, národní podnik
Pardubice, ZÁVOD KOLÍN.

Pracující kolínského závodu SYNTHESIA vytvářeli v roce 1980, tak jak ve všech předcházejících letech, předpoklady k tomu, aby byl kolínský závod dobrým partnerem pracujícím základního národního podniku v Pardubicích, ale aby patřil také mezi přední závody města Kolína.

Úkoly státního plánu závod splnil a splněním i vstřícného plánu odevzdal navíc zboží za dva milióny korun.

I v letošním roce patřil závod Synthesia Kolín mezi ty závody, které na základě dohody uzavřené s Městským národním výborem v Kolíně pomáhaly svému městu, a to převážně při výstavbě areálu mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV. Za tuto činnost převzali zástupci závodu na plenárním zasedání Městského národního výboru plaketu jakožto první mezi všemi kolínskými závody v roce 1980.

Pracující závodu se v tomto roce setkali na slavnostním zasedání a po něm na přátelském posezení při 20. výročí zahájení výroby silikonové chemie v Kolíně. Rozhodnutí o zavedení výroby silikonové chemie v kolínské Synthesii bylo svého času velkým zásahem do života závodu, který tehdy zapisoval téměř devadesátiletou historii převážně v oblasti anorganické chemie. Výstavba nového zařízení pro monopolní výrobu v ČSSR, dosud produkovanou na čtvrtprovozním zařízení ve Výzkumném ústavu organických syntéz v Pardubicích - Rybitví, přinesla ve svých počátcích hodně starostí; také obsazení pracovišť kvalifikovanými pracovníky nebylo bez problémů. Brzy se však ukázalo, že závod výstavbou silikonové jednotky získal nejen na modernosti, ale získal i perspektivní výrobu a v neposlední řadě se i omladil, když začali na nová pracoviště přicházet vyučenci závodu.

Produkce finálních výrobků v té době vyráběných byla v kolínském závodě co do sortimentu i množství oproti dnešku nepatrná. Byly to jen některé druhy hydrofobizačních prostředků, silikonové oleje a silikonové laky.

V roce 1980 se zvýšila produkce ve srovnání s těmito počátky pětáctkrát; z provozu odchází dnes 55 různých výrobků. Lze se s nimi setkat ve všech oborech průmyslové činnosti. Nosný aplikační program silikonů je obor elektrotechniky a strojírenství. Kolínský výrobce je monopolním výrobcem silikonů v ČSSR.

V tomto roce se kolínští silikonáři podíleli opět na výzkumné a výrobní spolupráci s dalšími významnými výrobci v SSSR a NDR, rozšíření oboustranné spolupráce s NDR přinese závodu koncem 7. pětiletky několikrát zvýšenou vý-

~~šena~~ výrobu při dosažení miliónových úspor na investicích.

Poprvé ve své historii vyslal závod svého odborníka do vzdálené země: závod poskytl indické straně technologii na výrobu kyanovodíku a ve spolupráci s Chemoprojektem Praha připravuje výstavbu celého kyanidového bloku v Indii. V roce 1980 odjel do Indie pracovník závodu ing. J. Peche a vykonává tam technický dozor nad tamnější výstavbou; očekává se příjezd indických pracovníků do Kolína na zaučení. Po jejich zácviu odjedou někteří kolínští technici do Indie za účelem záběhu nové výroby postavené podle naší licence.

Závod dobře plnil také svoje úkoly a závazky v oblasti sociální politiky. Opět se uskutečnil letos pionýrský tábor s mezinárodní účastí v Černých Voděradech, který patří kolínskému závodu, intenzivně se pracovalo na výstavbě nové budovy závodní kuchyně v areálu cechu I /tj. v areálu Lučebních závodů v Kolíně II/. Dokumentačně se připravovala úprava rekreačního střediska závodu v Janově nad Nisou v Jizerských horách.

Také odborová organizace vykazovala dobrou činnost; možno uvést, že i na tomto poli byl závod úspěšný i v rámci celého kolínského okresu.

V oblasti socialistické soutěže je v roce 1980 v závodě celkem 29 kolektivů, z nichž 27 již obdrželo titul Brigáda socialistické práce /BSP/. V těchto kolektivech soutěží celkem 646 pracovníků. Z nich je 363 držitelů bronzových odznaků BSP, 122 stříbrných a 6 zlatých. Dva kolektivy soutěží o titul "Provoz socialistické práce".

Všechny kolektivy byly zapojeny do školy socialis-

tické práce, některé se přihlásily do nástavbových kursů. V oddělení silikonů-monomerů se přihlásili pracující do hnutí "Za rozvoj socialistické výchovy".

Velká pozornost byla v tomto roce věnována mladým pracovníkům stranickou organizací i vedením závodu. Někteří dlouholetí mistři závodu odešli do důchodu, na jejich místa nastoupili mladí zaměstnanci, většinou vyučenci závodu, kterým závod umožnil studium bez přerušování zaměstnání.

Závod Východočeské chemické závody Synthesia Kolín se po celý rok připravoval na zavedení nového "Souboru opatření ~~pro~~ zdokonalení řízení národního hospodářství" a k dobrému nástupu do 7.pětiletky.

Na podzim roku 1980 zemřel ředitel závodu soudruh ing. Jaroslav Pilc, novým ředitelem byl ustanoven jeho dosavadní zástupce soudruh ing. Miloslav Bauer.

CHEMOPROJEKT, projektová, inženýrská a konsultační organizace Praha, ZÁVOD KOLÍN IV, Plynárenská ulice čp.671.

V roce 1980 oslavil Chemoprojekt Praha, jehož součástí je i kolínský závod, 30 let svého trvání. Za dlouholetou obětavou činnost při výstavbě socialismu u příležitosti oslav Svátku práce a k 30.výročí trvání organizace propůjčil prezident Československé socialistické republiky CHEMOPROJEKTU "Řád práce".

Letos se středisko CHEMOPROJEKT KOLÍN podílelo na

projektech celostátně důležitých akcí pro Chemické závody Sokolov, Kaučuk Kralupy, Chemické závody Litvínov, Moravské chemické závody Ostrava, VVLK Opava, Benzinol Bratislava, Papírenský kombinát Paskov a dalších a na zahraničních projektech pro Írák. Kromě těchto nosných úkolů byly v našem útvaru v Kolíně prováděny různé projektové práce pro organizace a podniky na území města Kolína jako například pro Koramo, Československou automobilovou dopravu /ČSAD/, pro Okresní stavební podnik /OSP/, Strojbal, Okresní ústav národního zdraví /OÚNZ/, Krajské divadlo, Elektrárnu a další. Nejvýznamnější z těchto akcí je jistě funkce generálního projektanta stavby kotle K5 pro Elektrárnu v Kolíně, jejíž realizací má být řešena svízelná energetická situace v Kolíně.

Pracovníci střediska jako "Brigáda socialistické práce" uspořádali během roku celou řadu kulturních a sportovních akcí, z nichž jmenujeme zájezd do SSSR, důstojné oslavy 30.výročí založení Chemoprojektu, při kterých byly jedenadvaceti pracovníkům předány bronzové odznaky BSP, oslavy Mezinárodního dne žen /MDŽ/, lyžařské zájezdy na hory, turnaj v tenise, deset utkání v rekreační kopané a hokeji atd. Rovněž svůj závazek, uzavřený na počest 35.výročí osvobození Československa Sovětskou armádou a na počest 30.výročí založení Chemoprojektu, pracovníci kolínského střediska čestně splnili.

Na konci roku byla v podniku provedena reorganizace, kolínské středisko bylo vyčleněno z pražské pobočky a ustaveno jako samostatný útvar.

ČESKOSLOVENSKÉ STÁTNÍ DRÁHY /ČSD/ - SEVEROZÁPADNÍ DRÁHA
 Provozní oddíl Česká Třebová, ŽELEZNIČNÍ STANICE KOLÍN

Rok 1980 byl pro železniční stanici Kolín rokem, který se nevymykal svým průběhem ostatním rokům 6.pětiletky. Trend stále se prohlubujícího schodku pracovníků / z největší části způsobený odchodem pracovníků do důchodu/ se nezastavil a na konci roku 1980 již chybělo 90 pracovníků proti personální potřebě. Tento stav byl přece jen o počet 13 pracovníků příznivější než v roce 1979, kdy stanice vykázala nejnižší stav pracovníků vůbec. Na tomto částečném zlepšení se podílí přidělení patnácti bytů pracovníkům železniční stanice. Nutnost zlepšení podmínek pro stabilizaci pracovníků se projevila i radikálním přístupem k řešení neutěšeného stavu provozních místností, sociálních zařízení a osvětlení v kolejišti. V roce 1980 byly postaveny čtyři osvětlovací věže, devět dalších bude vybudováno napřesrok.

Při plnění plánu dosáhli pracovníci Železniční stanice Kolín dobrých výsledků. Zabezpečili jízdu 41 280 tranzitujícím /projíždějícím/ expresům, rychlíkům a osobním vlakům, 68 363 tranzitujícím nákladním vlakům a 6 064 tranzitujícím neveřejným vlakům /většinou jde o lokomotivní vlaky/; v denním průměru to znamená 316 tranzitním vlakům. Jízdu v kolínské stanici ukončilo 12 346 osobních vlaků, 9 713 nákladních vlaků, které pracovníci stanice zpracovali /rozranžirovali/ na svážném pahorku, a 6 064 neveřejných vlaků; v denním průměru to je 77 zde končících vlaků. Jízdu započalo v kolínské železniční stanici a pracovníci stanice vypravili za rok 12 105 vý-

chozích osobních vlaků, 9 516 výchozích nákladních vlaků a 5 789 neveřejných vlaků; v denním průměru to je 75 výchozích vlaků. Kolínským nádražím osobním i nákladním tedy projelo v roce 1980 nebo jízdu skončilo či započalo celkem 171 246 vlaků, tj. 468 vlaků během dvaceti čtyř hodin každého dne tohoto roku. Průměrně tedy každou třetí minutu celého roku projel železniční stanicí Kolín nebo jízdu skončil či započal jeden vlak.

U osobních pokladen kolínského nádraží bylo v tomto roce odbaveno 1 058 266 cestujících, tj. průměrně 2 891 cestujících během 24 hodin jednoho dne.

Na vlečkách a manipulačních místech kolínského nádraží bylo naloženo 656 221 tun zboží, vyloženo 787 620 tun. Toto množství zboží bylo naloženo či vyloženo z 55 948 železničních vozů.

Dobrych výsledků dosáhli pracovníci kolínské železniční stanice i na úseku komplexní socialistické racionalizace. Například racionálním využíváním pevných a kapalných paliv, elektrické energie, petroleje a mazacích olejů docílili úspor za 64 106,- Kčs, podáním 21 zlepšovacích návrhů dosáhli společenského prospěchu v hodnotě 30 000 Kčs.

Na úseku technického rozvoje se Železniční stanice Kolín podílela na dvou výzkumných úkolech, a to na ověřovacích zkouškách prototypu lokomotivy řady T 457.0 a jejího dálkového ovládání pomocí radia signalistou spádovištního stavědla a na zkouškách prototypu spádovištního zařízení "Kompas" pro automatické ovládání kolejových brzd v závislosti na hmotnosti spouštěného vozu a požadované výstupní rychlosti zabrzdění.

OKRESNÍ PODNIK SLUŽEB

Okresní podnik služeb /dřívější Komunální služby/ jest již několik let podnikem, řízeným Okresním národním výborem v Kolíně /jako Komunální služby byly řízeny Městským národním výborem v Kolíně/. Údaje o jeho činnosti jsou tedy podávány za celý okres.

V roce 1980 měl Okresní podnik služeb tyto provozy:

P r o v o z	Výkony v Kčs	Počet pracov- níků /Přepoč- tený/
Zahradnictví	8 430 200	81,3
Autoopravárenství	4 475 300	43,2
Opravná autobaterií	12 933 800	14,8
Kamenictví	640 600	6,5
Truhlářství	132 900	3,-
Oděvnictví	1 797 300	41,-
Zpracování plastických hmot	4 411 000	30,8
Filmtisk	1 600 600	20,2
Sklenářství	1 054 900	13,7
Stavební řemesla	3 285 800	38,9
Doprava	2 748 700	34,1
Prádelnictví	3 664 300	59,1
Čistírenství	2 643 900	55,4
Osobní služby	2 964 900	75,5
Půjčování prům.předmětů	438 700	6,8
Fotoslužba	263,500	3,6
Pohřebnictví	1 406 000	8,2
Kominictví	770 200	16,7
Deratizace	977 000	5,-
Ostatní výrobní činnosti	1 976 800	18,1
Nevýrobní činnosti	326 000	25,3
Správa podniku	22 400	60,7
Celkem Podnik služeb	56 964 800	661,9

Okresní podnik služeb v Kolíně měl letos celkem

703 fyzických pracovníků /přepočtený počet pracovníků, uvedený v tabulce, je nižší, protože všichni nepracují na plný úvazek/. Z tohoto počtu pracovalo:

- 145 pracovníků na kratší pracovní úvazek,
- 31 ve druhém pracovním poměru,
- 33 se změněnou pracovní schopností a
- 34 bylo domácích pracovníků.

V podniku byla značná fluktuace zaměstnanců: 154 jich během roku odešlo ze služeb podniku a 153 nových pracovníků v podniku nastoupilo práci. Čtyři pracovníci vykonávali letos základní vojenskou službu a 70 žen mělo mateřskou dovolenou.

Letos měl podnik 34 učně, z toho bylo 29 dívek /učnic/. Učili se v těchto oborech: kadeřnice, dámská krejčová, fotografka, kominík, instalatér, aranžérky, truhlář, auto-mechanik atd. Podnik vynaložil na výchovu učňů částku 109 447 Kčs.

V podniku se zdárně vyvíjela socialistická soutěž: 25 kolektivů má již titul "Brigáda socialistické práce" /BSP/ a dalších 12 kolektivů o tento titul soutěží. Členové oněch 25 kolektivů jsou již nositeli bronzových odznaků BSP, devět jich má již stříbrný odznak BSP. 23 provozoven získalo v soutěži titul "Provozovna kvalitních služeb" a jedenáct dalších o tento titul letos soutěžilo. V průběhu letošního roku uzavřelo 81 pracovních kolektivů a 119 jednotlivců socialistické závazky. Celý podnik vyhlásil na počest 35.výročí osvobození Československa Sovětskou armádou celopodnikový socialistický závazek a dvakrát jej během roku rozšířil; jednou na počest 1.máje a podruhé

na počest VŘSR /Velká říjnová socialistická revoluce/.
V akci "Každý odborář pět hodin dobrovolné práce svému závodu a republice" odpracovali zaměstnanci podniku celkem 7 605 hodin neplacené práce na úpravách pracovišť, okolí provozoven a v akcích "Z".

V rámci snahy o zlepšení služeb obyvatelstvu zavedl letos podnik novou prodejnu materiálů pro "domácí kutily" v Kolíně III, ulice Politických vězňů, a v opravně oděvů zavedl stříhovou službu a konečně rozšířil již dříve zavedenou opravnu plynových spotřebičů.

K O L Í N S K Á N Á S T R O J Á R N A , výrobní družstvo
Kolín IV, Mostní ulice 70.

Plán roku 1980 výrobní družstvo Kolínská nástrojárna splnilo. Upravené vlastní výkony činily 14 447 000,- Kčs a jejich celoroční plán byl splněn na 100,19 %, služby pro obyvatelstvo byly provedeny v hodnotě 984 000,- Kčs, čímž jejich plán byl překročen o 13,1 % a dosažený zisk bez dotací činil 4 802 000,-Kčs, takže byl plán tohoto ukazatele překročen o 0,46 %. Průměrný měsíční výdělek jednoho pracovníka dosáhl výše 2 323,-Kčs.

Výrobní družstvo Kolínská nástrojárna úspěšně bilancuje i celou uplynulou 5.pětiletku, ve které celkové výkony splnilo na 100,69 % v absolutní výši 143 168 000,-Kčs, tržby od obyvatelstva na 109,49 % při dosažené skutečnosti

3 334 000,-Kčs, dodávky pro velkoobchod v maloobchodních cenách na 114,71 % a v absolutní výši 51 746 000,- Kčs a bilanční zisk na 105,90 % při dosažených 23 246 000,- Kčs.

Uvedené údaje jsou vztaženy k součtu ročních plánů pro jednotlivé roky šesté pětiletky a nikoliv k původnímu plánu na celou pětiletku, od něhož se prováděcí roční plány odchylovaly.

PRAŽSKÉ DRUBEŽÁŘSKÉ ZÁVODY PRAHA 4 - LIBUŠ, koncernový podnik, závod 01 Nymburk, provoz Kolín.

Drubežářský průmysl, konkrétně pak Pražské drubežářské závody Praha 4 - Libuš, vstoupily na půdu města Kolína dnem 1.ledna 1978. Zahájení činnosti a výroby v Kolíně, tj. zpracování zvěřiny, králíků a drubeže, bylo umožněno získáním objektu bývalých jatek od podniku Masného průmyslu, který uvedený objekt opustil dnem 31. prosince 1977. Pražské drubežářské závody /PDZ/ jsou podnikem spadajícím do sektoru potravinářského průmyslu, řízeného ministerstvem zemědělství a výživy. Poněvadž jde o výrobu potravin, bylo nutno nejdříve, tj. od počátku roku 1978 provést generální pořádek a postupnou rekonstrukci získaného objektu a zajistit v něm potřebnou hygienu a technické vybavení odpovídající náročné zdravotně nezávadné výrobě. Výrazného zlepšení bylo dosaženo s velmi malým kolektivem pracovníků v průběhu prvního pololetí roku 1978, v druhém pololetí 1978 byla již zahájena

výroba zpracování celého sortimentu zvěřiny. V roce 1978 prováděl podnik řízení nákupu zvěřiny na celém území České socialistické republiky přímo z Kolína, nakoupená zvěřina byla sem do tohoto objektu v Kolíně soustřeďována a zde příslušným způsobem upravována pro exportní účely, stahována a porcována do maloobchodního balení k zásobování domácího trhu. Souběžně s nákupem zvěřiny organizoval kolínský závod nákup živých králíků od drobných chovatelů, a to rovněž z celého území ČSR. V roce 1978 bylo nakoupeno zvěřiny cca 750 000 kg, živých králíků více než 71 000 kusů.

Nákup zvěřiny se v roce 1979 snížil cca na 550 000 kg, nákup živých králíků však stoupl na 170 000 kusů, což představuje váhu 510 000 kg.

V roce 1980 byla z rozhodnutí vyšších podnikových orgánů delimitována zvěřina z našeho závodu podniku "Interlov", ale současně byla zvýšena nákupní aktivita při nákupu živých králíků, kterých bylo vykoupeno od drobných chovatelů v ČSR již 293 000 kusů o hmotnosti /váze/ 850 000 kg.

Ve výrobním provozu Pražských drubežářských závodů v Kolíně byla vybudována specializovaná výrobní porážková linka pro porážení živých králíků, jediná svého druhu v té době na území ČSR. Její denní výrobní výkon dosahuje v průběhu roku 1980 minimálně 2 400 kusů, maximálně 3 200 kusů. Vedle zpracovávání králíků provádí se zde porcování drůbeže. Pracovní činnost a kvalita práce je natolik dobrá, že v kolínském provozu se zajišťuje export králíků i porcované drůbeže a na výrobky provozovny do-

dávané na domácí trh nebylo dosud žádných reklamací.

Po technické a organizační stránce je možno hodnotit výrobní provoz Pražských drubežářských závodů Kolín jako pracoviště s vysokou úrovní, s dobrou organizací práce i dobrou produktivitou. Pro pracovní kolektiv bylo zajištěno i ve skromných podmínkách vyhovující pracovní prostředí, sociální zařízení, při práci jsou dodržovány zásady hygieny a sanitace a dosahuje se velmi dobré spolupráce s okresním veterinárním zařízením a s Okresní hygienicko-epidemiologickou stanicí.

Celá rekonstrukce získaného objektu bývalých kolínských jatek, dnešního provozu Pražských drubežářských závodů v Kolíně byla původně prováděna s přihlédnutím k dočasnému užívání, neboť objekt leží v asanačním pásmu a bude demolován. V současné době však okresní i městské orgány vyslovily záruku na nejméně desetileté období nerušené činnosti zdejšího provozu. Tato skutečnost vytváří pro činnost provozu další zlepšené podmínky a umožňuje provést ještě další organizační a technická opatření, která zlepší výrobní i pracovní podmínky v provozovně a zajistí další zvýšení produktivity práce.

V Kolínském provozu Pražských drubežářských závodů pracuje cca 40 pracovníků. Vytvořili již dva kolektivy soutěžící o titul "Brigáda socialistické práce". Projevují odpovědný přístup k práci i k politickému dění, takže možno říci, že v kolínském provozu se již vytvořil uvědomělý pracovní kolektiv s odpovědným přístupem ke společenským úkolům dneška.

STÁT N Í S T A T E K K O L Í N

Státní statek jakožto zemědělský podnik by měl asi patřit do kapitoly "Zemědělství", ale svou organizací práce se tento podnik neliší od průmyslových podniků, a proto jej zařazují sem.

Rok 1980 z hlediska klimatických podmínek patřil k nejobtížnějším v dlouhodobém období a zanechal nepříznivé následky na zemědělské výrobě.

Obiloviny statek pěstoval na celkové ploše 2 246 ha a docílil průměrného výnosu z jednoho hektaru 4,9 tuny. Tak se Státní statek Kolín zařadil mezi 19 zemědělskými podniky v kolínském okrese na 5.místo.

Cukrovku pěstoval na 820 ha s průměrným výnosem 34,2 tuny z jednoho hektaru. Na tomto úseku obsadil statek 6.místo v okrese.

Výrobu pícnin splnil na 80 %.

Ke dni 31.prosince 1980 měl statek celkem 5 236 kusů skotu, z toho 1 943 krav, a 5 143 prasat, z toho 336 prasnic.

V roce 1980 vyrobil statek 5 132 708 litrů mléka, čímž však splnil plán jen na 97 %, dosáhl užitkovosti 2 602 litrů mléka na jednu dojnici, což znamená 7,11 litru na kus a den.

V roce 1980 se narodilo v provozech statku 1 769 telat a 6 151 selat.

Plán výroby a dodávek masa statek překročil. Vyrobil celkem 772 tun hovězího masa a 764 tun vepřového masa.

Z jednotlivých hospodářství statku si nejlépe vedlo

hospodářství Lošany se sídlem v Kolíně VI, které v živočišné výrobě splnilo své úkoly, zejména ve výrobě mléka, neboť předalo nad plán 112 500 litrů, a docílilo na jednu dojnici a den 8,2 litrů mléka; hospodářství mělo 1 011 kusů dojnic. Rovněž na úseku rostlinné výroby se toto hospodářství vyrovnalo s plánem zrnin a na ploše 777 hektarů docílilo průměrného výnosu 5,42 tuny zrní. U cukrovky dosáhlo také nejvyššího hektarového výnosu, a to 35,05 tuny.

Ke dni 31. prosince 1980 pracovalo na Státním statku Kolín celkem 587 pracovníků, z toho 237 žen. Na statku pracuje osm vysokoškoláků. V učebních oborech má statek 24 učňů.

Letos předal statek svým pracovníkům do užívání 12 bytů a dalších 12 má rozestavěno. Na sociální rozvoj včetně investiční bytové výstavby uvolnil statek v letošním roce 2 430 000 Kčs.

Hospodářský rok 1980 ukončil statek s bilančním ziskem 2 823 000 Kčs proti plánu, který stanovil zisk jen ve výši 1 706 000 Kčs.

Státní statek Kolín se podílí také na výstavbě mateřské školy pro 360 dětí v Kolíně IV, kde má zajištěny pro děti svých pracovníků tři místa. Statek splnil všechny své povinnosti, vyplývající pro něho z účasti na této výstavbě, a velmi dobře spolupracuje s Městským národním výborem v Kolíně.

Státní statek Kolín, národní podnik, nositel Řádu práce, má své sídlo v Kolíně II, ulice Politických vězňů čp. 30.

P O T R A V I N Y , závod KOLÍN II, Sokolská 2

V roce 1980 splnil závod POTRAVINY KOLÍN všechny hlavní ukazatele plánu:

maloobchodní obrat	na	101,16 %
velkoobchodní obrat	na	100,70 %
lahůdkářskou výrobu	na	101,42 %
služby	na	100,41 %
bilanční zisk	na	102,70 %

Za účelem modernizace obchodní sítě ve městě a zvýšení kulturnosti prodeje buduje podnik nebo se podílí na budování nových moderních prodejen; v roce 1980 byly dány do provozu dvě takové prodejny závodu Potraviny Kolín, a to:

prodejna mléčných lahůdek v centru sídliště Kolín II,
samoobslužná prodejna potravin v Kolíně V, ul. U Borku.

Za dosažené úspěchy v pracovní, politické a organizační činnosti bylo řediteli závodu Potraviny Kolín soudruhovi Jaroslavu Zmatlíkovi u příležitosti jeho významného životního jubilea /50 let/ uděleno vyznamenání ministra obchodu ČSR s titulem "Vzorný pracovník obchodu".

Soudruhovi Ludvíku Kotlíkovi byl udělen "Zlatý odznak Brigády socialistické práce" jako prvnímu pracovníkovi státního potravinářského obchodu ve Středočeském kraji.

S P O R T - T U R I S T, krajská cestovní kancelář,
K O L Í N II, Štítarská ulice čp. 179.

Z rozhodnutí krajských stranických, státních a tělovýchovných orgánů byla v Kolíně před dvěma lety zřízena krajská cestovní kancelář SPORT-TURIST KOLÍN jako jediná organizace toho druhu ve Středočeském kraji.

Dne 28. března 1978 byla tato cestovní kancelář ~~na~~ slavnostně otevřena v místnostech v Kolíně II., Štítarská ulice čp. 179 s tím, že jí v krátké době budou přiděleny nové provozní místnosti ve středu města, a to v budově OV KSČ, jakmile bude dokončena nová budova OV KSČ a okresní výbor se do ní přestěhuje.

SPORT-TURIST jako cestovní kancelář Československého svazu tělesné výchovy zajišťuje služby především organizovaným členům ČSTV, poskytuje však služby i všem ostatním občanům. Při plnění úkolů vychází především z obchodně-politické koncepce podniku, která stanoví poskytovat pobyty s aktivním odpočinkem, a to nejen na úseku domácího cestovního ruchu, ale i v zahraničí.

Kolektiv pracovníků je zapojen v socialistické soutěži a všichni jsou členy Brigády socialistické práce.

Během své činnosti si krajská cestovní kancelář SPORT-TURIST KOLÍN vydobyla první místo v republice, pokud jde o plnění úkolů. Za úspěšnou činnost v roce 1979 dostala "Putovní standartu Českého ústředního výboru ČSTV"

Ukázalo se, že rozhodnutí umístit v Kolíně krajskou

cestovní kancelář SPORT-TURIST bylo správné. Kancelář rozvinula svou činnost tak, že její tržby vzrostly v roce 1980 proti tržbám v roce 1978 o 300 %. Snahou pracovníků kanceláře není však jen kvantita služeb, ale i jejich kvalita; svědčí o tom mnoho děkovných dopisů, které kancelář dostává od občanů, jimž zajistila kvalitní služby. Velkou pozornost věnuje vedení cestovní kanceláře proto svým průvodcům, jichž má šedesát.

K O L Í N S K É C U K R O V A R Y , podnikové ředitelství
KOLÍN IV, ulice U křižovatky čp. 608.

Podnikové ředitelství Kolínských cukrovarů mi sdělilo, že v roce 1980 nedošlo v podniku k událostem, které by bylo vhodné uvést v zápise kroniky města Kolína, a slíbilo zprávu pro příští rok, kdy se bude slavit 150.výročí cukrovarnictví v republice.

Z dopisu jsem ^{se} aspoň dověděl, které cukrovarnické závody patří do podniku Kolínské cukrovary. Jsou to:

cukrovar Brodce nad Jizerou,	cukrovar Cerhenice,
cukrovar Čejetičky,	cukrovar Český Brod,
cukrovar Dobruška,	cukrovar Dymokury,
cukrovar Litol,	cukrovar Mnichovo Hradiště,
cukrovar Nymburk,	cukrovar Ovčáry,
cukrovar Plaňany,	cukrovar Ratboř,
cukrovar Vrdy.	

Na konec ještě několik zpráv o kolínském průmyslu či službách, které jsem získal z různých pramenů.

V únoru se konala v Kolíně technicko-ekonomická konference závodu Pekárny a cukrárny Kolín, který zásobuje okresy Kolín a Kutná Hora. Ve sloučených závodech v Kolíně a v Kutné Hoře vyrobili pekaři a cukráři v roce 1979 12 433 tun chleba, 3 381 tun běžného pečiva, 2 920 tun jemného pečiva a 769,6 tuny cukrářských výrobků. Spotřebovali na to 13 292 tuny mouky, 219 tun cukru, 426 tun tuku a másla, 1 360 000 vajec a 338 tun droždí.

Železniční opravy a strojírny v Kolíně /zkratka ŽOS, dřívější Dílny ČSD/ mají široký opravárenský sortiment strojní techniky a elektroniky. Jejich hlavním úkolem jsou opravy motorových lokomotiv T 478 řady 1 a 2 a pantografických jednotek. Kromě toho provádějí opravy parních generátorů a trakčních motorů. V minulém roce opravili 320 kusů těchto motorů. Plán výroby v roce 1979 splnili na 103,3 % a výrobu náhradních dílů dokonce na 107 %. Tyto výsledky ocenilo generální ředitelství ŽOS a udělilo kolínským ŽOS putovní strandartu generálního ředitele, kterou kolínští převzali na slavnostní schůzi dne 6.května 1980.

Rudý prapor Středočeského krajského národního výboru v Praze za dosažené výsledky v ložnském roce převzali v pátek 6.června pracující Okresního stavebního podniku v Kolíně. Splnili závazné ukazatele plánu a produktivita práce na jednoho pracovníka stoupla o 5,91 % proti roku 1978.

V podniku je zapojeno 82 % pracujících v socialistické soutěži a všichni učni. Na dosažených výsledcích se především podílelo 20 kolektivů Brigád socialistické práce. Na plenárním zasedání Krajské odborové rady získal závod titul "Závod se vzornou kulturou pracovního prostředí" a v rámci okresní soutěže o úsporu energie a paliv se umístil na třetím místě.

Okresní bytový podnik v Kolíně spravoval na počátku šesté pětiletky /tj. v roce 1976/ 3 897 bytů a za čtyři roky sedmé pětiletky stoupl počet bytů na 4 216. Z toho je 2 008 bytů první kategorie.

O kolínském závodu Pražských drubežářských závodů jsem již psal. Dodávám ještě, že závod nakupuje v kolínském okrese letos 5 800 králíků. Chovatelům platí za 1 kg živé váhy v první jakostní třídě 18 Kčs, v druhé 16 Kčs a současně prodává poukaz na 2 kg zrní. V závodě je unikátní linka na zpracování králičího masa, z níž vycházejí porce masa v igelitových sáčkách. Králičí maso je chutné a zdravé a nemálo přispívá k celkovému zásobování obyvatelstva masem. Proto se chovatelství u nás stále více podporuje.

V Pobočném lokomotivním depu v Kolíně oslavovali v říjnu druhé výročí zavedení jednomužné obsluhy lokomotiv na trati Praha - Pardubice. Dříve jezdili na lokomotivě dva muži: strojvůdce a jeho pomocník, nyní tedy již dva roky jezdí jen strojvůdce. Za tyto dva roky odvezli pra-

covníci Depa dvacet tisíc nákladních vlaků a ušetřili dvěstě tisíc pracovních hodin.

Dne 1. dubna 1980 došlo v podniku Obchodní tiskárny Kolín /OTK/ ke změně ve vedení podniku. Dosavadní podnikový ředitel soudruh Václav Tupý, nositel Řádu práce a řady dalších vyznamenání, odešel tímto dnem do důchodu. Pracoval v OTK od vzniku podniku v roce 1949, nejprve ve funkci výrobního náměstka a potom od roku 1962 jako podnikový ředitel. Pod jeho vedením dosáhl podnik špičkového postavení v rámci československé polygrafie a v Kolíně byl vybudován nový moderní závod. Jeho celoživotní práci ocenil na slavnostním zasedání vedení podniku dne 1. dubna generální ředitel polygrafického průmyslu soudruh ing. Miroslav Mucha, Csc., a tajemník OV KSČ soudruh Josef Říha mu předal děkovný dopis okresního výboru KSČ. Potom generální ředitel Mucha uvedl do funkce podnikového ředitele OTK soudruha dr. Miroslava Doskočila. Soudruh Doskočil je také dlouholetým pracovníkem OTK a řadu let již pracuje v podniku jako výrobně-obchodní náměstek ředitele.

Letos byl udělen podniku OTK v pořadí již dvacátý šestý Rudý prapor za hospodářské výsledky v roce 1979. Pracovníci podniku překročili plán ve všech ukazatelích, výrobu zboží splnili na 100,8 %, dodávky do tržních fondů na 114 %. Ke splnění úkolů přispěla socialistická soutěž v podniku, 36 kolektivů Brigád socialistické práce a 16 Komplexních racionalizačních brigád.

K 1. máji letošního roku propůjčil prezident republiky národnímu podniku Obchodní tiskárny Kolín jedno z nej-

vyšších státních vyznamenání "Řád Vítězného února" /Řád práce byl podniku propůjčen již před několika lety/. K oslavě tohoto mimořádného ocenění své práce se sešli pracovníci podniku dne 30.května na slavnostním shromáždění ve velkém sále Kulturního domu pracujících za přítomnosti vzácných hostů, generálního ředitele polygrafického průmyslu soudruha ing.M.Muchy, Csc, a vedoucího tajemníka **SV** KSČ v Kolíně soudruha RSDr.Václava Šindeláře. V kulturním pořadu této slavnostní schůze vystoupila zasloužilá umělkyně Jiřina Švorcová.

V letošním roce oslavili pracovníci závodu Tetra Kolín 80.výročí založení svého podniku. Toto výročí je příležitostí, ohlédnout se zpět na historii těch osmdesáti let jednoho z předních podniků Kolínska.

Původní Továrna na vozy, akciová společnost v Kolíně /Vozovka/ se zabývala výrobou hospodářských a průmyslových vozů. V roce 1921 zahájil podnik výrobu železničních vagónů osobních, nákladních i vozů speciálního určení. V dalších letech se zde vyráběly přívěsné vozy, vozy po uliční dráhy, autobusy a autobusové karoserie pro silniční dopravu a přepravní skříně. V roce 1943 byla v závodě zahájena výroba těžkých nákladních traktorů "šleprů". O tom, že pracovníci závodu s výrobou tohoto traktorů nespíchali, svědčí skutečnost, že první "šlepr" vyjel z továrny až na počátku roku 1945.

Během války byl závod čtyřikrát bombardován, nejvíce třetím náletem dne 15.března 1945, kdy byl zničen na 80 %. Na závod padlo celkem 110 leteckých bomb.

Po osvobození naší vlasti bylo největší snahou pracovníků Tatry, aby byl podnik co nejdříve uveden do provozu. Nelitovali času ani námahy a po pracovní době odklízeli trosky po náletech a budovali nové haly s novými stroji. Dobrými pomocníky jim byli sovětsí vojáci, kteří byli po nějaký čas v závodě ubytováni. Po znovuvybudování závodu byla v něm zahájena výroba plošinových vozů, poštovních i osobních vagónů. Počátkem padesátých let byl doplněn výrobní program zařízením pro energetiku - výrobou kotlů pro ústřední vytápění. Tím prakticky začala nová etapa ve vývoji a v historii podniku.

V letech 1953-54 byla převedena do národního podniku ČKD Dukla výroba energovlaků na tuhá paliva. Použitím nového progresivního způsobu spalování méně hodnotných druhů uhlí, tzv. hruboprachu, bylo dosaženo vysokých úspor energie a energovlaky s kotlovozy vybavenými tímto spalovacím zařízením byly dodávány do Sovětského svazu a Čínské lidové republiky. Závod Tatra Kolín se stal v rámci podniku ČKD hlavním dodavatelem těchto energovlaků. Na kotle s roštovým topením plynule navázal vývoj kotlů s plynovým topením v roce 1956 a příštího roku s mazutovým topením. Tím se závod Tatra Kolín jako jeden z prvních v ČSR začal zabývat problematikou spalování těžkých topných olejů. V roce 1958 a 1959 byl zde zkonstruován a v příštích dvou letech vyroben a odzkoušen nový energovlak s mazutovým kotlem. Zařízení mělo vysokou zechnickou úroveň a obstálo i v konkurenci s kapitalistickými výrobky.

V roce 1957 byl v Tatře Kolíně zahájen také vývoj tzv. "baleného kotle" s přetlakovým spalováním. Tento typ kotle

jehož podstata spočívá v tom, že je v závodě včetně základního příslušenství komplexně dohotoven, byl do té doby v ČSSR zcela neznám. Tatrováci vyvinuli spalovací zařízení s rotačním hořákem, které umožňuje spalování prakticky všech druhů běžných tekutých paliv od nafty až po nejtěžší druhy olejů, dehtu apod. Na vývoj parních energovlaků s mazutovým topením navázal vývoj energovalek s plynovou turbínou.

Vzhledem k značným zkušenostem v oblasti energetiky bylo rozhodnuto, aby závod Tatra Kolín převzal část výrobního programu ČKD Dukla a Ignisu Teplice. Na tomto výrobním programu zahájil ihned vývojové a konstrukční práce. Uplatněním progresivních prvků se mu podařilo zcela změnit koncepci průmyslových pecí. Poprvé v Československu závod Tatra Kolín navrhl, vyrobil a odzkoušel celokovovou bezvyzdívkovou spalovací komoru, která vzbudila oprávněný zájem i v zahraničí.

Nová řada balených kotlů s olejovým a plynovým topením a se zcela automatickým provozem sklídila zasloužený zájem na veletrzích v Brně i v Lipsku.

V závodě Tatra Kolín dnes konstruují a vyrábějí pro tuzemsko i export roštové kotle ve výkonové řadě od 2,5 Gcal/h do 30 Gcal/h, práškové kotle od výkonu 25 t/h do výkonu 75 t/h, olejové kotle od 4 t/h do výkonu 50 Gcal/h, balené kotle od 400 kg/h do výkonu 6 t/h, přepravitelné kotle olejové a plynové od 4 t/h do výkonu 25 t/h; celkem 35 typů různých kotlů, které jsou dokompletovány buď zauhlňovacím a odškvárovacím zařízením nebo skladovacím a dopravním zařízením pro topný olej vlastní konstrukce a výroby. Vedle dodávek pro vnitřní trh zapojuje se závod i

do exportní činnosti v rámci Rady vzájemné hospodářské činnosti /RVHP/.

Úsilí pracujících celého závodu bylo několikrát oceněno stranickými i státními orgány a v roce 1958 bylo závodu Tatra Kolín propůjčeno státní vyznamenání "Za zásluhy o výstavbu", později byl závodu udělen "Rudý praporek" ministerstva a odborového svazu pracujících ve strojírenství.

Z E M Ě D Ě L S T V Í

V Kronice města Kolína se široce rozepisujeme o zemědělství, třebaže Kolín není městem zemědělským a zemědělské půdy má ve svém katastru už velmi málo. Je však nejen okresním městem okresu s vysokou zemědělskou produkcí i produktivitou, ale je i středem širokého a úrodného středního Polabí. Je také sídlem velikého zemědělského podniku - Státního statku Kolín - a dalších podniků, které úzce se zemědělstvím souvisí. V první řadě je to Zemědělský nákupní a zásobovací závod se sídlem na Zálabí, o jehož velkokapacitních skladech budeme ještě hovořit.

V Kolíně má své ústředí národní podnik Kolínské cukrovary, podnikové ředitelství sídlí v Kolíně IV., ulice U křižovatky čp. 608. V Kolíně však žádný cukrovar neprodukuje; zálabský cukrovar, založený v roce 1864, byl před padesáti lety zrušen a dávno také zmizela na Zálabí u Raškovce překládka řepy, kde se cukrovka překládala z malých vagonků úzkokolejky do normálních železničních vozů

a odtud se vozila do cukrovarů. Zmizela dávno i samotná úzkokolejná dráha, která vycházela ze dvorů u Volárny a Býchor a zde u zálabského Raškovce měla svou konečnou.

Kolínské cukrovarny, národní podnik, mají celkem třináct závodů /cukrovarů/ ve čtyřech okresech Středočeského kraje: v kolínském, kutnohorském, nymburském a mlado-boleslavském. Všechny cukrovarny skončily loňskou kampaň před vánočními svátky roku 1979. I když zpracovaly více cukrovky a vyrobily více cukru než v roce 1978, nesplnil podnik Kolínské cukrovarny jako celek plánované úkoly. Vykoupil jen 83,2 % plánovaného množství cukrovky, t.j. 928.719 tun, což představuje téměř 93 tisíc vagónů.

-o-o-o-o-o-

Na začátku roku byl stanoven plán zemědělské výroby v celém kolínském okrese na rok 1980. Je opět vyšší, než byl plán na předcházející rok 1979. V rostlinné výrobě plán ukládá sklidit pět tun zrní z každého z více než 26 tisíc hektarů, 42,5 tuny cukrovky a 80 q suché píce z hektaru. V živočišné výrobě docílit 3.050 litrů mléka za rok od každé dojnice, 750 g denního přírůstku u skotu, 560 g denního přírůstku u prasat a roční snášky 250 vajec od každé slepice.

I když je splnění tohoto plánu závislé na příznivých přírodních podmínkách, velikou silou k jeho splnění přispějí iniciativa a obětavost zemědělských pracovníků v jednotných zemědělských družstvech, státních statcích i vešch ostatních zemědělských závodech. Ta je na kolínském okrese veliká. V roce 1979 bylo zapojeno ve všech

formách socialistické soutěže přes šest tisíc pracovníků zemědělské prvovýroby, což představuje přes 70 % všech pracujících v tomto odvětví na kolínském okrese.

V zemědělských závodech je ustaveno 75 Brigád socialistické práce a osm komplexních racionalizačních brigád. Zemědělci se přičiňují i o hezký vzhled vesnic; při plnění volebních programů Národní fronty a akcí "Z", zaměřených na úpravu a údržbu životního prostředí na vesnicích a ke zlepšení pracovního prostředí na zemědělských závodech, opravovalo zadržma přes 45 tisíc brigádnických hodin a sebrali 932 tun železného šrotu v uplynulém roce.

V celém kolínském okrese, který má téměř sto tisíc obyvatel, pracuje podle stavu ke dni 1. února 1980 celkem 8.225 trvale činných pracovníků v zemědělství. Z toho je 17,9 % pracovníků ve věku do třiceti let a 27,6 % v produktivním věku.

Třebaže plán zemědělské výroby na rok 1980 je reálný, ohrožují jeho splnění některá družstva, která stále ještě nedosahují uspokojivých výsledků v zemědělské výrobě. Tak například ve výrobě mléka: zatímco v JZD Bečváry již v roce 1979 dosáhli 3.457 litrů mléka průměrně od každé dojnice, v JZD Cerhenice jenom 2.278 litrů. Celkový plán denního nákupu mléka v celém kolínském okrese je stanoven na 133.500 litrů; zemědělci jeden a dvaceti zemědělských podniků v okrese dodali napříkal 10. února 1980 do nákupu celkem 143.494 litrů mléka. Nejlepších výsledků dosáhli toho dne v JZD Bečváry, kde dodali v tento den na výkup od každé dojnice v průměru 9,38 litrů mléka, nejmenšího

množství mléka nadojili ve Státním statku Kolín, který toho dne dodal od jedné dojnice v průměru jen 6,45 litru mléka. O měsíc později, 10.března dodalo JZD Bečváry od jedné dojnice v průměru již 10,15 litru mléka na státní nákup.

Zimních měsíců na začátku roku využili zemědělci k bilancování své činnosti v uplynulém roce a k přípravě strojů a veškeré zemědělské techniky na jarní práce. Ve všech jednotných zemědělských družstvech se konaly slavnostní výroční schůze, spojené s vyplácením dodatků k pracovním jednotkám. Některá družstva, jako například JZD Ovčáry, konaly svou výroční schůzi ve všech místnostech Kulturního domu pracujících v Kolíně. Po schůzi byla taneční zábava, na níž zemědělství družstevníci oslavili dobré výsledky své celoroční práce.

Na začátku měsíce března byly stroje a technika v družstvech i na státních statcích vcelku připraveny k jarním pracem a na zálabské straně tyto práce začaly již kolem 10.března. Družstevníci z JZD Červené Pečky, Křečhoř a Cerhenice vyjeli k jarnímu setí 16.března. Sněhové přeháňky nato práci v polích omezily na krátký čas jen na rozmetání hnoje, ale zemědělci využívají v příznivých dnech, kdy to počasí dovolí, i nočních směn, aby jarní setí provedli v agrotechnických lhůtách.

Počasí letos na jaře příliš zemědělcům nepřeje. Musejí využívat naplno každé příznivé a vhodné chvíle. Podle stavu v úterý 8.dubna mají jarní setbu obilovin splněnu již na 58,7 % a oseto je 6.537 hektarů v celém kolínském okrese. Brambory jsou zasázeny na 244 hekta-

rech /t.j. na 37,7 % celkového úkolu/, z toho ranné brambory jsou v zemi na 236 hektarech, což jest 88,4 % letošního celkového úkolu. Cukrovka je zaseta na 456 hektarech /6,6 %/, luštěniny na 286 hektarech /31,3 %/ a mák na 81 hektaru /41,3 %/.

V druhé polovině dubna vstoupily jarní polní práce již do svého finišu. Podle stavu ke dni 21. dubna je setí jarních obilovin již z 99 % hotovo, sázení brambor na 49,5 % z toho ranných na 96,3 %, setí cukrovky na 70,2 % a setí luštěnin na 96,4 %.

Také živočišná výroba pracovala v prvním čtvrtletí tohoto roku dobře. V zemědělských závodech Kolínska bylo vyrobeno přes 14 miliónů litrů mléka, což jest o celý milión a 360 tisíc litrů více než za první čtvrtletí roku 1979. Vaječ bylo vyrobeno přes 12 miliónů, a to je o dva milióny více než za stejné období loňského roku. Ve výkrmu prasat bylo vyrobeno 466 tun masa, a to je o čtvrtinu více než loni. Bylo dosaženo denního přírůstku 0,59 kg na kus, zatímco loni jen 0,44 kg.

Začátkem června nastala zemědělcům těžká a namáhavá práce s jednocením a okopáváním řepy. Třebaže se dnes seje převážně již jen jednoklíčkové obalované semeno řepy, stále se ještě jarní ošetření cukrovky neobejde bez motyčky v rukou zemědělců, zvláště žen. Také je stále ještě nutná pomoc brigádníků, bez nichž se zemědělství v těchto jarních pracech neobejde.

V polovině června se rozbíhá již sklizeň sena. Ta je dnes již plně mechanizovaná. Ale tráva roste i na takových pozemcích, kam mechanizace a stroje nemohou; tam

musejí nastoupit sekáči s kosami a hráběmi a seno sklídit ručně. Tady opět přijde zemědělcům vhod pomoc brigádníků. Zajišťují ji z největší části zájmové organizace, jako například myslivci, zahrádkáři, chovatelé drobného hospodářského zvířectva, požárníci, ale i členové Svazu československo sovětského přátelství, Českého svazu žen a zejména mladí členové Socialistického svazu mládeže. Vedení se tu ujímají národní výbory a občanské výbory ve městech i na vesnicích. Takovýmto způsobem má být letos sklizeno a usušeno 1.700 tun sena na kolínském okrese.

Přes problémy se ~~senosečí~~ senosečí je přece jen v popředí zájmů našich zemědělců v této době cukrovka. Plán na rok 1980 předepisoval zasít v kolínském okrese cukrovku na ploše 6.900 hektarů. Později byl tento úkol ještě zvýšen o dalších 500 hektarů. Tento dodatečný úkol se již nepodařilo splnit a z pěti set bylo zaseto cukrovky jen na něco málo přes 200 hektarech. Do 29.května však museli zemědělci zaorat cukrovku na 388 hektarech, protože porosty byly pro špatnou přípravu půdy a pro špatnou klíčivost obalovaného semene řídké. Také ranní mrazíky mezi 10. až 20.květnem vegetaci řepy poznamenaly. Zemědělcům se však podařilo všech těchto 388 hektarů znovu cukrovkou osít.

29.května večer postihlo kolínský okres krupobití a průtrž mračen, které poškodily 633 hektarů cukrovky, a suchý nárazový vítr v prvních červnových dnech poškodil větrnou erozí dalších 210 hektarů. Tyto plochy musely být zaorány a vzhledem k ročnímu období již ne-

mohly být znovu osety cukrovkou a byla na nich zaseta kukuřice.

Druhá polovina června a začátek července je pro zemědělce obdobím, kdy se musejí dokončit jarní polní práce a vše se musí připravit k nástupu do žní. Probíhá sklizeň sena, ošetřování cukrovky a začíná již i sklizeň ranných brambor a zeleniny. V plném proudu je také příprava strojů a mechanizace do žní. Podle dispečerského hlášení ze dne 7.července je sklizeno na kolínském okrese 4.550 hektarů víceletých píceň /t.j.100 %/, a seno z luk a pastvin je sklizeno na 1.390 hektarech, což je 91 % celkového úkolu. Ranné brambory jsou zatím sklizeny jen na 45 hektarech.

Na začátku července byly přípravy na žně zhruba dokončeny. V kolínském okrese se bude letos sklézet obilí na 25.802 hektarech a plánuje se výroba 131.200 tun zrna, to znamená, že se předpokládá výnos 5,08 tuny zrna z jednoho hektaru. Sklizňové práce budou zajištěny 240 kombajny kolínských zemědělských závodů a v rámci kooperace bude dále na polích kolínského okresu pracovat 25 kombajnů z družebního okresu Rimavská Sobota ze Slovenska, 21 kombajnů z jiných okresů Středočeského kraje a 35 kombajnů z jiných krajů republiky, celkem tedy 321 kombajnů. Je samozřejmé, že pomoc, kterou poskytnou našim zemědělcům ve žních zemědělci jiných okresů, musí naši zemědělci vrátit, a to tak, že se stroje operativně přesunují tam, kde je zrno zralé; například naše kombajny pracují především u nás na polích na jižním Slovensku a po skončení

žní u nás, se přesunou naše stroje do podhorských okresů, kde jsou žně později.

Ke zvládnutí žní bude letos, jako v letech minulých, takže je to již samozřejmostí, pomáhat iniciativa pracujících a socialistická soutěž. Vnitřní podnikovou soutěž mezi kombajnéry a dalšími sklizňovými pracovníky organizuje každý zemědělský podnik. Jedenáct zemědělských závodů kolínského okresu se dále přihlásilo do soutěže vyhlášené krajským výborem KSČ v Praze o nejvyšší hektarové výnosy. Všecky kolínské zemědělské závody soutěží na výzvu JZD Tuchoraz o nejvyšší výnosy sovětských odrůd pšenice.

Pro nepřízeň počasí začaly žně na kolínském okrese letos až 22.července; toho dne začali se sečením ozimého ječmene na poli JZD Rudý prapor Ovčáry ve Veltrubech. Téhož dne zahájili sklizeň i v JZD Květ Červené Pečky, a jak počasí a dozrálé obilí dovolilo, přidávala se i další družstva.

V tento den 22.července bylo na kolínském nádraží naloženo 25 kombajnů, které budou pomáhat na polích družebního okresu Rimavská Sobota, protože tam jsou již žně v plném proudu. Vráť se pravděpodobně 10.srpna, aby se zapojily na našich polích do žňového maratónu.

Žně mají u nás letos nejméně desetidenní zpoždění proti jiným létům, a proto se dělá vše, aby se urychlily. Přitom se klade důraz na znižování ztrát jak při sečení tak při dopravě zrna. Práce na polích se organizuje v prodloužených směnách a v sobotu i v neděli. Ke dni 10.srpna je posečeno 2.200 hektarů, což není víc než jen

8 % celkového úkolu. V obilním síle kolínského Zemědělského nákupního a zásobovacího závodu /ZNZZ/ uskladnili k tomuto dni z letošní sklizně zatím přes 700 vagónů obilí, což ukazuje také na více než desetidenní zpoždění proti dlouholetému průměru. V plném proudu jsou zatím žně jen v zálabské oblasti okresu, na Černokostelecku a Hornokrutsku ještě nezačaly.

Nepříznivé počasí na začátku týdne po 10.srpnu zastavilo dobře se rozvíjející žňové práce a teprve ve středu 13.srpna mohou opět do polí vyjet kombajny.

Žňové práce hodnotí každý pátek okresní sklizňová komise a denně se schází operativní skupina této komise, která řídí přesuny strojů, sleduje porosty obilí a určuje, které jsou vhodné k okamžité sklizni.

V pátek 15.srpna se vrátilo 25 kombajnů z Rimavské Soboty a byly ihned nasazeny v sobotu ráno do sklizně. Tím bylo umožněno, aby stroje JZD Horní Kruty a JZD Nučice, které byly dosud nasazeny na polích zálabské oblasti, se mohly vrátit domů, kde se žně teprve zahajují.

Sobota 16. a neděle 17.srpna byly zatím nejsilnějšími dny na přísun zrna do ZNZZ v Kolíně. V těchto dvou dnech zde přijali přes 800 vagónů zrna a v sílech měli uskladněno již 2.500 vagónů zrna státního nákupu z letošní sklizně, což představuje přes 30 % celkového letošního plánu.

Začátkem týdne, t.j. v pondělí 18.srpna je na Kolínsku sklizeno obilí ze 7.431 hektarů, a to odpovídá 28,9 % celkového úkolu.

20.srpna přijelo do Kolína 25 kombajnů s osádkami ze zemědělských podniků okresu Rimavská Sobota, aby oplatili rimavští zemědělci výpomoc, kterou jim v letošních žních poskytl zemědělcům našeho okresu.

Zároveň se sklizní obilovin probíhá i úklid slámy a provádí se podmítka. Podle dispečerského hlášení z poště 18.srpna je v okrese podmínuto 1.739 hektarů a sláma je odklizená ze 4.070 hektarů.

Postup sklizňových prací je pomalý a zdržuje postup následných polních prací, které přicházejí po sklizni obilí, to je orbu a setí. Proto svolal okresní výbor KSČ v úterý 18.srpna ráno krátký aktiv zástupců průmyslových podniků a tajemník OV KSČ s. Josef Říha je vyzval k účinnější pomoci zemědělcům zejména vlastními dopravními prostředky při úklidu slámy.

Žně ovlivnily výsledky živočišné výroby, třebaže se této složce zemědělství věnuje i o žních náležitá pozornost a péče. V první polovině roku a také v ~~mě~~ ještě v měsíci červenci měly zemědělské podniky kolínského okresu velmi pěkné výsledky ve výrobě mléka, dařilo se jim plnit i plán nákupu vajec a jatečních prasat. Ve žních byl tento příznivý vývoj narušen. Proto se nyní organizuje souběžně se žňovými pracemi i sklizeň víceletých píceň a druhého sena z luk a pastvin, aby bylo dosti krmení.

Velká pozornost je věnována i ošetření brambor, které byly dlouhotrvajícími dešti napadeny plísní.

Okresní sklizňová komise v pátek 22.srpna konstatuje, že přes všechnu připravenost techniky i obětavost lidí ne-

postupují žňové práce tak, jak by bylo třeba, a nepřízeň počasí situaci stále zhoršuje. Také předsednictvo okresního výboru KSČ se touto situací zabývá na svém mimořádném zasedání ve čtvrtek 21.srpna, právě tak jako i rada ONV. Podle dispečerského hlášení z pondělí 25.srpna je na okrese sklizeno 15.373 hektarů, což je jen 59,7 % celkového letošního plánu. Sláma je sklizena z 9.988 hektarů, t.j. z téměř 65 % dosud sklizené plochy obilovin. Podmínuto je 5.876 ha.

Na výzvu OV KSČ, OV Národní fronty a ONV pracovalo na polích od pátku do neděle 1.500 brigádníků. Zemědělcům pomáhají i sportovci; plní své závazky nejen v přímé pomoci ve žňových pracech, ale i při sklizni sena z těch ploch, kde nelze použít techniky.

V pátek 29.srpna projednala okresní sklizňová komise současnou situaci na polích, zhodnotila dosavadní průběh žní a přípravu na okamžitý přechod k plnění podzimních polních prací.

V zálabské oblasti okresu skončily žně obilovin ve čtvrtek 28.srpna. Operativní skupina žňové komise ihned vydala dispozici k přesunu sklízecích souprav z této oblasti na Černokostelecko a Českobrodsko. Do konce měsíce srpna pracovalo na polích okresu ještě 250 kombajnů, začátkem září začal okres vracet výpomoc okresům Benešov a dalším, z nichž v rámci kooperačních smluv pracovaly kombajny na našich polích. V úterý a ve středu se vraceli také kombajnéri do Rimavské Soboty po splnění svých úkolů při sklizni na našich polích.

Dispečerské hlášení z pondělí 1.zářít oznamuje, že na kolínském okrese bylo sklizeno obilí z 22.056 hektarů, což je 85,7 % celkového úkolu. Sláma je odklizená ze 67 % sklizených ploch, to je na 14.807 hektarech, podmínuto je 8.453 hektarů /35,4 %/, seřová orba je provedena na 1.368 hektarech, mezplodiny zasety na 2.342 hektarech.

Koncem první dekády měsíce zářít skončily žně na celém kolínském okrese. Zemědělcí přecházejí bez odpočinku ihned do podzimních polních prací. V letošním podzimu mají veliký úkol: sklídit 3.300 hektarů silážní kukuřice, 6.739 hektarů cukrovky a zorat 38.950 hektarů polí.

o-o-o-o-o-

V pátek 26.zářít se sešli v Tuchorazi zástupcí všech zemědělských závodů kolínského okresu se zástupcí stranických a státních orgánů k vyhodnocení letošních žní. Z celkové plochy 25.744 hektarů bylo sklizeno 116.962 tun zrní. V pěti jednotných zemědělských družstvech bylo dosaženo průměrného hektarového výnosu přes pět tun, a to v JZD Tuchoraz 5,88 tun, v JZD Třebovle 5,24 tun, v JZD Bečváry a v JZD Vitice 5,15 tun a v JZD Křečhoř 5,13 tun. JZD Tuchoraz na polích, na nichž pěstoval sovětskou odrůdu pšenice, dosáhl přes 7 tun zrní na hektar. Většina zemědělských závodů okresu však dosáhla podstatně nižších hektarových výnosů, takže okres jako celek plán výroby obilovin letos nesplnil.

-o-o-o-o-o-

V polovině října se dostává do plného tempa sklizeň cukrovky. Dnes se již většinou sklízí tímto způsobem:

nejdříve se šestiřádkovým seřezávačem uřeže chrást a nafouká se do velkoprostorového vozu, který jede na poli stále vedle seřezávače, a když je plný, odveze chrást na siláž. Pak přijede na pole vyorávač, který řepné bulvy vyorá, setřepe z nich hlínu a pásovým elevátorem je dopraví na nákladní auto, které jej na poli doprovází. Auto, když je plné, odjede na skládku a na jeho místo se ihned zařadí ~~další~~ další. Takto jde rychle sklizeň, když je dobré počasí a pole nejsou rozmoklá. Někde nasazují ještě tzv. ~~ometač~~ ometač, který po uřezání chrástu omete řepné bulvy, aby je pak vyorávač mohl dobře vyorat. Tato sklízecí metoda je velice náročná na přesné seřízení strojů. Jestliže nejsou přesně seřizeny, pak seřezávač uřeže chrást buď příliš vysoko a část ho nechá na bulvách, nebo příliš nízko a potom seřezává nejen chrást, ale i vršky bulev. Když není vyorávač přesně seřizen, nechává kořeny bulev v zemi. Při této sklizni vždy zůstává za vyorávačem množství bulev, které se musejí ručně sbírat; na tuto práci se využívají hodně brigády školních dětí. Někde se však se sbíráním ~~zbylých~~ zbylých bulev za vyorávačem nezdržují a zaorají je; to však snižuje hektarový výnos.

Dřívější způsob sklizně cukrovky, kdy se vyoraly řepy i s chrástem, pak se sházely na hromady, ořezaly srpem, vidlemi naložily na vůz, se už téměř nikde nevidí, než na malých výměrách záhumenků. Když však přijde deště a pole se rozbahní, pak nezbyvá, než i na velkých lánech sklízet starým osvědčeným způsobem.

Na polích okolo Kolína sklízejí družstva JZD Květ Červené pečky cukrovku na 300 hektarů a JZD Ovčáry na 350 hektarů. Po řepě zpravidla sejí obiloviny, a tak všude spěchají, aby byli se sklizní řepy brzy hotovi.

Někde ještě dokončují sklizeň brambor. Ke dni 10. října je na celém okrese z 390 hektarů brambor sklizeno 342 hektarů. Současně se také sklízí z polí zelenina, a tak je všude na polích rušno, zvláště když je pěkné počasí.

Počasí je však vždy na podzim vrtkavé a také letos deště zpomalily a někde i na čas zastavily sklizeň cukrovky. V úterý 14. října svolala okresní sklizňová komise poradu agronomů družstev a státních statků, na níž byla přijata opatření k urychlení sklizně: budou mobilizovány a nasazeny všechny pracovní síly a stroje, sklízecí mechanizace bude využíváno v dvousměnném provozu, případně v prodloužených směnách, údržba a opravy strojů budou prováděny ve večerních hodinách a v noci. Prostřednictvím národních výborů, organizací a průmyslových podniků budou organizovány brigády na sběr cukrovky.

Několik dní příznivého počasí posunulo podzimní zemědělské práce kupředu. Okresní sklizňová komise provádí kontrolu, jak jsou prováděna opatření k urychlení sklizně a zjišťuje, že se osvědčují. Oceňuje zvláště pomoc průmyslových podniků Kolína při svozu cukrovky jejich vlastními nákladními auty a brigádnickou pomoc dělníků a ostatních pracujících ze závodů při sběru řepy. Přesto komise zjišťuje, že se nedaří plnit denní úkol sklízet na celém okre-

se 320 hektarů průměrně každý den, neboť se dosahuje jen v průměru 260 hektarů denně. Komise také nyní, kdy některá družstva již budou končit sklizeň cukrovky, přistoupí k přesunování sklízecí techniky do těch zemědělských závodů, kde se sklizeň opozdila.

Podle dispečerského hlášení z pondělí dne 3. listopadu byla na kolínském okrese cukrovka sklizena z 5.060 hektarů, tj. 76 % celkového úkolu.

Jako první ukončilo řepnou sklizeň Jednotné zemědělské družstvo Bečváry. Ale první listopadový týden je za námi a sklizeň řepy není zdaleka ještě hotova. Dne 10. listopadu hlásí dispečerské středisko, že je sklizeno 5.596 hektarů, a to je jen 83 % celkového úkolu. Sklizeň dokončilo také již JZD Křečhoř a nyní pomáhá na polích JZD Velim. JZD Malotice skončili 6. listopadu a pomáhají Státnímu statku, který je na tom nejhůře. Nejvyššího výnosu dosáhli v JZD Květ Červené Pečky, a to 390 q z hektaru.

Vedle sklizně cukrovky pokračují i ostatní podzimní polní práce. Ke dni 10. listopadu je podzimní orba provedena na 86 %. Plocha ozimých obilovin byla zvýšena na 14 tisíc hektarů a setí je již skončeno na 97 % této plochy.

O týden později, v pondělí 17. listopadu sklízeli cukrovku už jen na polích JZD Tismice a Státního statku Kolín. Zemědělci ve finiši všude pracovali v nočních a prodloužených směnách /od 3. hodiny ráno do 20 hodin večer/, a tak se jim podařilo úkol zvládnout. Nyní pilně odvázejí nákladní auta průmyslových podniků a Československé automobilové dopravy /ČSAD/ žepu z polí^u skládek do cukrovarů, kde běží výroba cukru naplno.

V pondělí 24. listopadu se sešli zástupci zemědělců celého kolínského okresu na slavnostním shromáždění v Kolínském divadle, aby byli svědky odevzdání Putovního praporu sovětských kosmonautů členův Jednotného zemědělského družstva Československo - sovětského přátelství v Tuchozazi. Prapor předal jménem sovětských kosmonautů náš první československý kosmonaut Vladimír Remek.

Tuchorazští získali Putovní prapor za vynikající výsledky v pěstování sovětských odrůd pšenice. Na rozloze 35 hektarů pěstovali novou odrůdu pšenice, tak zvanou "Mironovskou 25", a z každého hektaru sklidili 7,81 tuny kvalitního zrní.

Na tomto shromáždění byly také vyhlášeny výsledky žní v kolínském okrese. Plán sklidit 5 tun zrní po hektaru nebyl splněn, průměrný výnos v celém okrese činí jen 4,8 tuny. Přes pět tun z hektaru sklidili jen zemědělci JZD Tuchoraz, Vitice, Třebovke, Bečváry a Křechoř.

-o-o-o-o-o-

Dne 10. prosince oznámil Společný zemědělský podnik v Kolíně splnění státního plánu nákupu živočišných výrobků v roce 1980. Do konce roku dodá ještě 1,200.000 vajec a 1.500 q jatečních prasat.

OKRESNÍ ÚSTAV NÁRODNÍHO ZDRAVÍ V KOLÍNĚ

V šesté pětiletce, která skončila rokem 1980, byla v kolínské nemocnici provedena výstavba, modernizace a rekonstrukce řady zdravotnických zařízení, mimo jiné chirurgických sálů, Anesteticko-resuscitační oddělení, dílen, kuchyně, urologického oddělení, léčebny dlouhodobě nemocných pacientů, očního oddělení, jednotky intenzivní péče. V okrese byla vybudována ve spolupráci s místními národními výbory obvodní zdravotnická střediska v Zásrukách, Bečvárech a ve Stříbrné Skalici; v Kolíně bylo vybudováno ve spolupráci se závodem závodní zdravotnické středisko v Agrostavu.

Ústav národního zdraví v Kolíně má 1 414 pracovníků, z toho je 252 lékařů.

Nejvýznamnějším oceněním práce zaměstnanců Okresního ústavu národního zdraví v Kolíně bylo propůjčení Rudého praporu Středočeského krajského národního výboru v Praze a Krajské odborové rady za vynikající výsledky a

rozvoj pracovní iniciativy; Rudý prapor byl OÚNZ Kolín propůjčen v měsíci červnu 1980. Řediteli OÚNZ soudruhu MUDr. Rudolfovi Příbylovi byl udělen titul "Zasloužilý lékař" a vedoucí sestře soudružce H. Matyášové titul "Vzorný pracovník ministerstva zdravotnictví".

V socialistické soutěži je zapojeno 98,9 % všech zaměstnanců ústavu. 38 členů kolektivů Brigád socialistické práce je nositeli zlatého odznaku BSP, 283 stříbrného a 957 bronzové odznaku BSP.

Okresní ústav národního zdraví /OÚNZ/ Kolín letos úspěšně pokračoval v plnění onkologického /proti nádorového/ programu ministerstva zdravotnictví, který je prováděn v rámci spolupráce Rady vzájemné hospodářské pomoci /RVHP/. Program byl zahájen v roce 1976, ročně je vyšetřeno osm až deset tisíc obyvatel středního věku.

O R G A N I Z A C E N Á R O D N Í F R O N T Y

Činnost politických i zájmových organizací sdružených v Národní frontě a působících v Kolíně, je široká a rozsáhlá. Sledovat ji v celém rozsahu lze jen na základě údajů, které poskytnou jednotlivé organizace. Obrátil jsem proto s prosbou o sdělení těchto údajů na všechny kolínské organizace Národní fronty. Nechtěl jsem nějaké oficiální zprávy o činnosti, ale aspoň několik údajů o činnosti a životě organizace, o nejdůležitějších událostech v průběhu roku té které organizace. Je třeba litovat, že řada organizací neuznala za vhodné odpovědět, a tak mohu zde uvést v kronice za rok 1980 jen údaje o těch organizacích, které mi daly podklady.

OKRESNÍ ODBOROVÁ RADA ROH
KOLÍN II., ulice Na valech čp. 72.

Okresní odborová rada dokončila letos přestavbu domu čp. 72 /objekt bývalé restaurace "Na hrádku"/ pro účely Revolučního odborového hnutí v Kolíně. Přestavba byla zahájena již před řadou let a Okresní odborová rada také rekonstruovaný objekt již několik let užívá, ale letos byly dokončeny všechny zbývající práce, zejména úprava suteréních místností, a po zboření starého domku, stojícího proti budově Okresní odborové rady, bylo upraveno i okolí.

V objektu Okresní odborové rady jsou nyní umístěny všechny orgány OOR a jsou zde vytvořeny i podmínky pro schůzovou činnost všech odborových orgánů v okrese. Jsou zde nyní tři zasedací místnosti: jedna pro 20 osob, druhá pro 70 osob a třetí /v suterénu/ pro 180 osob.

Kolínští odboráři získali ve spolupráci s Městským národním výborem v Kolíně opravdu důstojné středisko odborářské práce "Dům Revolučního odborového hnutí v Kolíně".

Č E S K Ý S V A Z Z A H R Á D K Á Ř Ů
 základní organizace K O L Í N

Základní organizace Českého svazu zahrádkářů v Kolíně čítá ke dni 31.prosince 1980 celkem 721 členů. Má patnáct zahrádkářských osad na území katastru města Kolína a v nich 520 zahrádek, jimiž obhospodařuje téměř dvacet hektarů půdy.

Vznik organizace se datuje až do roku 1933, kdy 14 zahrádkářských nadšenců založilo zahrádkářskou organizaci, jejímiž členy byli tehdy vesměs soukromí majitelé zahrádek.

Po roce 1948 byla založena první zahrádkářská osada "U vodárny", která čítá 53 členů. Tehdy půdu konfiskovanou Němcům přidělil Národní pozemkový fond zahrádkářské organizaci v Kolíně a jednotliví členové osady dostali půdu propůjčenou do osobního užívání. Ve druhé osadě "U vodárny" byla půda Národním pozemkovým fondem prodána zájemcům do vlastnictví. Po roce 1950 se provádí kolektivizace našeho zemědělství a při zcelování velkých ploch pro socialistickou velkovýrobu družstev a státních statků zůstávají na okrajích velkých lánů pozemky, které nemohly být obdělávány těžkou mechanizací a stávají se pro socialistický zemědělský sektor přítěží; takové okrajové pozemky v oblasti okolo vodárny a v řadě enkláv ve městě byly přiděleny Městským národním výborem v Kolíně zahrádkářské organizaci, která je dál propůjčovala svým členům do osobního užívání. Hospodářská situace tehdy /a ostatně i dnes/ vyžadovala, aby takové pozemky nezůstávaly ležet ladem,

ale aby přinášely nějaký ekonomický přínos, přenejmenším aby uspokojovaly potřeby uživatelů jako samozásobitelů.

Každá z 15 osad základní organizace Českého svazu zahrádkářů v Kolíně má svou samosprávu a všechny dohromady řídí 25 členný výbor a tříčlenná revizní komise.

Po roce 1960 vybuďovala zahrádkářská organizace svépomocí v rámci akce "Z" u vodárny skladiště, kde se prodávají členům umělá hnojiva a kde jsou uskladněny i jiné zahrádkářské potřeby a materiál.

Významným přínosem pro osady, vybudované na pozemcích v okolí vodárny, bylo pořízení skupinového vodovodu za vydatné pomoci národního podniku Synthesia -Lučební závody v Kolíně.

Kolínská základní organizace Českého svazu zahrádkářů vykazuje širokou činnost odbornou i politicko společenskou. V oblasti odborně osvětové pořádá odborné přednášky, jichž bylo v roce 1980 devět s tematikou ovocnářskou, zelenářskou i květinářskou. Na každé téměř schůzi mají členové možnost si zakoupit odbornou zahrádkářskou literaturu včetně všech novinek, bezplatně jim jsou rozdávány brožurky vydávané ústředím Českého svazu zahrádkářů, obsahující poučení pro praxi, například pro pěstování jahod, česneku, zeleniny, pro pěstování jabloní a poučení o ochraně proti škůdcům a pod. Členové kolínské organizace jako odborní instruktoři přednášeli na kolínských školách, letoš od-přednášeli 26 hodin při přednáškách s tematikou zahrádkářskou, ovocnářskou i květinářskou.

Činnost organizace je však zaměřena i na praktickou pomoc členům při provozování jejich záliby; výbor vybavil

například všechny osady postřikovači, aby umožnil členům provádět účinnou ochranu proti nemocem a škůdcům, a tyto postřikovače jsou všem členům bezplatně k dispozici. Organizace opatřuje každoročně pro své členy v dostatečném množství anorganická hnojiva - a to i nedostatková - jež svým členům prodává ve svém skladišti u vodárny.

Základní organizace Českého svazu zahrádkářů v Kolíně účinně pomáhá Městskému národnímu výboru při plnění volebního programu na základě každoročně uzavírané dohody s MěstNV a Technickými službami města Kolína. V roce 1980 odpracovali členové 1 560 hodin a dalších 1 610 hodin práce věnovali úklidu a údržbě zeleně kolem vodárny a v přilehlých prostorách. Sběr železného šrotu našich členů znamenal 2 500 kg druhotných surovin zachráněných pro naše hutě. Z výtěžku za šrot bylo věnováno 500 Kčs Lidové škole umění v Kolíně k podpoře činnosti jejího dechového orchestru.

Odevzdáním 1 200 kg rybízu, 1 500 kg angreštu, 2 320 kg jablek a 184 kg česneku pro veřejné zásobování prokázali zahrádkáři pochopení pro potřeby svých spoluobčanů.

Celoroční péče a údržba veřejné zeleně, pomoc při výstavbě plaveckého stadiónu, péče o park u vodárny, každoročně prováděný sběr železného šrotu, práce s mládeží i osvětová činnost zahrádkářské organizace v Kolíně, její organizátorská a celospolečenská angažovanost byla letos, právě tak jako loni a předloni, po zásluze oceněna při vyhodnocování účasti složek Národní fronty na plnění volebního programu - organizace obdržela čestné uznání za druhé místo v soutěži.

Č E S K Ý M Y S L I V E C K Ý S V A Z,
 okresní výbor v KOLÍNĚ II., Sokolská ulice čp. 111

Okresní organizace Českého mysliveckého svazu v Kolíně má v celém okrese 1 439 členů ve 49 mysliveckých sdruženích a hospodaří na celkové výměře 66 978 hektarů. Okresní výbor Českého mysliveckého svazu v Kolíně má 21 členů, z nich 9 tvoří předsednictvo okresního výboru; jsou to:

Pravoslav Babka, ředitel Dřevozpracujícího družstva v Českém Brodě, předseda,

Jiří Mach, podnikový ředitel n.p. Ovoce a zelenina, Praha, místopředseda,

Jaroslav Jiruš, ekonom n.p. Tatra Kolín, tajemník,

Ing. Miloslav Rejholec, zástupce ředitele Okresní zemědělské správy v Kolíně, člen,

Josef Kamínek, správce budov n.p. Tatra Kolín, člen,

Jaroslav Kaše, ředitel Strojní a traktorové stanice Český Brod, člen,

JUDr. Jaroslav Kohoutek, důchodce Český Brod, člen,

Bohumil Novák, zaměstnanec n.p. Lihovary Kolín, člen,

Jaroslav Mrňák, zaměstnanec n.p. Frigera Kolín, člen.

Okresní výbor Českého mysliveckého svazu v Kolíně má vlastní budovu v Kolíně II., Sokolská ulice čp. 111, kde je umístěn sekretariát okresního výboru, který řídí tajemník soudruh Jaroslav Jiruš a kde pracují dvě referentky okresního výboru soudružky Jelínková a Zelenková.

Okresní výbor má i svůj sbor lektorů, který se skládá ze 14 členů. Vedoucím lektorského sboru je soudruh Josef Stökl. Lektoři působí při výuce nových myslivců

a přednášejí v kroužcích mládeže při Okresním výboru Českého mysliveckého svazu v Kolíně. Zkoušky myslivců jsou náročné, adept musí absolvovat kurs trvající 54 hodin, po jeho absolvování je přidělen do některého Mysliveckého sdružení na roční praxi a teprve po jejím absolvování je připuštěn ke zkoušce.

Okresní výbor Českého mysliveckého svazu koná každoročně v místnostech Kulturního domu pracujících v Kolíně myslivecký ples, který svou společenskou úrovní jeden z nejlepších v celé plesové sezoně.

A U T O M O T O K L U B K O L Í N , základní organizace Svazu pro spolupráci s armádou /SVAZARMU/ v Kolíně II, Pražská ulice čp. 350.

Základní organizace Automotoklub v Kolíně konala svou výroční členskou schůzi dne 25. února 1980, na které vedle vlastního programu byly promítnuty filmy s motoristickou tematikou, mimo jiné též film "Rekonstrukce stavby historického automobilu Prásidek".

29. března zahájil Automotoklub školení řidičů soukromých motorových vozidel, které provedl ve 48 obcích okresu; v Kolíně jej opakoval pětkrát.

2. května 1980 uspořádal Automotoklub Kolín Sedmý silniční závod motocyklů na okruhu v Sendražicích jako přebor oblasti A, která v sobě zahrnuje jezdce z Prahy, Středo-

českého, Jihočeského a Západočeského kraje. Závodu se zúčastnilo 67 jezdců na strojích ve třídě 125, 250 a 350 ccm. Jako vložený závod se jel závod československých reprezentantů v čele s mistrem sportu soudruhem Boh. Stašou. Tohoto závodu se zúčastnilo 19 jezdců první výkonnostní třídy. Závodu přihlíželo asi tři tisíce diváků.

V červnu uspořádal Automotoklub Kolín zájezd svých členů do Brna na "Velkou cenu závodu automobilů".

14. září 1980 uspořádal Automotoklub Kolín závod motokár jako přebor A České socialistické republiky, ve kterém startovalo 28 jezdců z Prahy a ze všech pěti krajů Čech. Současně se jel i přebor Prahy a Středočeského kraje v závodě "PIONÝR 50 CMM", jehož se zúčastnilo 25 jezdců. Diváků bylo asi 1 800.

V měsíci říjnu byla zahájena druhá etapa školení řidičů soukromých motorových vozidel, které trvalo až do prosince. Bylo provedeno opět ve 48 obcích okresu. Celkem se v tomto roce obou etap školení zúčastnilo 4 000 řidičů.

Automotoklub Kolín měl po celý rok v provozu svépomocnou dílnu pro opravy motorových vozidel svých členů, která byla využívána v případě nutné potřeby i pro odstranění náhlých poruch vozidel řidičů - nečlenů.

Jednotliví členové Automotoklubu Kolín se po celý rok zúčastňovali akcí souvisejících s činností organizace, například kontrol prováděných Dopravním inspektorátem Veřejné bezpečnosti, jako sportovní komisaři při motoristických akcích v rámci ČSR, při výchově mladých motoristů, jako odborní poradci atd.

Při pěstování vlastní motoristické činnosti se řada členů kolínského Automotoklubu pravidelně zúčastňuje "Branně-orientačních automobilových soutěží" /tzv. BOAS/ v rámci okresu a kraje. Členové VETERAN CAR CLUBU, který je součástí AMK, se zúčastňovali soutěží, srazů a jiných akcí, pořádaných VETERAN CAR CLUBY v celé ČSSR.

Nejúspěšnějším členem kolínského AMK byl letos soudruh Jiří Švec, který se zúčastnil jako jezdec I. výkonnostní třídy osmi závodů automobilů na okruhu i do vrchu a získal ve své třídě 4. místo v rámci mistrovství ČSSR a první umístění mezi svazarmovci kolínského okresu.

V říjnu 1980 uskutečnil AUTOMOTOKLUB KOLÍN svou druhou členskou schůzi, na níž kromě programu týkajícího se života organizace byly promítnuty filmy pořázené při vlastních soutěžích v letošním roce.

o-o-o-o-o-o-o

Škoda, že tak jako o těchto kolínských organizacích jsem nemohl podat v této kronice zprávy o všech ostatních, které v roce 1980 v našem městě Kolíně žily a vyvíjely rozsáhlou a užitečnou činnost. Některé organizace si vedou své vlastní kroniky, jako například organizace Českého mysliveckého svazu v Kolíně, která má záznamy ve své kronice od roku 1924. Přesto jsem přesvědčen, že alespoň hlavní události v životě těchto organizací by měly být zaznamenány v městské kronice. A proto je napřesrok požádám o zprávy pro městskou kroniku znovu.

Z různých jiných zdrojů jsem získal ještě tyto informace o činnosti organizací Národní fronty v Kolíně v roce 1980.

Dne 14. března se konala výroční členská schůze Mysliveckého sdružení Kolín. Ve zprávě, předložené této schůzi, bylo uvedeno, že kolínské Myslivecké sdružení má 41 členů a hospodaří na ploše 1 654 hektarů. Pro velké úbytky zvěře byly letos redukovány hony a v uplynulém loveckém roce bylo odloveno 12 zajíců, 133 bažantů a 5 kusů srnčí zvěře. Bylo zakoupeno a vypuštěno do honitby 200 bažantů. V revíru bylo uloveno škodné: 7 psů, 15 koček, 2 lišky a 7 strak.

V březnu se konala také výroční schůze Českého svazu chovatelů drobného zvířectva v Kolíně. Svaz má v kolínské základní organizaci 94 členů. Disponuje výstavním areálem v prostoru restaurace Na rychtě v Kolíně II., Pražská ulice. Každou neděli se zde schází 1 500 až 2 000 návštěvníků. Výstavní areál byl otevřen v roce 1954 a dávno již nevyhovuje, je malý. Svaz chovatelů plánuje spolu s Městským národním výborem v Kolíně výstavbu nového výstavního a prodejního areálu /tržnice/ v akci "Z".

Ve čtvrtek 16. října se sešli ke své výroční členské schůzi členové základní organizace Českého svazu protifašistických bojovníků v Kolíně. Ve výroční zprávě uvedli, že v tomto roce uspořádali již 155 akcí za účasti 12 450

účastníků, z toho 6 837 mladých posluchačů, jimž bylo určeno 96 besed na školách, učilištích, internátech, ve vojenské posádce. Členové organizace se podíleli na instalaci výstavy "Dělnické hnutí na Kolínsku" v kolínském muzeu, na vydání publikace o činnosti stranického pracovníka Leo Bureše v letech 1941-43, hovořili do rozhlasu, psali do týdeníku "Kupředu" a účastnili se natáčení slovenské televize o Slovenském národním povstání. Tím výčet jejich činnosti zdaleka nekončí, sebrali například 113 q železného šrotu, 31 q papíru, 41 kg barevných kovů, sklídili 9 q sena a odevzdali 235 křáličích kožek. Na údržbě městské zeleně odpracovali 526 brigádnických hodin. Dále by se mohla vypočítávat jejich činnost, třebaže jde o občany poměrně vysokého věku /vždyť od osvobození naší vlasti již uplynulo letos 35 let/. Proto také na závěr schůze poděkoval přítomný předseda Městského výboru KSČ soudruh Bohumil Pilný všem členům základní organizace Svazu protifašistických bojovníků v Kolíně za jejich práci v našem městě. Schůze přijala rezignaci ze zdravotních důvodů svého dosavadního předsedy soudruha Josefa Haruse a novým předsedou zvolila s. Blechu. Na této schůzi byla některým členům a hostům předána vyznamenání. Měl jsem tu čest, že mi bylo předáno také vyznamenání, a to "Čestný odznak Českého svazu protifašistických bojovníků".

S Č Í T Á N Í L I D U

V letošním roce bylo uspořádáno na celém území Československé socialistické republiky sčítání lidu, domů a bytů. Rozhodným okamžikem pro sčítání byla půlnoc ze dne 31.října na 1.listopadu 1980.

Sčítání lidu, domů a bytů bylo velikou akcí; v takovém rozsahu dosud u nás nebylo sčítání nikdy prováděno. Za přípravu, provedení a zhodnocení sčítání odpovídá okresní oddělení Českého statistického úřadu v Kolíně a řídí je Okresní komise pro sčítání. Přípravy na sčítání byly zahájeny již před rokem. V okrese bylo vybráno a proškoleny 369 sčítacích komisařů, 80 sčítacích revizorů a 186 náhradníků, kteří by se ujali funkce v případě, že by některý sčítací komisař nebo revizor nemohl svou funkci vykonávat /například pro nemoc apod./. Území kolínského okresu bylo rozděleno na 433 sčítacích obvodů, které jsou seskupeny do 80 revizních obvodů.

Také v našem městě Kolíně probíhaly přípravy na sčítání celý rok. V Kolíně bylo vytvořeno 129 sčítacích obvodů a z občanů vybráno 108 sčítacích komisařů. Byla jmenována Městská sčítací komise, která celou akci ve městě řídila a připravovala. Sám jsem se zúčastnil sčítání ve městě jako sčítací revizor.

V rámci přípravných prací pro sčítání byly provedeny změny v dosud užívaném rozdělení města Kolína na jednotilvé čtvrtě, které vycházelo z historických podmínek našeho města. Byla zrušena samostatná čtvrt Císařoves a bylo zrušeno samostatné zvláštní číslování domů v bývalém židovském ghettu. Domy v těchto lokalitách, které byly dosud číslovány samostatně vždy od jedničky, dostaly nová popěsná čísla ve čtvrtích Kolín I. a Kolín II. Tím byly likvidovány dosud živé doklady historického vývoje města Kolína.

Městská čtvrť Císařoves vznikla v roce 1778, kdy byl z císařského rozkazu rozparcelován císařský dvůr v Kolíně, který patřil ke kolínskému zámku, na tak zvané familie, malé hospodářské usedlosti. Stejným způsobem vznikla obec Štítary raabizací /podle císařského dvorního rady Raaba, který navrhl tato opatření/ obecního dvora Štítary. V kolínském okolí takto vznikly ještě obce a osady Ohrada, Kamhajek a Volárna.

Samostatné číslování domů v bývalém kolínském židovském ghettu, které v minulosti tvořila tzv. "Židovská ulice" /dnešní ulice Karoliny Světlé a ulice Na hradbách/, bylo také pozůstatkem historického vývoje města,

neboť židovské město bylo odedávna samostatnou, od ostatního města přesně a přísně oddělenou čtvrtí, někdy ~~okrese~~ dokonce řetězy neb i zdí. Popisná čísla domů v této čtvrti byla dříve uváděna římskými čísly, na rozdíl od domů v ostatních částech města, jejichž popisná čísla byla uváděna arabskými číslicemi.

Tento pozůstatek historie tedy zanikl v rámci příprav na letošní sčítání lidu, domů a bytů. V kolínské veřejnosti nevzbudila tato změna vůbec žádný zájem, protože dosavadní stav se stal dnes již přežitkem.

-o-o-o-o-o-

Sčítání lidu, domů a bytů považuji za vhodnou příležitost, abych v městské kronice uvedl nejen výsledky tohoto sčítání v našem městě, ale i některé statistické údaje o kolínském okrese, Středočeském kraji a celé naší Československé socialistické republice.

Z vlastní zkušenosti vím, jak cenné jsou ~~z~~ tyto údaje pro toho, kdo bude někdy v budoucnosti používat městské kroniky jako zdroje informací ke studiu poměrů ve městě. Třebaže jsou tyto statistické údaje uvedeny v řadě statistických příruček a publikací, považuji za vhodné i potřebné, aby byly soustředěny v kronice města v tomto rozsahu alespoň v roce, ve které^{nov} se provádí rozsáhlé statistické šetření formou sčítání lidu, domů a bytů. Dalším důvodem, kterým zdůvodňuji tak široké zpracování statistických údajů, jaké provádím v této části městské kroniky, je ten, že bych chtěl takto ukázat význam a místo našeho města Kolína v okrese, kraji i repub-

lice a jeho přínos, jímž se podílí na hospodářských výsledcích Československé socialistické republiky, České socialistické republiky, Středočeského kraje a kolínského okresu.

-o-o-o-o-o-

Ke dni sčítání lidu, tj. k 1. listopadu 1980 má Československá socialistická republika rozlohu 127.877 kilometrů čtverečních a 15,276.799 obyvatel. Průměrný počet obyvatel na 1 km² je 119 osob. V socialistickém sektoru národního hospodářství pracuje 7,234.974 pracovníků, z toho v zemědělství 938.681 osob.

Česká socialistická republika má rozlohu 78.863 km², na které žije 10,288.946 obyvatel /67,5 % ČSSR/, to je v průměru 130 obyvatel na jeden čtvereční kilometr.

Slovenská socialistická republika měří 49.014 km² a má 4,987.853 obyvatel a hustotu 102 osob na 1 km².

Území Československé socialistické republiky je rozděleno na dvě hlavní města /Praha a Bratislava/ a na ~~dvanalet~~^{deset} krajů: Středočeský, Jihočeský, Západočeský, Severočeský, Východočeský, Jihomoravský, Severomoravský, Západoslovenský, Středoslovenský a Východoslovenský.

Středočeský kraj má rozlohu 11,004 km² /mezi kraji v ČSSR je velikostí na osmém místě, mezi kraji v České socialistické republice na pátém místě./ Má 1,151.354 obyvatel /tj. 7,5 % obyvatel celé ČSSR/. Také počtem obyvatel je Středočeský kraj na osmém místě mezi kraji ČSSR a na pátém místě mezi kraji ČSR. Hustota obyvatelstva ve Středočeském kraji je 105 osob na čtver.kilometr.

Celé území Československé socialistické republiky je rozděleno na 112 okresů /mimo Prahu a Bratislavu/; z toho je 75 okresů v České socialistické republice a 37 okresů ve Slovenské socialistické republice.

Okres Kolín má rozlohu 819 km² a 97.171 obyvatel. Velikostí je 92. místě mezi okresy ČSSR a na 57. místě mezi okresy ČSR. Zabírá 1,04 % území ČSR. Mezi dvanácti okresy Středočeského kraje je kolínský okres velikostí na sedmém místě a počtem obyvatel na pátém místě. Hustota obyvatelstva v kolínském okrese se 119 osob na 1 km².

V roce 1980 bylo vyrobeno v kolínském okrese průmyslových výrobků za 4.950,672.000 Kčs. V tomto ukazateli je okres Kolín na čtvrtém místě v kraji. Proti roku 1979 stoupla hodnota průmyslové výroby o 2,2 %, přitom počet pracovníků v průmyslu se snížil o 0,1 %.

Plán průmyslové výroby na rok 1980v kolínském okrese nebyl splněn, bylo dosaženo jen 99,7 % plánovaných úkolů. Nesplnění plánu celého okresu ovlivnilo a způsobilo nesplnění plánu v šesti průmyslových závodech; z kolínských závodů to byly: Lihovar Kolín /99,3 % /, Československá automobilové opravny Kolín /98,8 % / a Kolínské cukrovary Kolín /63,4 % /.

Na vývoz bylo dodáno z kolínského okresu zboží za 422 miliónů ^{Kčs} ~~Kčs~~, z toho bylo vyvezeno do socialistických zemí 51,2 % a do kapitalistických zemí 48,8 % .

V průmyslu pracovalo průměrně 15.843 pracovníků s průměrnou měsíční mzdou Kčs 2.633 Kčs.

Ve městě Kolíně pracují tyto průmyslové podniky:

Z á v o d	Roční hodnota výroby	Počet pracovníků	Průměrná měsíční mzda
Koramo	854,718.000	815	2.873,-
Plynárna	23,966.000	147	2.882,-
Elektrárna	49,931.000	196	3.089,-
VCHZ Synthesia	492,125.000	1.180	2.950,-
Tatra	505,007.000	2.137	2.820,-
Frigera	200,275.000	1.116	2.809,-
Grafotechna	4,514.000	51	2.665,-
Tesla	378,820.000	2.506	2.377,-
ČSD Dílny	75,200.000	536	2.820,-
Kablo	232,352.000	560	2.424,-
Záv. elektr. zař.	31,683.000	123	2.578,-
Strojobal	76,456.000	419	2.474,-
Obchod. tiskárny	294,717.000	929	2.618,-
Pivovar	19,526.000	115	2.258,-
Lihovar	82,317.000	183	2.570,-
Soja	216,694.000	285	2.287,-
Laktos	282,195.000	229	2.800,-
Pekárny	89,340.000	425	2.579,-
Piana	12,866.000	29	2.591,-
Karborundum	140,331.000	258	2.733,-
ČSAD	17,422.000	79	2.964,-
Okr. staveb. podn.	69,899.000	581	2.660,-
ČSAD	142,762.000	973	3.117,-
Podniky služeb	158,176.000	1.251	2.371,-
Výrobní družstva	83,309.000	659	2.497,-

V průběhu roku 1980 bylo v kolínském okrese předáno do užívání 844 nových bytů a rozestavěno je na konci roku dalších 1.399 bytů, z toho 1.035 bytů v individuální výstavbě. Roční plán výstavby bytů byl splněn na 100,1 %.

V zemědělství bylo dosaženo produkce za 1,01 miliardy Kčs a plán splněn nebyl, bylo dosaženo pouze 92,7 % plánu. Rostlinná produkce byla splněna na 82,44 %, živočišná na 101,85 %. V průměru plnily plán lépe Státní statky než Jednotná zemědělská družstva.

V současné době pracují na kolínském okrese tato JZD: Bečváry, Cerhenice, Červené Pečky, Dolní Chvátliny, Doubravčice, Horní Kruty, Končice, Krakovany, Křechoř, Malotice, Nučice, Ovčáry, Radovesnice, Stříbrná Skalice, Tisnice, Třebovle, Tuchoraz, Velim, Vitice. Státní statek je v Kolíně a v Českém Brodě.

Jednotná zemědělská družstva splnila plán zemědělské produkce na 91,48 %, z toho rostlinné produkce na 81,55 % a živočišné produkce na 101,45 %, Státní statky splnily celkovou zemědělskou produkci na 95,51 %, z toho rostlinnou na 87,27 % a živočišnou na 103,46 %.

Z družstev bylo v celkové zemědělské produkci nejlepší JZD Stříbrná skalice se splněním plánu na 102,92 %, v rostlinné výrobě bylo toto družstvo také nejlepší se splněním plánu na 95,5 %, v živočišné výrobě bylo nejlepší JZD Horní Kruty, které splnilo plán na 110,56 %.

Státní statek Český Brod byl lepší než Státní statek Kolín, neboť plán překročil, zatímco Státní statek Kolín splnil celkovou zemědělskou produkci jen na 91,28 %, z toho rostlinnou jen na 82,23 % a živočišnou na 99,93 %.

Všeobecně nízké plnění plánu rostlinné výroby v kolínském okrese v roce 1980, bylo způsobeno nepříznivým vývojem počasí v tomto roce. Množství srážek, slunečního svátu, teplot a jejich rozložení v jednotlivých růstových fázích nebylo pro rostliny optimální. Dešťových srážek spadlo 682,5 mm, ale například měsíc květen byl velmi suchý, zatímco červen a červenec byly abnormálně deštivé /červen 96 mm, červenec 148 mm/. Svými teplotami byl celý rok 1980 výrazně podnormální, s čímž souvisí pozdní nástup jara, chladné léto i podzim a časný nástup zimy. Tyto faktory se v rostlinné výrobě projevíly nízkou intenzitou růstu a vývoje jednotlivých plodin. Jarní práce byly zahájeny se skluzem, protože již počátkem jara došlo ke zpoždění vegetace a v důsledku ~~v důsledku~~ stále trvajících nedostatku tepla během roku se tento deficit nevyrovnal, což vedlo i k pozdní sklizni.

U cukrovky došlo k pomalému vzcházení porostu, celkový počet jedinců na hektar byl nízký /v průměru 67.890 kusů/. Na státní nákup bylo dodáno 207.977 tun cukrovky, což bylo jen 71,1 % plánu.

U obilovin se dosáhlo vcelku dobrých výsledků, u většiny závodů vyšších než loni, třebaže ani zde nebyl plán splněn. Hektarový výnos byl dosažen ve výši 4,58 tuny na jeden hektar a celkem bylo v okrese sklizeno 116.962 tun obilovin, to je jen 90 % plánu. Státní nákup byl splněn na 100,5 % /bylo dodáno 45.865 tun zrní/.

Na státní nákup brambor bylo dodáno 4.373 tuny a plán byl splněn na 109,3 %.

Porosty víceletých pícnin vykazovaly nízkou intenzitu

růstu. Nástup ~~senoseče~~ senoseče se opozdil a tradiční způsob sklizně byl narušen červnovými dešti. Celková výměra víceletých pícnin na okrese byla 6.931 ha a jejímu dalšímu rozšiřování brání nedostatek osiv jetelovin.

Na státní nákup dále dodaly zemědělské závody kolínského okresu 437 tun luštěnin /což bylo jen 23,1% plánu/, 7.588 tun ovoce a 6.805 tun zeleniny.

Podle soupisu hospodářských zvířat činil stav skotu v kolínském okrese 49 921 kusů, z toho 18.870 krav. Roční dojivost na jednu krávu činila 3 109 litrů /což jest 8,5 litru na kus a den/. Celkem bylo vyrobeno 54,456.000 litrů mléka a plán výkupu byl splněn na 104,2 %. Nejvyšší průměrné denní dojivosti dosáhl JZD Bečváry /10,5 litru/, nejnižší Státní statek Kolín /7,1 litru/. Ve výkrmu bylo dosaženo v průměru 0,63 kg ~~maximálního~~ přírůstku na kus a den. I zde však nebyl splněn plán.

Na konci roku bylo v okrese 7 463 prasnic. Během roku se narodilo 137 510 selat, 11.758 jich uhynulo. Denní přírůstek na jedno prase činil 0,58 kg.

V chovu drůbeže se podařilo dosáhnout velmi dobrých výsledků. Bylo nakoupeno 1.308 tun jatečné drůbeže /104,6 % / a 28,209.000 vajec /106,4 % plánu/. Slepice snesly celkem 49,337.000 vajec, to je v průměru na jednu slepici 224,7 vejce za rok.

V zemědělství pracovalo celkem 8.588 pracovníků, z toho v JZD 7.031, ve Státních statcích 1.069 a u Společného zemědělského podniku 488. Průměrná měsíční mzda činila u JZD 2.570 Kčs, u St.statků 2.590,- Kčs a u Společného zemědělského podniku 2.528,- Kčs.

Závod Československá automobilová doprava v Kolíně /ČSAD/ přepravil 3,295.000 tun zboží a plánovaný úkol splnil jen na 99,5 %. Současně přepravil 14,871.000 osob a zde úkol plánu překročil na 103,5 %. K dispozici měl závod 101 autobus. Z celkového počtu 973 pracovníků bylo 335 řidičů nákladní dopravy a 133 řidičů osobní dopravy.

Okresní správa spojů v Kolíně prováděla svou činnost ve 36 poštách a 29 poštovních střediscích v okrese. Měla 721 pracovníků, z toho 511 žen. V okrese je 7.770 telefonních stanic hlavních a 7.191 vedlejších. Počet majitelů rozhlasové koncese dosáhl čísla 28.699, televizní koncese 29.790 a rozhlasu po drátě 5.620. Pošty dodaly 8,616.000 listovních zásilek a 14,057.000 novin a časopisů. Přijaly 368.000 doporučených zásilek a 139.000 balíků. Od obyvatelstva přijaly na vkladech a společném inkasu 1,111.000,- Kčs a vyplatily 548.000,- Kčs.

Okresní podnik místního průmyslu v Českém Brodě, který má řadu provozoven i v Kolíně, dosáhl 101,211.000,- Kčs výkonů. Mezi hlavní druhy služeb řadí podnik opravy rozhlasových, televizních přijímačů a reprodukčních přístrojů a opravy elektrospotřebičů a chladniček pro domácnost. Podnik měl 589 pracovníků s průměrnou měsíční mzdou 2.644,- Kčs.

Okresní podnik služeb v Kolíně dosáhl výkonů za 56,965.000 Kčs, měl 662 pracovníků s průměrnou měsíční mzdou 2.128,- Kčs. V prádelnách Okresního podniku služeb bylo vypráno 620 tun prádla a čistírny vyčistily 252 tun šatstva.

Z výrobních družstev mají v kolínském okrese svá sídla družstva Kolínská nástrojárna v Kolíně a Dřevozpracující družstvo v Českém Brodě.

Placené i nepřacené služby obyvatelstvu jsou zajišťovány ve 22 obcích okresu rozpočtovými zařízeními a ve městech Kolíně a Českém Brodě rozpočtovými organizacemi národních výborů. Celkově v nich pracovalo v průměru 228 pracovníků a celkový objem tržeb u těchto zařízení a organizací činil 5,992,000 Kčs.

Drobné služby národních výborů jsou zajišťovány v 17 obcích. Celkové tržby v nich činily 5,419.000,- Kčs.

Okresní bytový podnik v Kolíně měl ve správě 632 domů, 4.264 bytů a 438 nebytových prostorů. Provedl opravy domovního fondu za 9,400.000,-Kčs, z toho z 61,6 % vlastními pracovníky. V podniku pracovalo 190 pracovníků s průměrným měsíčním výdělkem 2.263,-Kčs.

V obchodech bylo dosaženo maloobchodního obrátu za 1.323,929.000,- Kčs, tj. 13.321,- Kčs na jednoho obyvatele. Na tomto maloobchodním obrátu se podílely:

Potraviny	314,279.000,- Kčs
Oděvy	35,047.000,- Kčs
Textil	82,291.000,- Kčs
Domácí potřeby	99,715.000,- Kčs
Drobné zboží	61,510.000,- Kčs
Obuv	32,428.000,- Kčs
Zelenina	26,358.000,- Kčs
Nábytek	37,160.000,- Kčs
Klenoty	26,999.000,- Kčs
Jednota	498,604.000,- Kčs

Restaurace a jídelny 78,293.000,- Kčs

Uhelné sklady 31,045.000,- Kčs

V okrese bylo prodáno 548 osobních automobilů za 29,189.000,- Kčs.

Příjmy obyvatelstva činily celkem /v kolínském okrese/ 1.713,200.000,- Kčs, z toho mzdy 974,100.000 Kčs, příjmy ze zemědělství 166,600.000,-Kčs, sociální příjmy /důchody, nemocenské dávky, přídavky na děti atd./ 391,800.000,- Kčs.

Výdaje obyvatelstva dosáhly částky 1.733,700⁰⁰⁰,-Kčs, z toho obyvatelé zaplatili v maloobchodě ~~229,300,000,xxx~~ ~~Kčsxxxxxxxžňby~~ 1.354,300.000,- Kčs a za služby 229,300.000,-Kčs.

Sociální příjmy obyvatelstva vykázaly v prvním pololetí vysoké tempo růstu v souvislosti s úpravami důchodů a přídavek na děti v červenci 1979. Podle stavu ke dni 30.listopadu 1980 bylo v okrese vyplaceno:

na důchodech	282,005.000,-Kčs
na nemocenských dávkách	23,404.000,-Kčs
na přídavek na děti	43,980.000,-Kčs
na podporách v mateřství	6,910.000,-Kčs
na mateřských příspěvcích	4,881.000,-Kčs
na podporách při narození dítěte	1,874.000,-Kčs
při ošetřování člena rodin.	1,938.000,-Kčs

Ke dni 31.prosince 1980 činil celkový objem vkladů obyvatelstva 1.202,500.000,- Kčs, což jest v průměru 12.076,- Kčs na jednoho obyvatele. Současně spořitelna poskytla obyvatelům okresu půjčky za 154,900.000,- Kčs, což jest v průměru Kčs 1.556,- na jednoho obyvatele.

Ještě několik údajů o školství a zdravotnictví. Údaje zde uvádím za celý okres, údaje za město Kolín, pokud jde o školství, jsou uvedeny v kapitole "Školství".

Ke dni 30.zář 1980, tj. v den zahájení školního roku, bylo v kolínském okrese v provozu 64 mateřských škol, ve kterých bylo 131 tříd a 3.890 dětí. Z tohoto počtu bylo 3.330 dětí v mateřských školách, spravovaných národními výbory, 113 dětí v mateřských školách jednotných zemědělských družstev a 447 dětí v mateřských školách závodních.

Na území okresu Kolín bylo 43 základních devítiletých škol se 392 třídami. V nich bylo zapsáno celkem 10.630 žáků, z toho 5.209 dívek. Do prvních ročníků nastoupilo 1.604 dětí a na konci školního roku 1979/80 školy opustilo 1.312 žáků. V těchto školách pracovalo 502 učitelů. Feminizace tohoto odvětví dosáhla 80,7 %.

Gymnázia jsou v Kolínském okrese dvě, v Kolíně a v Českém Brodě. V obou ústavěch byl zahájen školní rok 1980/81 celkem ve 26 třídách s 929 žáků. Střední odborné školy jsou tři ~~xxvšesky~~ v Kolíně: Střední zdravotnická škola, Střední ekonomická škola a Střední průmyslová škola, čtvrtá Střední zemědělská technická škola je v Českém Brodě. Ve všech těchto školách je celkem 46 tříd a 1.551 žáků.

Školní stravování je zajištěno v 75 školních jídelnách, ve kterých je 13.295 strážníků.

V kolínském okrese je v síti územních ambulantních zdravotnických zařízení 12 obvodních zdravotnických stře-

disek, 5 lékařských stanic a 23 poraden pro děti; v síti závodních ambulantních zařízení je 11 zdravotnických středisek a 4 lékařské stanice. V okrese jsou dále dvě polikliniky: v Kolíně má poliklinika 18 oddělení a 68,57 lékařských míst, v Českém Brodě má 12 oddělení a 20,57 lékařských míst. V nemocnicích v Kolíně a v Českém Brodě bylo koncem roku 1.023 lůžek a 70,43 lékařských míst.

Koncem roku pracovalo v okrese 252 lékařů a na jednoho lékaře připadlo 394 obyvatel / v roce 1961 to bylo ještě 705 obyvatel/.

Během roku průměrně 1.568 pracovníků každý den nepracovalo pro nemoc nebo úraz. V jednotných zemědělských družstvech ze stejného důvodu nepracovalo denně v průměru dalších 276 lidí.

V kolínském okrese je osm sociálních ústavů: šest domovů důchodců se 495 místy, Ústav sociální péče Buda s 54 místy a Ústav sociální péče pro děti v Bylanech se 45 místy.

-o-o-o-o-o-

Uvedl jsem v předcházejícím textu poměrně hodně podrobně statistické údaje o kolínském okrese v roce 1980, i když daleko ne všechny, které jsem měl k dispozici. Zdůvodňuji široké a podrobné zpracování této tematiky zejména tím, že není psána žádná okresní kronika a že tedy zpracování statistického přehledu o životě, výrobě, zemědělství, obchodu i školství, zdravotnictví a sociální péči celého okresu má své oprávněné místo v městské kronice okresního města.

Údaje, jež tady uvádím, jsem čerpal zejména z "Bulletinu", vydaného okresním oddělením Českého statistického úřadu v Kolíně v únoru roku 1981. V tomto bulletinu jsou však uváděny statistické údaje jen v číslech za celý okres, protože okresní oddělení nesleduje a nezpracovává všechny tyto údaje za jednotlivé obce okresu; proto statistické údaje o samotném městě Kolíně budu moci uvést již jen o mnoho stručněji. Některé další statistické údaje ze zdrojů Městského národního výboru v Kolíně však čtenář kroniky najde i v dalších kapitolách, například v kapitole "Školství", "Kultura", "Sport" a jiných.

-o-o-o-o-o-o-

Nyní uvedu několik údajů, týkajících se našeho města Kolína, zjištěných při sčítání lidu, domů a bytů v noci z 31.října na 1.listopadu 1980:

V Kolíně bylo napočítáno 3.471 domů, z toho počtu však bylo jen 3.321 trvale obydlených. Ostatní byly neobydleny buď proto, že byly v přestavbě nebo byly připraveny k demolici; bylo však zjištěno i dalších 84 neobydlených domů z jiných než z těchto důvodů, a někdy to jsou i důvody spekulací.

Bytů bylo celkem napočítáno 11.116; ani tento počet bytů netvoří jen byty trvale obydlené, těch bylo sečteno jen 10.817. Z neobydlených bytů bylo 61 neobydleno pro přestavbu, 18 bylo nezpůsobilých k bydlení, 5 určených k demolici, 56 pro současnou změnu uživatelů a 24 v nových stavbách dosud neobydlených; ostatní byly neobydleny "z jiných důvodů" a mezi nimi je opět hodně spekulací.

Z celkového počtu bytů obydlených bylo zjištěno
 3.075 bytů v rodinných domcích,
 2.361 bytů družstevních a
 5.381 bytů v ostatních budovách.

Podle velikosti byly zjištěny tyto kategorie bytů:

s jednou místností	2.220 bytů,
se 2 pokoji	3.946 bytů,
se 3 pokoji	3.924 bytů,
se 4 pokoji	532 bytů,
s 5 a více pokoji	195 bytů.

Podle vybavení bytů bylo:

s koupelnou /nebo aspoň se sprchovým koutem/ - 9.444 bytů,
 vodovod byl zaveden v 10.342 bytech,
 plynová přípojka byla zavedena v 8.502 bytech,
 ústřední /nebo etážové/ topení je v 7.051 bytě.

Bylo napočítáno v Kolíně 11.018 domácností. Jsou vy-
 baveny takto:

chladničku mají v 9.879 ~~byzzeny~~ domácnostech,
 pračku mají v 9.080 domácnostech, z toho automatickou
 pračku mají v 2.993 domácnostech,
 televizor je v 9.724 domácnostech, z toho barevný
 televizor mají v 759 domácnostech,
 chatu nebo rekreační chalupu má 1.753 rodin,
 motocykl má 755 domácností a
 osobní auto má celkem 5.235 domácností, z toho počtu
 je 3.117 aut garážovaných.

Ve městě Kolíně bylo při tomto sčítání napočteno
 30.724 obyvatel trvale bydlících, z toho bylo 14.749 mužů

a 15.975 žen. Ekonomicky bylo činno 8.551 mužů a 7.918 žen. Z tohoto počtu pracuje v Kolíně celkem 14.312 osob, v jiných obcích okresu pracuje dalších 741 osob, v jiných okresech Středočeského kraje pracuje dalších 834 osob a v jiném kraji dalších 582 osob.

Podle národností žije v Kolíně:

29.978 osob národnosti české,
 597 osob národnosti slovenské,
 22 osob národnosti ukrajinské,
 8 osob národnosti ruské,
 26 osob národnosti polské,
 57 osob národnosti maďarské,
 11 osob národnosti německé a
 u 25 osob nebyla národnost zjištěna.

o-o-o-o-o-o-o

Na závěr této kapitoly ještě několik zajímavostí:

V roce 1979 se v kolínském okrese prodalo celkem 10 166 000 litrů mléka; v témže roce se prodalo také 16 306 200 litrů piva, 695 500 litrů vína a 444 300 litrů těžkých lihovin. Za mléko zaplatili občané kolínského okresu v roce 1979 celkem 20 900 000 Kčs, za pivo, víno a lihoviny 133 600 000 Kčs.

Přepočteno na jednoho obyvatele okresu /včetně kojenců/ činí roční spotřeba: 102 litry mléka, 164 litrů piva, 7 litrů vína, 4,5 litru lihovin, 1 438 cigaret a 178 porcí kávy.

Celkově se životní úroveň vysoko zvýšila. Například na sto domácností připadalo:

	v roce 1953	v roce 1977
praček	20	125
chladniček	2	88
rozhlasových přijímačů	74	184
televizorů	-	162
osobních automobilů	4	38

Ve stejném období se zvýšila spotřeba na jednoho obyvatele našeho okresu: obuvi z 3,22 na 4,57 párů ročně, svrchních oděvů z 1,32 kusů na 3,16 kusů, tkanin z 30,77 m na 51,16 m za rok. Před válkou bylo pro velkou část obyvatelstva nedosažitelným přepychem například jižní ovoce. V roce 1962 se ho prodalo v kolínském okrese 2 489 q, ale v roce 1979 již 15 625 q, to v průměru na jednoho obyvatele 15,7 kg. Prodej kávy se za stejnou dobu také výrazně zvýšil z 63 000 kg na 124 000 kg, takže průměrná roční spotřeba na jednoho obyvatele okresu dosáhla 1,250 kg.

Výrazně se zvýšil i nákup základních potravin. Množství masa a masných výrobků /bez ryb a drůbeže/ prodaného v maloobchodě se v kolínském okrese od roku 1962 zvýšilo o 53 %, mléka o 15 %, sýrů o 117 %, vajec o 54 %, zeleniny o 20 %. Nakupujeme více čokolády a cukrovinek, zvýšil se odběr jemného a cukrářského pečiva, ale klesl nákup chleba, cukru a tuků.

Průměrné mzdy pracovníků v národním hospodářství /bez JZD/ se od roku 1962 zvýšily v okrese z 1 363 Kčs měsíčně na 2 526 Kčs, to je o 1 163 Kčs = 85 %. Zvý-

šení příjmů pracovníků v zemědělství bylo ještě výrazněji-
ší. Přitom index životních nákladů se za stejnou dobu zvý-
šil pouze asi o 6 %.

Okresní oddělení Českého statistického úřadu v Kolí-
ně vydalo publikaci "Postavení okresu Kolín v ekonomice
Středočeského kraje v roce 1979". Zajímavé je, jak se
naš okres umístil mezi dvanácti okresy kraje. Například
objemem průmyslové výroby 4 887 miliónů Kčs se řadí na
čtvrté místo za okresy Mělník, Mladá Boleslav a Kladno;
nárůst průmyslové výroby proti předcházejícímu roku 1978
dosáhl v okrese Kolín 4,6 %, v celém kraji jen 3,9 %.
Provedeným objemem investičních prací a dodávek v hodnotě
569 miliónů korun byl okres Kolín na sedmém místě v kraji.
Tradičně dobré postavení si udržuje okres Kolín v země-
dělské výrobě, kde intenzitou produkce se řadí na první
místo v kraji. Na jeden hektar zemědělské půdy bylo v roce
1979 nakoupeno 337 kg jatečných zvířat /1.místo/, 871 lt
mléka /3.místo/ a 462 kusů vajec /9.místo/. Dosaženým
hektarovým výnosem u obilovin 4,26 t/h je na druhém místě,
u cukrovky 38,11 t/h rovněž na druhém místě.

R Ů Z N Ě U D Á L O S T I B Ě H E M R O K U

Příkazem doby je šetřit energií, zejména teplem v bytech. Na upozornění občanů byla provedena namátková kontrola v domech s ústředním topením. Zjistilo se, že někteří nájemníci skutečně regulují teplotu v bytě otevíráním oken. Takové plýtvání teplem v současné palivo-energetické situaci je právem kritizováno.

Úkoly v úspoře energie všeho druhu mají i závody. Tak například závod Tatra Kolín má uspořit 170 tun měrného paliva. Protože je současně výrobcem energetických zařízení - parních a horkovodních kotlů - snaží se vgrábět taková zařízení, která by spotřebovávala při stejném výkonu méně paliva nebo využívala méně hodnotných palív.

Aby se maximálně vyšlo vstříc potřebám občanů, prodlužují od ledna tohoto roku některé prodejny prodejní dobu každý čtvrtek do 20 hodin večer. Zatím jsou to tyto

prodejny: Oděvy v Kutnohorské ulici, Obuv na náměstí, Textil v Rubešově ulici, Nábytek u nádraží a Drobné služby a Domácí potřeby v Centru sídliště.

Již po několikátý rok se objevují v zimě na Labi hejna labutí. I letos se usadily u Kmochova ostrova a hned se staly středem pozornosti dospělých a zejména dětí. Na obou březích, na Zálabí i na ostrově je občané po celé dny krmí a labutě jsou už docela krotké, sbírají kousky rohlíků a housek hozených na hladinu řeky a berou je dokonce i z rukou krmících je dětí. Napočítal jsem kolem dvou set labutí jen v prostoru mezi ostrovem a zálabským břehem. Na jaře většina jich odletí, ale několik párů zde zůstává po celý rok.

V okresní soutěži národních výborů v roce 1979 bylo radou ONV vyhodnoceno město Kolín v I.kategorii měst na druhém místě mezi Velimí a Kouřimí.

Jaro je tu a s ním i jarní vypalování trávy - stařiny. Je to nedovolené a také nebezpečné, ale občané stále věří, že vypálením stařiny prospějí travním porostům a popelem staré trávy pohnojí pozemek pro novou travu. A tak vesele plápolají zase ohně podél silnic, na náspech železničních tratí, na březích Labe. Občané stále nechápou, že je to škodlivé a že tím vydávají v nebezpečí i vlastní životy a majetek. Plameny ničí především kvalitní trávy, zatímco plevelovité plamenům odolávají. Plameny zničí i vše živé,

hmyz, vajíčka i mláďata ptáků, mláďata drobné zvěře a staly se u nás i případy, že uhořel ten, kdo trávu vypaloval. Přesto každoročně - a tak i letos - se tráva vypaluje dál.

Na mezinárodní výstavě SALIMA v Brně /potravinářská výstava/ byl letos v soutěži vyznamenán symbolem "Zlatá Salima" výrobek Tesly Kolín, a to automatický řídicí systém NS 910, vyvynutý v konstrukční kanceláři a vyrobený v dílnách kolínské Tesly.

Šetření energií a palivem je stále příkazem dne. V Koramu překročili určenou jim úsporu a místo plánovaných 1 630 tun měrného paliva ušetřili v roce 1979 celkem 3 852 tun. Mohli proto dodat do parovodu města Kolína pro vytápění bytů 2 600 tun páry, kterou v zimním období vytopili asi sto bytů. Je to významná pomoc městu, jemuž se stále nedostává páry pro vytápění bytů i ohřívání vody.

Na území kolínského okresu se v roce 1979 uskutečnilo za 569 miliónů korun investičních prací a dodávek. Plánovaný úkol byl splněn na 101,6 %. Téměř 40 % z uvedené částky bylo investováno do zemědělství. Do užívání byly předány nové základní prostředky v hodnotě 529 miliónů korun a byla dokončena řada staveb, jako etážová výrobní hala v Tesle Kolín, panelárna v Českém Brodě, mléčná farma v Bečvárech, výsadba intenzivních ovocných sadů na ploše 283 hektarů v JZD Červené Pečky a jiné. 43 velkých staveb v okrese zůstalo na konci roku 1979 rozestavěných.

Na kolínském okrese vzniklo v roce 1979 celkem 31 požárů, které způsobily škodu v celkové hodnotě 482 630,- Kčs. Z tohoto počtu bylo na území města Kolína pět požárů, a to: v závodě Tatra Kolín - škoda 1 500,-Kčs

v Okresním bytovém podniku Kolín - škoda 8 000,-Kčs

v podniku Frigera - škoda 1 200,-Kčs

v podniku Koramo - škoda 111 000,-Kčs

v soukromém bytě čp. 781 v Dělnické ulici - škoda 800,-Kčs.

Zde se musím ihned opravit, na území města Kolína byly z vyjmenovaných požárů jen čtyři, neboť podnik Koramo stojí celý na katastrálním území obce Sendražic.

Třebaže kolínský okres nepatří vysloveně mezi rekreační či turistické oblasti, poskytovala v roce 1979 ubytovací služby dvacet zařízení, z toho šestnáct s celoročním provozem. Celková lůžková kapacita těchto zařízení je 637 míst, z toho 425 s celoročním provozem. V roce 1979 využilo těchto služeb 50 564 hostů, z nichž bylo 8 429 cizinců. Proti předcházejícím rokům jsou tato čísla nižší, protože pro dlouhodobou rekonstrukci je vyřazen z provozu kolínský hotel Savoy.

Krajská soutěž za racionální využívání paliv a energie byla za rok 1979 vyhodnocena v dubnu letošního roku radou Středočeského krajského národního výboru v Praze. Soutěž probíhá ve třech soutěžních skupinách: výrobní podniky, zemědělské podniky a podniky řízené národními výbory. Podniky kolínského okresu v této soutěži velmi pěkně

obstály. V první skupině byl na třetím místě vyhodnocen v rámci Středočeského kraje koncernový podnik Chemopetrol KORAMO Kolín, který dosáhl úspor 3 852 tun měrného paliva. Ve druhé skupině obsadilo JZD Květ Červené Pečky místo a ve třetí skupině získal Okresní podnik služeb v Kolíně třetí místo.

Státní banka československá /SBČS/ oslavila v letošním roce třicáté výročí svého založení. V kolínské pobočce SBČS přispívá k plnění úkolů socialistická soutěž. Pracuje zde šest Brigád socialistické práce, z nichž 39 členů má již stříbrný odznak BSP, to je druhý stupeň /ze tří/ této soutěže.

V září letošního roku se sešli v Kolíně zástupci všech patnácti výrobců kyseliny sírové v ČSSR. Na setkání byla vyhodnocena soutěž, která mezi těmito výrobny probíhá již řadu let. V této soutěži za I. pololetí 1980 byla kolínská výroba vyhodnocena na prvním místě. Kolínský kolektiv získal prvenství nejen dobrým plněním plánu výroby, ale i tím, že se mu podařilo snížit emise koncových plynů z výroby kyseliny sírové do ovzduší.

V letošním roce opravil Okresní národní výbor v Kolíně svoji ústřední budovu na kolínském náměstí Obránců míru. Budova byla postavena ve dvacátých letech pro tehdejší městskou spořitelnu. Do té doby měla spořitelna své úřední místnosti na radnici. Po převratu zakoupila budovu hotelu "Modrá hvězda" na nároží náměstí a Kutnohorské ulice. V ro-

ce 1923 jej zbořila a příštího roku započala stavbu nové budovy podle projektu architekta J.Freiwalda. Dne 18.března 1926 byla budova slavnostně otevřena a sloužila pak více než dvacet let potřebám Spořitelny města Kolína.

31.května 1948 byly sloučeny kolínské záložny a 20. září téhož roku se k nim připojila i městská spořitelna. Byla tak vytvořena Okresní spořitelna a záložna v Kolíně, která si za své sídlo zvolila modernější budovu bývalé Okresní záložny hospodářské na rohu ulice Rubešovy a Husovy, tam kde nyní sídlí krajská pobočka České státní spořitelny. Opuštěná budova na náměstí byla předána podnikovému ředitelství kolínských cihelen.

V roce 1949 byly úřadovny Okresního národního výboru v Kolíně umístěny celkem v patnácti různých budovách ve městě, protože ústřední budova ONV /bývalého okresního hejtmánství/ na dnešním náměstí Politických vězňů, v níž byl ještě umístěn i okresní soud, nestačila. Tím ovšem trpěla práce aparátu ONV a občané z 95 obcí tehdejšího kolínského okresu ztráceli spoustu času při vyřizování svých záležitostí na jednotlivých referátech ONV. Na podzim roku 1949 bylo podnikové ředitelství cihelen v Kolíně zrušeno a rada ONV rozhodla, že do této budovy na náměstí přestěhuje úřadovny svého aparátu a zabere k tomu účelu ještě i sousední budovu bývalé Živnobanky. Od té doby sídlí Okresní národní výbor v Kolíně v budově čp. 44 a 45 . Během let se aparát ONV rozšiřoval a tyto budovy již opět nestačily. Řada referátů /dnešních odborů/ bylo nutno umístit zase někde jinde ve městě. Proto ONV svépomocí vybudoval ve dvoře budovy čp. 45 nový objekt, kam se většina

odborů ONV přestěhovala. Mimo zůstal jen odbor školství, který sídlí již dlouhou řadu let v budově čp. 583 v ulici Dukelských hrdinů.

Budova čp. 45 se tedy letos dočkala opravy střechy a fasády. Dostala novou kovovou krytinu a fasáda byla nově natřena, takže dnes svítí svou novotou a stala se opět ozdobou kolínského náměstí. Druhá budova ONV, čp. 45, je taky již hodně omšelá a čeká teprve na svou opravu.

Dne 2. prosince 1980 byla otevřena nová samoobslužná prodejna potravin na Zálabí v ulici U Borku. Byla postavena nákladem jeden a půl miliónů korun a bude zásobovat oblast, v níž bydlí asi tisíc dvě stě obyvatel. Současně byly na Zálabí zrušeny dvě nevyhovující staré prodejny /krámky/ na Veltrubské a Okružní ulici. Touto prodejnou byla dokončena výstavba sítě potravinářských prodejen na Zálabí.

Ve dnech od pátku 12. do pondělí 15. prosince provádějí pracovníci spojů změnu telefonních čísel v celém Kolíně; z dosevadních čtyřmístných přecházejí na pětimístní čísla. Tuto změnu si vynutil rozvoj telefonní sítě ve městě a zvýšení počtu telefonních stanic, které umožnila nová telefonní ústředna dokončená letos v areálu spojů v Kolíně IV, Jaselská ulice. Současně bylo dokončeno i automatické spojení Kolína s Prahou. Účastníci už nežádají spojení s pražským účastníkem přes meziměstskou ústřednu, ale vytočí nejdříve číslo 02 a pak hned číslo pražského volaného účastníka podle pražského telefonního se-

znemu. Zapojením automatického spojení s Prahou bylo dokončeno přestěhování telefonní ústředny z poštovní budovy v Kolíně II., náměstí Rudé armády do nového areálu v Kolíně IV, Jaselská ulice. Nyní má Kolín automatické spojení již z řadou měst, Prahou, Kutnou Horou, Nymburkem, Poděbrady a j., ale když chce někdo volat z Kolína do některé obce v okrese, musí stále ještě žádat telefonní meziměstskou ústřednu o ruční spojení.

V pátek dne 19. září 1980 se konaly doplňovací volby do Městského národního výboru v Kolíně. V obvodě číslo 11 na Zálabí byl do funkce poslance Městského národního výboru v Kolíně zvolen soudruh Ing. Jindřich H u š e k , dosavadní poslanec Okresního národního výboru v Kolíně a současně vedoucí odboru dopravy ONV. Volba byla potvrzena na zasedání Městského národního výboru dne 14. října 1980, které zvolilo soudruha Huška za člena rady MěstNV.

D O S T A V E N Í Č K O V K O L Í N Ě

Československá televize vysílá pravidelně pořad "Dostaveníčko v ...", v němž představuje jednotlivá města naší republiky. Letos natáčela film pro tento pořad také v Kolíně.

Napodzim letošního roku navštívil Městský národní výbor v Kolíně režizér tohoto pořadu soudruh Ivo Paukert, aby informoval národní výbor o záměru filmu, seznámil se s prostředím a obstaral si potřebný materiál. Předseda MěstNV jej odkázal na mne, a tak jsem mu vyprávěl o dějinách města, o jeho současnosti, výstavbě a o tom, co se pro příští léta plánuje. Dal jsem mu také veškeré dostupné publikace o našem městě a odvedl jsem ho do kolínského muzea.

Na základě těchto informací a materiálů sepsali Libuše Pospíšilová a Ivo Paukert scénář filmu "Dostaveníčko v Kolíně", jehož jeden exemplář předali také našemu MěstNV. Přečetl jsem jej a opravil drobné nepřesnosti. Potom jsem se také z části zúčastnil filmování, na požádání režiséra jsem doprovázel filmový štáb po městě a okolí

a vyhledával zajímavá místa a objekty, které pak byly filmovány. Natáčelo se od pátku 21. do 28. listopadu 1980.

Ve filmu vystupovali známí pražští herci: Pavlína Filipovská, Jiří Sovák, Miloš Kopecký, Svatopluk Beneš a Oto Šimánek. Zpívali: Karel Černochoch, Karel Štědrý, Josef Zíma, Lačka Kozderková, Karel Gult.

Ve scénáři filmu jest pět básní o Kolíně a Polabí, z nich dvě, které byly pro tento film napsány. Chtěl bych je zde v kronice uvést, aby nebyly zcela zapomenuty.

Nejprve je to známá lidová píseň "Kolíne, Kolíne":

Kolíne, Kolíne,
na pěkné rovině,
nejeden synáček
u tebe zahyne.

Kolíne, Kolíne,
nejsi hoden státi,
nejedna matička
synáčka tam ztratí.

Matička synáčka,
sestřička bratříčka,
nejedna panenka
svého milovníčka.

Druhá báseň je úryvek z dramatizace slavného románu Františka Kožíka "Největší z Pierrotů". Text napsal Zbyněk Vavřín:

Měsíční ticho
na střechy sněží,
spí město staré
v závějích let,
měsíčním tichem
po štíhlé věži
sestoupil pierot,
v dlani má květ.

Pozvedne růži,
už couvá řeka,
prvními krůčky
cupitá čas,
dětství jak motýl
po lukách těká,
stříbrně zazvonil
maminčin hlas:
Jeníku, domů,
Jeníku, domů...
Jan Kašpar Deburau
vrací se zas.

Měsíční nocí
postava bledá
ve stínu ulic,
v mlžinách luk,
měsíční nocí
sám sebe hledá
zestárly pierot -
kolínský kluk.

Pozvedne růži,
 už couvá řeka,
 prvními krůčky
 cupitá čas,
 dětství jak motýl
 po lukách těká,
 stříbrně zazvonil
 mamčin hlas:
 Jeníku, domů,
 Jeníku, domů ...
 Jan Kašpar Deburau
 vrací se zas.

Další básní v textu "Dostaveníčka" byla známá báseň
 Otakara Fischera:

Mne hochu neuspával mořský sen,
 mne zádumčivce nemámil taj stepi;
 kde jsem se zrodil, kouř táh z továren
 a na míle šly užitečné řepy.

Však ostrov byl tam, poblíž hučel jez,
 já netušil, co vábilo mne k Labi,
 tu jeho píseň slyším ještě dnes,
 té řeky šplouchání mne nejvíc vábí.

A s vršku výhled otvíral se tam,
 byť po krajině nudně rovinaté.
 Jak z borábu já pohled shůry mám
 a do daleka zírat je mi svaté.

Další dvě básně napsala pro tento film Hana Čiháková.

První báseň je o Polabí:

Podzimem už voní tráva
 Listí motýlem se stává -
 Pole si hnědou obléká -
 K létu je cesta daleká -

Slunce v mracích odpočívá
 Břízka do mlhy se skrývá -
 Obláček bílých leknínů
 Nezdobí modrou hladinu

A přesto Polabí je báseň

Kterou Labe píše -

Říční proud ji odnáší

jak list

Polabí je báseň

Která plyne tiše

Aby každý uměl její verše

číst -

Stulík do tůně se stulil

Měsíc tmou ze stříbra ulil -

Z klasů je skýva voňavá

Jen řeka řekou zůstává

Kdo tu řeku slyšel zpívat

Do dálek se nechce dívat -

Ten kraj láskou je jedinou

Pro ty, co byli, co tu jsou

Poslední báseň byla později ze scénáře vyškrtnuta

a ve filmu se tedy neobjevila. Zní:

Já znám město, které asi
Ke zpěvu má nadání
Tóny jako zralé klasy
Rozdává všem do dlaní

Písničku svou notují si
Lidé, stromy, sídliště
Labe její nápěv vzkřísí
Dolétne i na hřiště

Zpívá si Kolín, zpívá
Zpívá si z plných plic
A proto mladší bývá
Každý den víc a víc -
Zpívá si Kolín, zpívá -
Zpívá si jako já -
Písni mu neubývá -
I když nám jednu dá

Vlaky vezou rytmy dalek -
Osnovou je jízdní řád -
Každé náměstí je sálek,
Kde kapelu slyšíš hrát

Listonoši roznášejí
Noty místo pohlednic -
Telefóny vyzvánějí
To, co město chce nám říct.

Zpívá si Kolín, zpívá
Zpívá si z plných plic
A proto mladší bývá
Každý den víc a víc -
Zpívá si Kolín, zpívá -
Zpívá si jako já -
Písní mu neubývá -
I když nám jednu dá

Film byl vysílán Československou televizí pod názvem
"Dostaveníčko v Kolíně. Historiky, písničky a vyprávění
o slavném městě Středočeského kraje" v sobotu 7.března
1981 v 17,40 hod.

PUBLIKACE O KOLÍNSKÉ RADNICI

V letošním roce vydal Městský národní výbor v Kolíně svoji druhou publikaci o kolínské radnici. První vyšla v roce 1971. Byla to skrovná brožura o 24 stranách čvercového formátu asi 20 x 20 cm. Na prvních čtyřech stranách byl stručný text, na dalších dvaceti celostránkové černobílé fotografie kolínského fotografa - amatéra Bohdana Holečka. Na obálce pak byla jedenadvacátá Holečkova fotografie. O brožuru byl značný zájem, Městský národní výbor ji používal jako propagační a dárkovou tiskovinu, a tak není divu, že z tří tisíc výtisků za pár let zbylo jen několik. Bylo třeba pomýšlet na novou publikaci. Redice první brožury se nejevila vhodným řešením, protože dnes bylo třeba nové moderní publikace s barevnými fotografiemi. To znamenalo především shromáždit několik desítek barevných fotografií nebo barevných diapositivů exteriéru i interiéru radnice, a když se to podařilo, ukázalo se, že bude třeba i nového textu. Ujal jsem se

s radostí této práce. Když jsem však napsal text a vybral z barevných diapozitivů kolínského amatérského fotografa Jaroslava Kronuse vhodné obrázky, najednou tu bylo materiálu ne na pouhou brožuru, ale na knihu.

S textem jsem byl hotov na jaře loňského roku. Teď nastaly starosti, jak knížku vydat, neboť to není vůbec jednoduchá záležitost. Mohli jsme požádat Středočeské nakladatelství a knihkupectví v Praze o její vadání, neboť posláním tohoto krajského nakladatelství je právě vydávání regionální literatury, ale věděli jsme, že by to trvalo nejméně tři až čtyři roky, než by knížku zařadili do svého edičního plánu a potom ještě aspoň dva roky, než by ji vyrobili. Obrátili jsme se proto na Kolínské obchodné tiskárny /OTK/, které právě koncem loňského roku oslavily své sté narozeniny. 23.července 1979 jsem se soudružkou Hanou Tučkovou, místopředsedkyní Městského národního výboru v Kolíně, navštívil tehdejšího podnikového ředitele OTK soudruha Václava Tupého, vyložili jsme mu náš záměr a on nám slíbil knížku vydat. Hned na pondělí 6.srpna stanovil další jednání, k němuž přizval odborné pracovníky tiskárny. Z nich zejména tehdejšího náměstka ředitele soudruha dr. Doskočila /nynějšího ředitele OTK/ a tehdejšího vedoucího knihtisku soudruha Josefa Martince jsem velmi dobře znal z dřívější dobré spolupráce; oba projevili o vydání knížky veliký zájem a jejich zásluhou se věc podařila.

Nejúžejí jsem spolupracoval se soudruhem Martincem. Spolu jsme prováděli všechny potřebné práce při přípravě vydání knihy včetně její výtvarné stránky. Ještě před koncem roku 1979 byla knížka vytištěna a po novém roce ji od-

vezly OTK do knihařského podniku Polygrafie v Sadské, kde se prováděla vazba. V květnu letošního roku už jsme měli v ruce první výtisky nové publikace o naší kolínské radnici.

Vzhledem k tomu, že publikace obsahuje nejen stručné dějiny kolínské radnice po stránce stavební, ale i dějiny kolínské samosprávy a jmenovitý seznam všech známých kolínských rychtářů, primátorů, starostů a předsedů národního výboru, domnívám se, že je správné, když její text doslova zařazují do této kroniky.

Kolínská radnice, sídlo Městského národního výboru v Kolíně, působí v pohledu z náměstí Obránců míru jako jediná stavební i architektonický celek. A přece jsou to budovy dvě, každá se svou vlastní historií.

Velká třípatrová budova s věžičkou a hodinami, které se říká dnes "stará radnice", je sídlem městské správy již pět století. Vedlejší dvoupatrová budova s postavou rytíře na vrcholu průčelního štítu, "nová radnice", je mnohem mladší, byla vystavěna na samém konci minulého století.

Obě radniční budovy tvoří zdánlivě jeden celek díky architektu Janu Vejrychovi, který v osmdesátých letech minulého století navrhl přestavbu staré radnice a o deset let později i stavbu nové ve slohu české renesance. Dodal oběma budovám monumentální ráz, reprezentující sídlo městské správy tehdy vzkvétajícího královského města Kolína.

Monumentální ráz si zachovala kolínská radnice dodnes. Třebaže stojí v rohu náměstí a trochu ustupuje z řady sousedních domů, upoutá každého na první pohled. Je bezesporu nejvýstavnější budovou na téměř čtvercovém náměstí Obránců míru, na kterém vedle radnice napočítáme ještě další dvě desítky výstavných, architektonicky i historicky cenných domů, každý s bohatou minulostí.

Historie obou budov kolínské radnice je dlouhá a zajímavá a stojí za to si o ní něco povědět.

N E J S T A R Š Í R Y C H T A

Řekli jsme již, že ve staré budově dnešní radnice sídlí kolínská městská správa již pět set let. Dějiny našeho města jsou však mnohem delší, kde tedy bylo sídlo městské správy po několik století před tím, než našlo své trvalé místo v dnešní radnici ?

O pečátcích našeho města a kolínské městské správy nemáme mnoho zpráv. Městská správa vznikala, vytvářela se a rozvíjela se vznikem a rozvojem měst jako středisek řemesel a obchodu, jako sídliště občanů, nadaných určitými svobodami a výsadami uprostřed vyvíjející se feudální společnosti. Středověká královská města, k nimž patřilo i město Kolín, tvořila od počátku své existence samostatné politicko-administrativní celky se zvláštními právy městské obce, jejíž organizace se s postupem doby rozvíjela a zdokonalovala.

Městské záležitosti spravovala dvanáctičlenná rada přísežných konšelů, jíž předsedal jeden z dvanácti, purkmistr, volený vždy na jeden měsíc, takže se během roku v této funkci vystřídali všichni konšelé. Rada byla obnovována, říkalo se tomu "sázení rady", každý rok a její jmenování prováděl jménem krále zemský podkomoří. Konšel, který po obnovení rady byl prvním purkmistrem, nazýval se "primátor" a měl v radě přední postavení a hlavní slovo.

Zástupcem krále a tedy nejváženější osobou ve městě byl královský rychtář. Jeho úřad byl dědičný z otce

na syna, ale někdy byl přenášen i na zetě anebo i prodáván. Tak na příklad v roce 1371 prodal rychtář Křištof Choclin rychtářský úřad Mikuláši Brukmeisterovi a v roce 1387 jej od jeho nástupce Václava Brukmeistera koupil Ondřej Geschrey. Poslední rychtář Adam z Bystřice vyženil rychtářský úřad jako věno své první manželky.

Sídlem rychtáře i městské správy konšelské byla rychta, k níž patřil rozsáhlý majetek, osvobozený králem ode všech daní a poplatků.

Kolínská rychta měla jednu zvláštnost: po staletí byla společná pro město Nový Kolín a ves Starý Kolín. Rychtář vykonával svůj úřad v obou místech, i když ve Starém Kolíně se dával zhusta zastupovat některým z místních sousedů. Společných znaků Starého a Nového Kolína bylo více, na příklad obě obce byly vystavěny na královské půdě, patronem kostelů a far v obou místech byl zpočátku sám král, rychtář i měšťané měli své pozemky v obou obcích a také rybolov byl společný a sahal od Klavarského mlýna až za Starý Kolín.

Spojení obou Kolínů nás vede k domněnce, že město vzniklo původně na místě dnešního Starého Kolína. Doba vzniku města je zahalena tajemstvím. Víme však, že v době hradištní v 7. až 10. století se v místě dnešního Starého Kolína sbíhaly tři důležité zemské stezky: trstenická, liběcká a sázavská a že zde byl i schůdný přechod přes řeku. V blízkosti toho místa byly bohaté stříbrné doly okolo Malína, kde už v 10. století razili Slavníkovci denáry s označením "Malin civitas". A tak vše nasvědčuje tomu, že právě zde bylo vhodné místo pro vznik města. Nebylo to místo již tehdy

pusté, ale od počátků slovanského osídlení zde bylo sídliště zemědělského lidu, rozložené na labském břehu, který musel být stále proti rozmarům řeky a jejím ničivým silám zpevnován kůly, vbíjenými do říčního dna. Od těch kůlů a od té práce, jíž se říkalo "kolení", vzniklo i původní ~~na~~ slovanské jméno tohoto sídliště - Kolín.

Sídliště na tak významném a důležitém místě rychle rostlo, usazovali se zde kupci, kteří bohatli z obchodu v uzlu zemských cest, dopravci, kteří sem plavili po vorech dříví z podkrkonošských lesů a odtud je vozili do malínských stříbrných dolů, usazovali se zde řemeslníci i samotní podnikatelé dolování a horníci.

Pro větší rozvoj města se však toto místo valně nehodilo, protože bylo stále ohrožováno záplavami Labe. Také zemské cesty, které původně sledovaly toky řek, našly již kratší a schůdnější trasy a jejich uzel, který se posuval stále více na západ, nalézáme v době knížecí v 11. a 12. století již v blízkosti starých slovanských hradišť Hrobů a Hanína, pod nimiž byl v Labi brod, využívající četných labských ostrovů.

Měšťané se rychle přizpůsobili novým poměrům a našli pro město příhodnější terén na rozsáhlé skalnaté plošině nad řekou asi jednu míli (necelých 7 km) na západ. Založili zde nové město a postupně se sem stěhovali.

Přestěhovali sem také rychtu, pro kterou zvolili nejvýznamnější místo celého náměstí uprostřed severní strany proti ústí Kouřimské ulice. Rychta byla ve své době nejvýstavnější a největší budovou ve městě vedle dominikánského kláštera a kostela sv. Bartoloměje, neboť zabírala místo

dnešních dvou domů čís. 73 a 74.

V průběhu let rostl stále více význam městské samosprávy proti úřadu dědičného královského rychtáře. Přispěla k tomu zejména husitská revoluce, která po dobytí města Prokopem Holým v roce 1427 a vyhnání reakčních německých měšťanů vnesla do městské správy radikální změny. Město se počesťtilo a na ~~místech~~ místa bohatých německých měšťanů, kteří po staletí drželi ve svých rukou městskou správu, přišli do městské rady zástupci chudších vrstev, ~~ž~~ čeští řemeslníci. To vedlo k dalšímu upevnění a prohloubení městské samosprávy, vedle níž úřad rychtářský pozbyl svého dřívějšího významu a ve druhé polovině 15. století byl již přežitkem. Rychtář svůj úřad už také nevykonával a rychta se svým majetkem, se svými právy a výsadami se stala předmětem obchodu a spekulace.

Kolínští vyřešili celou záležitost s rychtou svým způsobem: postupně skupovali pozemky patřící k rychtě až v roce 1485 ji se vším zbyvajícím majetkem, pozemky, právy a výsadami od posledního rychtáře Adama z Bystřice koupili. Tím úřad dědičného královského rychtáře v Kolíně zanikl.

O uzavřené koupi rychty byla sepsána listina, která se zachovala v opise v městském archivu. Uvádíme ji zde ve zkráceném znění:

" Já Adam z Bystřice vyznávám tímto listem k věčné paměti obecně přede všemi, kdež čten nebo čtoucí bude slyšán, že jsem prodal a mocí tohoto listu prodávám ... (následuje výčet pozemků a majetku) moudrým a opatrným pánům purkmistru a konšelům města Nového Kolína nad Labem i vší obci, nynějším i budoucím, ve všech těch mezích, právech a svobodách, jakož jsem sám držel a požíval, a moji předkové,

a zvláště po smrti dobré paměti Zikmunda, dědičného rychtáře téhož města prve dotčeného. Jakož pak týž pan purkmistr a konšelé i všechna obec nahoře psané majestáty nejjasnějších knížat a pánův, šťastné paměti císaře Karla i jiných králův českých na jiné zboží od rychty města Kolína prve psaného mají, i na to, což častopsaný Adam prodal jsem, i k jinému zboží téže rychty, kteréž častopsaný purkmistr, konšelé i obec drží, navrátil jsem a připojil, za jistou sumu peněz, mně od častopsaného pana purkmistra, konšelé i obce splněných a zaplacených. Víc sobě, dědicům ani budoucím mým práva, nápadu po komžkoli domnívali by se míti, nepozůstavuje, než aby častopsaný pan purkmistr, konšelé a všechna obec s tím vším učiniti dali, prodali neb směnili neb jakž by se jim kolivěk nejlíp líbilo a k užitku zdálo, přivedli, podle své líbezné vůle bez překážky mé, dědiců mých i budoucích, neb ty všecky věci nadepsané oni, purkmistr a konšelé mají svou dobrou a svobodnou vůlí. "

Samotnou rychtu, které se pak říkalo "starý rat-
haus", rozlehlý dům o dvou štítech do náměstí, prodali kon-
šelé roku 1494 sousedům Jakubu, postřihači, a Václavu, hrnčí-
ři, kteří dům rozdělili ve dva (dnešní čís. 73 a 74). Dům
čp. 73 byl v roce 1930 zbořen a na jeho místě vystavěla fir-
ma Baťa dům, který narušil vzhled celého náměstí a dodnes
působí rušivým dojmem. Při bourání starého domu byly objeve-
ny původní gotické klenby, což jenom potvrzuje, že šlo o
výstavnou a významnou budovu ve městě, nejstarší rychtu.

S T A R Á R A D N I C E

Nevíme a nikdy se už asi nedovíme, co vedlo "moudré a opatrné pány, purkmistra a konšely města Nového Kolína nad Labem" k rozhodnutí, neponechávat správu města v budově dosavadní rychty, kterou koupili, ale ohlížet se po jiném sídle. Jejich volba padla na výstavný patricijský dům v rohu náměstí, jemuž se od pradávna říkalo "Kolerovský". Dům dostal jméno po kdysi vážené a bohaté kolínské rodině Kolerů, která zde sídlila. Zprávy o nich v historii města mizí rokem 1396, ale dům byl jejich jménem zván ještě po stu letech, kdy byl prodán obci.

Před koncem 15.století vlastnil dům vladyka Jan Dobřenský a Dobřenic, který byl ve službách pána kolínského hradu knížete Hynka Minsterberského, syna krále Jiříka z Poděbrad. Jan z Dobřenic dům obci ochotně přenechal a o tomto převodu byla dne 6.února 1494 sepsána listina, zachovaná v originále v kolínském městském archivu, z níž část zde uvádíme:

" Já Jan z Dobřenic vyznávám tímto listem obecně přede všemi, kdož jej čísti nebo čtoucí slyšeti budou: Jakož mám tři listy na dům velký v Kolíně, řečený Kolerovský, jeden od pánů purkmistra a konšel téhož města Kolína pod jejich větší pečeti, kterýmžto k žádosti osvíceného knížete pána Hynka knížete Minsterberského, hraběte

kladského, pána jich milostivého, tudíž k žádosti mé osvobodují týž dům mně i mým dědicům ode všech lozunků, ponůcek, podbrání, sbírek a všelijakých obtížení městských. Jakož i knihami jich městskými je to zapsáno a v táž slova, jako list pod jich pečetí zní a v sobě zavírá. Druhý list osvěceného knížete Jindřicha mladšího, jinak Hynka, knížete Minsterberského, hraběte Kladského, pána z Kunštátu a na Poděbradech i na Kolíně na Labi, pod jeho pečetí visutou, kdežto jeho milost nad tu svobodu ráčil mi spřispořiti svobody, aby rormajstr nynější i budoucí, kterýž vodu z Labe po trubkách vede nebo vésti bude do téhož města, mně, mým dědicům a budoucím držitelům téhož domu též vodu do toho domu vedl bez všech úplatků a daní, beze všech zmatků, odporu a překážky všelijaké. Třetí list nejjasnějšího knížete pána pana Vladislava, krále českého, kdežto J.M. ráčil mi jest týchž listů potvrditi. Ty listy i náš dal jsem purkmistru a radě města Kolína...

V koupeném domě, kterému se pak na rozdíl od "starého rathausu" bývalé rychty, začalo říkat "nový rathaus", upravili konšelé potřebné místnosti pro městskou správu, radní a soudní světnici, kanceláře i vězení, zvané "dusík", jemuž však lidé, nevíme proč, říkali "čuba". Při domě byl též pivovar jako při každém pravovárečném domě, a ten zařídili jako společný měšťanský pivovar, v němž se pak střídali ve vaření piva ti sousedé, kteří neměli nebo již při svých domech zrušili vlastní pivovary.

Patricijský Kolerovský dům, nyní již upravený jako "nový rathaus", byla vysoká kamenná budova, vystavěná v gotickém slohu, s kamennými vytesávanými portály, velikým

mázhauzem a klenutými místnostmi v přízemí i v poschodích. Neměla ve frontě do náměstí podsíně (podloubí), proto ustupuje o několik metrů z řady ostatních domů severní strany náměstí. Její stáří neznáme, ale v základech patří jistě k domům, které byly stavěny v době vzniku města. Byla vystavěna z kamene do dnešní výše tří pater ještě před tím, než ji koupila obec, zatímco ostatní domy na náměstí, kromě staré rychty, byly patrně v té době kamenné jen v přízemí a v pochodích dřevěné.

Svědectví o gotické výstavnosti tohoto domu nám dodnes podává vysoká severní strana radnice, obrácená do nádvoří. Přes nešetrné zásahy pozdějších přestaveb zůstaly v kamenné fasádě zbytky šesti gotických oken. Některá jsou zdobena krásnými prolamovanými oblouky, jiné mají jemně profilovaná ostění. V přízemí jsou zřetelné zbytky kamenných veřejí širokých vrat, která vedla kdysi z budovy na dvůr. Mohutné až jeden a půl metru silné zdi a rozsáhlá klenutá sklepení svědčí o stáří budovy, které lze se značnou pravděpodobností odhadnout na sedm století.

Za ten dlouhý čas se vnější i vnitřní podoba domu měnila. Třicetiletá válka, která tak strašlivým způsobem postihla celé město, zanechala i na tváři radnice velké šrámy. Žoldnéřská vojska obou válčících stran, ^avlastní i nepřátelská, ji několikrát vyrabovala, spálila městské knihy, pobořila její zdi. Po válce byla na její opravu vynaložena částka tři set zlatých, ale její gotická výstavnost již nebyla nikdy obnovena.

Lze mluvit o velikém štěstí, že budova radnice byla jakoby zázrakem ušetřena kruté a nemilosrdné metly

všech starých měst - požárů, ~~neublížil~~ ačkoli hořelo několikrát v její těsné blízkosti. Neublížil jí veliký požár, který dne 14. února 1617 zničil sedmnáct měšťanských domů v Pražské ulici a na náměstí, nedotkl se jí požár v prosinci roku 1634, při němž kolem dokola lehlo popelem čtyřicet domů, a ani za deset let na to, ve středu o sv. Bartoloměji roku 1644 ji nepoškodil požár, který zničil na východní a severní straně náměstí sedm domů. V roce 1672 vznikl oheň v samém sousedství radnice v domě U tří mouřenínů č. 76, při němž shořely všechny domy na severní a východní straně náměstí, ale radnice zůstala nedotčena. Ani hrozný požár dne 3. července 1734, který vznikl na náměstí a spálil ve městě dva a padesát domů, radnici neuškodil. A nakonec i nejstrašnější oheň v dějinách města, dne 24. července 1796, při němž vyhořelo do základů na 150 domů, kostel, škola, klášter i katovna a na náměstí byla zničena celá jižní a východní strana, radnici ušetřil.

Přesto však neúprosný zub času hlodal ve stěnách a zdech radnice a měnil její tvář.

Jak vůbec vypadala kolínská radnice v 16, 17. nebo 18. století? Nevíme, nezachoval se žádný obraz, žádná rytina, žádná kresba, která by nám prozradila její skutečnou podobu. Známý Cappiho plán města z roku 1640 nám o podobě radnice neříká nic, není tam vůbec ani zakreslena. Nejstarší známý obraz města Kolína z roku 1666, kreslený ze Zálabí, nám ponechává pohled nad horním okrajem hradeb jen na střechu budovy s nepatrnou vížkou, což by asi mohla být radnice. Ale obraz je nepřesný i v jiných částech, takže nemůžeme předpokládat, že zobrazuje aspoň jen přibližnou

podobu radnice. Rytina "Nového Kolína v Čechách nad Labem" z roku 1777 nám už napovídá o podobě radnice mnohem více. Třebaže zobrazuje město opět ze severu, od Zálabí, a poskytuje tedy pohled na radnici přes okraje hradeb a od zadu, ukazuje nám přece jen vysokou budovu se dvěma štíty do náměstí, patrně renesančními, a mezi nimi vysokou štíhlou věžičku se dvěma cibulemi nad sebou a s rakouskými orli na špičce. Podobný obraz radnice můžeme pozorovat i na vedutách kolínského rodáka Vincence Morstadta z dvacátých let devatenáctého století, i když nám bohužel opět ukazují jen pohled na zadní stranu radnice a její střechy.

Teprve dobové fotografie ze sedmdesátých a počátku osmdesátých let minulého století nám prozrazují skutečnou podobu radnice v pohledu z náměstí. To už se její tvář hodně změnila, průčelní štíty zmizely, štíhlá věžička zmizela a i celá střecha ⁴²byla také jiná. Fotografie ukazují prostou a omšelou třípatrovou budovu bez ozdob, s hranatou nehezkou nízkou vížkou s hodinami, zakončenou plochou helmicí.

Na počátku ~~osmdesátých~~ osmdesátých let devatenáctého století byl Kolín vzkvétajícím královským městem s dvanácti tisíci obyvatel, byl střediskem úrodného zemědělského kraje s rozvinutým a stále rostoucím průmyslem, s široce rozvětveným obchodem a školstvím a s pokrokovou na svou dobu samosprávou. Ale radnici měl starou, nevzhlednou, která mu nijak nesloužila ku cti. Omítka na budově již místy opadala, hodiny na věži nešly a rakouští orli na špičce věže se povážlivě nakláněli na stranu.

Ně Není divu, že se stále ozývaly hlasy mezi občanstvem i v obecním zastupitelstvu, že by si měl Kolín po-

stavit novou radnici, odpovídající již svým vzhledem významu města.

Při projednávání městského rozpočtu na rok 1886 zamítli členové obecního zastupitelstva částku 1.500 zlatých na dílčí opravy radnice a uložili městské radě, aby dala zpracovat plány na celkovou restauraci budovy. Městská rada rozhodla o vypsání konkursu na úpravu průčelí radnice na svém zasedání dne 29. dubna 1886.

Po uveřejnění konkursu v kolínských časopisech Koruna česká, Kolínské listy a Kolínské noviny a v pražských Národních listech a Hlasu národa se sešly čtyři anonymní návrhy, z nichž byl dne 22. července 1886 k tomu sestavenou komisí vyhodnocen projekt pod značkou "Čech v české Čechům slavný". Komise uvedla, že jediný vyhověl podmínce, aby byly zachovány osy oken v průčelí, využil obou postranních štítů budovy k výzdobě, navrhl fasádu ve stylu české renesance, čímž docílil monumentálního dojmu; komise doporučila jen malou opravu, aby totiž projektant zvětšil rozměry portálu a výšku soch.

Autorem vítězného návrhu byl pražský architekt Jan Vejrych, který spolupracoval na návrhu s kolínským stavitelům Janem Klecanským.

Jednání o navrženém projektu se pak protáhlo skoro na rok. Městská rada si vyžádala odborné posudky od Spolku architektů a inženýrů v království Českém a od pražské Umělecké besedy.

O přestavbě radnice bylo s konečnou platností rozhodnuto až na zasedání obecního zastupitelstva dne 15. května 1887, když městská rada předložila plány a rozpočty

na celou práci v nákladu 12.000 zlatých. To se však zdálo některým členům obecního zastupitelstva příliš mnoho a někteří navrhovali, aby se takové nákladné úpravy radnice neprováděly a peníze, co by skvostná radnice stála, aby se raději vynaložily na stavbu kanalizace ve městě a na Zálabí. Poukazovali také na to, že se obec zadlužila stavbou tří školních budov, které byly na podzim roku 1886 dokončeny, a někteří prozíravější už tehdy mluvili o tom, aby se nespěchalo, ale aby se v klidu uvážila možnost koupit sousední kasárny, zbořit je a postavit na jejich místě novou radnici a současně upravit průčelí staré radnice v jednotném slohu. Ale ti nedočkaví prosadili svou a jeden z nich dokonce volal: "Ať to stojí, co chce, jen když to bude pěkné!". Většina členů obecního zastupitelstva pak rozhodla o restauraci radnice podle předloženého návrhu, pověřila městskou radu opatřit potřebné peníze výpůjčkou a uložila jí, aby se s úpravou co nejdříve započalo.

Městská rada s urychlením nyní provedla potřebná rozhodnutí: dne 23. června 1887 zadala celou stavbu kolínskému staviteli Josefu Karabáčkovi, 13. července zadala zhotovení věžních hodin čáslavskému hodináři Karlu Adamcovi s tím, že dosavadní hodiny z věže radnice snese, opraví a přemístí na věž kostela sv. Víta na Zálabí, 17. srpna zadala zámečnické ozdobné práce dvěma kolínským mistrům, a to zhotovení praporců, ozdobných tyčí a podpěr pod žlaby Josefu Červinkovi, vypracování kovaného zábradlí kolem lucerny věže a půlkruhové kované mříže nad vchodem do radnice Janu Mojžíšovi. ~~Pozlacovačské~~ Pozlacovačské práce pak zadala dne 17. září 1887 Jakubu Marešovi, lakýrníku v Kolíně.

Současně městská rada řešila i provedení umělecké výzdoby průčelí radnice. Již v únoru požádala autora "Dějiny královského města Kolína" prof. Josefa Vávru, aby ~~průčelí~~ poradil, které výjevy z historie města by se hodily k vyobrazení na průčelí radnice. Profesor Vávra ochotně vyhověl a navrhl hned deset takových epizod, aby bylo z čeho vybírat. Nakonec byly zvoleny náměty pro fresky tak, jak jsou nyní na průčelí budovy mezi okny třetího poschodí:

- první obraz - český král Přemysl Otakar II. prohlíží stavbu hradeb města Kolína, které nařídil vystavět;
- druhý obraz - ~~císař~~ císař a král Karel IV. pokládá základní kámen k dostavbě katedrálního chrámu v Kolíně v roce 1360;
- třetí obraz - husitská vojska sirotků a táborů pod vedením Prokopa Holého dobývají v roce 1427 hradby města Kolína, obsazeného panskou reakcí;
- čtvrtý obraz - císař a král Václav IV. potvrzuje městu Kolínu starodávná privilegia;
- pátý obraz - švédská vojska pod velením maršála Torstensonsona vraždí a drancují ve městě dne 13.června 1623.

Na návrh Umělecké besedy v Praze byla práce na zhotovení těchto pěti fresek svěřena akademickému malíři Adolfu Liebscherovi. Bylo mu také zadáno ^{na} ~~vy~~malování dvou obrazů českých králů Přemysla Otakara II. a Jiříka z Poděbrad. Obrazy malované na měděném plechu se zlaceným pozadím byly umístěny na štítu věže po obou stranách nápisu "Radnice".

O zhotovení soch byl požádán na návrh architekta

Vejrycha akademický x sochař Josef Mauder. Vytesal do kamene alegorické postavy Síly (Bivoje) a Moudrosti (Kaši) a umístil je po obou stranách věže dne 30. října 1887.

Při provádění restauračních prací na radnici se objevily některé potíže a problémy. Tak na příklad komín sousedního pivovaru, který stál na místě dnešního kulturního domu, byl přilepen k západní stěně radnice a překážel by tedy výzdobě západního štítu budovy. Bylo nutno jednat s výborem pravovárečných měšťanů, jemuž pivovar patřil, a nakonec byla celá věc vyřešena tak, že komín byl od výše podlahy půdy pivovaru zbourán, proražena štola hlavní zdi radnice a na půdě radnice pokračoval komín podél vnitřní strany štítu a byl vyveden nad střechu radniční budovy.

Problémy způsobila i střecha radnice. Uvažováno, zda ponechat dosavadní taškovou krytinu, či provést novou prejzovou anebo z břidlice. Bylo k tomu dokonce svoláno mimořádné zasedání obecního zastupitelstva dne 4. října 1887, které rozhodlo, aby střecha byla pokryta břidlicí. Novou břidličnou krytinu provedla pak firma Walther a Dohnálek z Prahy.

To už tu byl podzim roku 1887 a práce na restauraci radnice nebyly ještě zdaleka dokončeny. V zimních měsících musely být přerušeny a přestávka trvala až do května roku 1888, kdy architekt Jan Vejrych začal s vyškrabováním sgrafit a malíř Adolf Liebscher dokončil v červnu fresky mezi okny třetího poschodí.

Nyní bylo teprve přikročeno k vnitřním úpravám v budově. Ve druhém poschodí byla plánována zasedací síň obecního zastupitelstva, ve třetím měly být byty a v celé budově mělo být vybudováno nové dřevěné schodiště. Dne

13.července 1888 byla tato práce zadána staviteli Josefu Karabáčkovi, který při stavbě schodiště vyboural nová okna do severní zdi budovy a postavil i nové kamenné schody před hlavním vchodem do radnice. Pro technické potíže však muselo být upuštěno od zřízení zasedací síně ve druhém poschodí.

Architektu Vejrychovi se nezamlouval malý nízký vchod, vedoucí z náměstí do radničních sklepů, který působil rušivě, a navrhl, aby byl zazděn. Sklepy pod radnicí patřily k pivovaru, ^{proto} ~~avšak~~ musel ^{být} ~~byť~~ opět dotázán výbor pravovárečných měšťanů, který však svůj souhlas nedal, a tak tam je ten ^{malý} ~~bylý~~ vchod dodnes.

Rekonstrukce radnice byla dokončena v srpnu roku 1888. Do průčelí mezi prostřední okna v prvním poschodí byla vsazena deska s nápisem: "Obnoveno roku MDCCCLXXXVII". Kolaudace byla provedena až v dubnu roku 1889 a v zasedání ~~na~~ městské rady dne 10.července 1889 bylo sděleno, že celkové náklady na opravu radnice činily místo plánovaných dvanácti tisíc úhrnem 14.760 zlatých a 80 krejcarů.

Královské město Kolín teď mělo opravdu důstojné a reprezentativní sídlo své obecní samosprávy. Stála tu radnice jako nová, krásná, vyzdobená a čistoučká od prvního schodu na náměstí až po pozlacenou špičku věže.

Vedle radnice stál ~~z~~ z jedné strany starý pivovar pravovárečných měšťanů a z druhé strany staré kasárny, obě budovy již hodně sešlé a nevzhledné. Tu situaci bylo třeba změnit.

A tak se dostáváme k historii nové radnice.

NOVÁ RADNICE

V roce 1494, v roce, kdy konšelé koupili pro obec Kolerovský dům a zařídili v něm radnici, prodal kolínský měšťtan pan Smíšek dům sousedící s radnicí pánům Václavu Maternovi z Květnice a Janu z Miličina. Dům pak několikrát měnil majitele, až v roce 1578 jej koupil erbovní měšťtan Jan Kobylka z Felcova, jemuž však ve městě jinak neříkali než "pan Hnát". Byl to zámožný občan, od roku 1561 až do své smrti v roce 1584 zasedal v městské radě a několikrát byl i primátorem. Nashromáždil veliké jmění, kromě domu vedle radnice mu patřily na náměstí dva domy U labutě č.89 a U jelena č.88 a na předměstí veliký krčínovský dvůr. Po jeho smrti vdova Marta Hnátka majetek ještě rozmnožila třetím domem na náměstí zvaným Kartákovským č. 44. Celé to bohatství zdělila jejich dcera Ludmila, která se v roce 1590 po druhé provdala za Jana Albrechta Humpoleckého z Rybenska. Neuměla asi tak dobře hospodařit jako její rodiče a tak prodávala jeden dům za druhým až v roce 1606 prodala i dům vedle radnice kolínské obci a vystěhovala se s manželem z Kolína.

V tom domě byla od pradávna hospoda. Obec, když dům koupila, pokračovala v provozování hostinské živnosti na svůj účet. Prodávalo se tam nejen pivo z měšťtanského

pivovaru a víno pálené z hroznů z městských vinic, ale i cizí vína, mělnické, litoměřické, moravské i rakouské. Týdně se prodalo až osm věder a v roce 1618 vynesl obchod vínem obci čistý zisk 500 kop českých grošů, což byla v té době částka, za kterou se dal koupit dům na náměstí. V domě byla prostorná hostinská místnost, kam městská rada svolávala shromáždění všech sousedů, aby s nimi projednávala závažné obecní záležitosti nebo aby jim oznamovala různá nařízení a rozhodnutí. Během třicetileté války viděla tato místnost často valné shromáždění kolínských občanů, byla svědkem jejich starostí, bídy a utrpení, když zámecký hejtman a jezuité nutili občany, aby se zřekli víry otců a přijali katolictví, když jim primátor ukládal povinnosti při ubytování vojsk nebo při sbírání válečných kontribucí a výpalného pro švédská vojska.

Kolínem procházela odpradáвна vojska velmi často a způsobovala městu i jeho občanům nesmírné škody a utrpení. Poloha města na východ od Prahy při staré cestě na Moravu a do Uher a také most přes Labe, poskytující vojskům pohodlný a ~~bezpečný~~ bezpečný přechod přes širokou řeku a tím i spojení severovýchodních Čech s jihem a jihovýchodem království, vedly k tomu, že vojska, ať vlastní či nepřátelská, často v Kolíně nocovala a nezřídka zde ležela i delší dobu. Občané museli ve svých domech ubytovat vojáky a ve stájích jejich koně, museli je živit a krmit a mnohokrát i poskytovat procházejícím vojskům vlastními potahy příprěže.

Nejhůře bylo v třicetileté válce, kdy císařská i nepřátelská vojska se v Kolíně střídala a vojáci té i oné armády bezohledně a nemilosrdně dřeli občany až na kůži.

Ale ani potom, když vojna skončila, průtahy vojsk Kolínem neustaly. Vznikly války s Turky, pak přišly prusko-rakouské války, a to se již Kolín vojenských posádek natrvalo nezbavil. Byly zde různé oddíly císařských vojsk, Francouzi, Prusové a v roce 1735 poprvé i Rusové.

Ubytování vojáků po domech se stávalo stále těžším a nesnesitelnějším břemenem. Ve snaze ulehčit občanům tyto povinnosti rozhodla v roce 1750 městská rada za primátora Petra Antonína Pokorného postavit v Kolíně kasárny. Se souhlasem podkomořského úřadu v Praze dala zbořit beztak již hodně sešlou obecní hospodu vedle radnice a na jejím místě uložila zednickému mistru Janu Heverovi postavit podle plánů kolínského architekta Josefa Jedličky novou budovu kasáren. Na stavbu si musela obec vypůjčit 1.500 zlatých, které pak splácela z výtěžků výrazných várek piva v obecním pivovaře.

Kasárny byly hned plně využívány. Když vypukla v roce 1756 znovu prusko-rakouská válka a Fridrich II. oblehl Prahu, vyslal ke Kolínu dvacetitisícovou armádu pod velením knížete Augusta Viléma z Bevern. Ten se dne 17.května 1757 ubytoval se svým štábem v Kolíně a do kolínských kasáren umístil dva prapory granátníků. Prusové zde zůstali až do 16.června a po velké bitvě u Kolína dne 18.června 1757 odtáhli z Čech. Po skončené válce byla v kolínských kasárnách ubytována již stálá posádka císařského vojska. Nejdříve to byla část čáslavského pluku a od roku 1763 setnina pěšího pluku hraběte Wallise. Aby bylo o vojáky všestranně postaráno, zřídila obec v roce 1766 v domě čp. 16 na kutnohorském předměstí stálou vojenskou nemocnici, v domě čp. 70 na náměstí vojenskou pekárnu a o něco později na dolejší (dnes Kmocho-

vějí ostrově vojenskou střelnici.

C.k. rakouské vojsko leželo posádkou v kolínských kasárnách déle než sto let. Budova kasáren přešla během té doby do majetku státu. Představu o tom, jak kasárny vypadaly, nám podává rytina z roku 1777. Autor zde však nezobrazil věrnou podobu budovy, ale neopomenul na náměstí před kasárny namalovat vojenskou stráž, přecházející před stojanem s puškami. Na náměstí stávala totiž vojenská strážnice, zděné, ^{hodný} ~~nevhledný~~ přízemní stavení, které bylo na počátku devatenáctého století zbořeno.

Podobu kasáren z doby kolem roku 1820 nám ukazuje veduta Vincence Morstadta. Vidíme na ni zadní trakt rozlehlé budovy, stojící nad strmým ~~zř~~ skalnatým srázem k Labi. Přední část kasáren v pohledu z náměstí nám představuje až fotografie z osmdesátých let minulého století, ^{je} ~~vidíme~~ na ní omšelá ^{dvoupatrová} ~~dvoupatrová~~ budova bez jakýchkoli ozdob a před ní dva stromy, jediné na celém kolínském náměstí.

V roce 1864 byla stálá vojenská posádka z Kolína přeložena do Hradce Králové a kasárny osiřely. V prázdných objektech zůstal jen profous pan V. Pušman. O prázdninách roku 1864 dovolil několika kolínským studentům hrát v prázdných místnostech kasáren české divadlo, jak se dovídáme ze vzpomínek jednoho z tehdejších studentů.

Záhy však po odchodu posádky se začalo budovy bývalých kasáren využívat k nejrůznějším účelům. Některé ~~prostory~~ ~~story~~ byly pronajímány kolínským obchodníkům jako skladiště, sklepy sloužily jako lednice pro skladování ledu měšťanskému pivovaru, na dvoře byly ukládány stánky a jiná zařízení potřebná pro trhy na náměstí, bylo zde i několik bytů

a od roku 1882 zde byla v několika místnostech umístěna řemeslnická škola.

O bývalé kasárny se však projevil i jiný zájem. Na příklad již v roce 1871 usiloval spolek Sokol o koupi kasáren, ve kterých chtěl zřídit sokolovnu.

I sama obec se snažila získat bývalé kasárny zpět do svého majetku. V zasedání obecního zastupitelstva dne 11.ledna 1880 byl ~~prošen~~^{schválen} návrh, aby město podalo petici k ministerstvu války o prodej kasáren za mírnou cenu. V žádosti o prodej kasáren, kterou pak městská ^{rada} podala, uvedla, že město Kolín svého času věnovalo bezplatně budovu kasáren vojenskému eráru, že jde o budovu starou, stavěnou na hlínu, pod kterou jsou sklepy patřící pivovaru, že město chce budovu věnovat školským účelům, atd. Jednání bylo zdlouhavé, jak tehdy bylo zvykem, vedlo je v zastoupení "vysokého eráru c.k. finanční ředitelství v Čáslavi", a tak mohla městská rada až 6.března 1884 na svém zasedání konstatovat, že smlouva byla uzavřena a kupní cena ve výši 12.000 zlatých složena.

Obec měla nyní za drahé peníze koupenou budovu ~~budovu~~ bývalých kasáren opět ve svém vlastnictví, ale nebylo ještě rozhodnuto, jak s ní bude naloženo, k čemu bude využita. V roce 1885, když obec připravovala současnou výstavbu tří školních budov ve městě, dokonce rozhodla, že kasárny prodá, aby získala na stavbu škol potřebné peníze. Našel se také hned i kupec: evangelický sbor v Kolíně žádal městskou radu o prodej budovy bývalých kasáren. Později přibyli i další zájemci, takže v roce 1888 městská rada vyhlásila ofertní řízení na prodej této budovy. K prodeji však nedošlo, patrně proto, že nabídky kupní ceny považovala městská rada

za příliš nízké. Tak byla dále budova pronajímána. Zub času však pracoval a budova chátrala, bylo třeba provádět aspoň nejnutnější opravy, protože v roce 1888 hrozily už i stropy ve školních místnostech sesutím.

O osudu bývalých kasáren nakonec rozhodla potřeba rozšířit prostory dosavadní radnice, které již nedostačovaly pro vlastní městské orgány a zejména už nestačily pro potřeby městské spořitelny.

V Kolíně se po mnoho let usilovalo o zřízení městského peněžního ústavu. Na zasedání obecního zastupitelstva dne 15. prosince 1878 byl již po několikáté opakován návrh na jeho zřízení a třebaže byl většinou hlasů schválen, uběhlo ještě plných šestnáct let, než byla Spořitelna královského města Kolína dne 1. října 1894 otevřena. Neměla vlastních úředních místností, a proto pracovali její zaměstnanci zpočátku ve dvou místnostech v budově radnice. Záhy se však její provoz rozrostl natolik, že bylo nutno zajistit pro ni ~~skro~~ stornější a také reprezentativnější vlastní úřadovny.

Samotná budova radnice, v níž vedle městského úřadu a spořitelny byl ještě v nájmu c.k.berní úřad a ve druhém poschodí bylo muzeum a městský archiv, už pro všechny tyto orgány byla malá. Některé úřadovny městského úřadu se tam už nevešly a musely být pro ně najímány místnosti v soukromých domech, jako na příklad v roce 1898 pro městskou technickou kancelář byly najaty místnosti v domě dědiců Žáčkových v Zámecké ulici.

Konečně došel uznání návrh, aby se bývalých kasáren využilo pro rozšíření radnice. Obecní zastupitelstvo jej schválilo dne 10. září 1897 a uložilo městské radě opatřit

podrobné plány.

Trvalo pak ještě čtvrt roku, než se sjednotily ~~př~~ představy o tom, jak má být vůbec kasáren využito, zda mají být provedeny rozsáhlé adaptace stojící budovy, či zda mají být kasárny zbořeny a na jejich místě vystavěna nová budova radnice. Také nebylo jisto, kdo se bude podílet kromě městského úřadu a městské spořitelny na užívání ^evšech prostorů v nové i staré radnici, nebož zájemců bylo více. Konečně se všichni dohodli, že se kasárny zboří až do základů a vystaví se nová dvoupatrová budova, v níž budou v přízemí místnosti pro městskou spořitelnu a okresní výbor, v prvním poschodí kanceláře pro purkmistra a městského tajemníka a veliký zasedací sál obecního zastupitelstva, ve druhém poschodí pak úřadovny a archiv městské technické kanceláře.

Městská rada vypsalala dne 27.prosince 1897 veřejnou soutěž na zpracování stavebních plánů a rozpočtu a uveřejnila ji v Technických listech, Národních listech a v Národní politice. Po vyhlášení soutěže se přihlásilo z celých Čech a Moravy 56 zájemců o stavební podmínky. V určené lhůtě došlo však jen deset návrhů do anonymní soutěže, které dne 20.března 1898 posoudila zvláštní komise, jíž předsedal profesor České vysoké školy technické v Praze, českobrodský rodák architekt Jan Koula. Za nejlepší byl uznán návrh podaný pod heslem "Co dobře umíš, toho se drž, co podnikneš, tím vynikneš". Autorem tohoto návrhu byl opět architekt Jan Vejrych, tvůrce novorenesanční přestavby staré radnice v letech 1887 až 1888. Proto také fasáda nové budovy byla v návrhu koncipována tak, že tvoří se starou radnicí jednolity celek.

Městská rada nabídla architektu Janu Vejrychovi provádění stavebního dozoru při stavbě, ale pro nízký honorář Vejrych nabídku nepřijal. Na doporučení prof.Kouly svěřila pak městská rada stavební dozor a vypracování stavebních detailů podle Vejrychova návrhu pražskému architektu Janu Zeyerovi.

Dne 17.května 1898 schválila městská rada podmínky pro zboření kasáren a dne 12.července vydala vyhlášku o zadání prací, spojených s výstavbou nové radniční budovy. Obecní zastupitelstvo schválilo dne 4.srpna zadání zednických a tesařských prací včetně zboření staré budovy kasáren kolínskému staviteli Janu Sklenářovi, pokryvačských prací pražské firmě Leib a Massag a prací klempířských kolínskému závodu Krása a Kašík.

Dne 7.srpna 1898 byla budova kasáren předána jako staveniště staviteli Sklenářovi, který započal téhož dne s jejím bouráním.

Během stavby pak byly postupně zadávány další odborné práce: sochařská a štukatérská Josefu Kropáčkovi, sochaři v Praze, provedení dekoračních maleb, zlacení, malování dřevěného stropu a obložení stěn v zasedacím sále Fr.L. Duchoslavovi, malíři v Praze, umělecké zámečnické práce a ozdobná kování kolínskému mistru Karlu Kubovi, práce v mramoru, zhotovení říms a schodiště firmě Bratraci Ducháčkové na Královských Vinohradech, výrobu dubových vyřezávaných dveří do zasedacího sálu Antonínu Baumgartlovi z Karlína, tapetování francouzskými tapetami na stěnách zasedacího sálu W. Bösefleischerovi z Prahy, provedení parketových podlah Ot.Skřivanu z Prahy, truhlářské práce kolínskému mistru

Františku Dvořákovi, práce sklenářské a natěračské kolínským řemeslníkům Josefu Strakovi a Jakubu Marešovi, zhotovení nábytku do zasedacího sálu firmě Hrabák z Kutné Hory, dodání litého železného zábradlí na schodiště Janu Rabasovi z Hradce Králové, zhotovení lustrů firmě Suda a Kotěšovec z Prahy atd.

Fasádu nové budovy radnice měly podle návrhu Jana Vejrycha zdobit také dvě sochy. Městská rada vyzvala některé sochaře, aby podali návrh na sochu rytíře a alegorickou postavu Spravedlnosti. Do soutěže došlo šest prací, které posoudila komise, složená z architekta Jana Zeyera, prof. C.Kloučka a kolínského architekta Křičky. Dne 5.února 1899 se komise sešla v bytě paní Náprstkové v Praze a vyhodnotila jako nejlepší návrh na postavu rytíře pod značkou "1899" a návrh na sochu Spravedlnosti pod značkou "W". Po otevření obálek se zjistilo, že autorem rytíře je sochař Vilím Amort a autorem návrhu na sochu Spravedlnosti sochař Ludvig Wurzel.

Práce na stavbě nové radnice nepokračovaly zpočátku dost rychle, takže na podzim roku 1898 musela městská rada pohrozit staviteli Sklenářovi, že mu bude provádění stavby odňato, kdyby pokračoval ve stavbě tak liknavě, jako dosud. Teprve v závěru roku se stavba rozběhla, pracovalo na ní podle stavebního deníku až 37 zedníků, 4 učni, 35 přidavačů a 3 "ženské". Ale v prvních měsících následujícího roku se stavba opět zpomalila, neboť práce musely být několikrát přerušeny pro mrazivé počasí. Přesto již v dubnu roku 1899 mohli zedníci oslavit "glajchu", na kterou jim městská rada povolila na svém zasedání dne 11.dubna 1899 dvacet pět zlatých. Práce pak pokračovaly již rychle. Ještě v dubnu

se započalo s fasádou na straně k Labi a počátkem června s fasádou do náměstí. Sgrafita vyškral ve dnech od 7. do 17. června architekt Zeyer, dne 28. června byla osazena socha rytíře na štítu budovy a dne 11. července socha Spravednosti mezi pravými krajními okny prvního a druhého poschodí.

Koncem léta a na podzim se prováděly vnitřní práce, zejména se usilovně pracovalo na výzdobě zasedacího sálu, chodeb a schodiště. Zasedací sál měl být opravdu reprezentativní, a proto na něm městská rada nešetřila, postupně schvalovala další a další úpravy a doplňky; na příklad na vyzdobení dveří, vedoucích do zasedacího sálu, bohatou řezbářskou prací uvolnila tisíc zlatých.

Veškerá vnitřní výzdoba se prováděla na základě původního návrhu architekta Jana Vejrycha, který architekt Jan Zeyer rozkresloval do detailů. Zeyerovi opravdu záleželo na tom, aby interiéry byly dokonalé po stránce umělecké a nádherné podle představ tehdejší doby. Vyvrcholením měl být ovšem zasedací sál obecního zastupitelstva. Svědčí o tom Zeyerův dopis ze dne 10. dubna 1899, adresovaný purkmistrovi města Kolína, z něhož uvádáme v doslovném znění podstatnou část: "...Když již celá stavba bude s tou nádherou provedena, nechť při odevzdání svému účelu již jest také celá hotová a dokonale umělecky provedená. V souvislosti s tím mám ještě velice důležitou věc na srdci; toto sděluji Vám, velectěný pane starosto, zcela soukromě, avšak ovšem bez výhrady s tím úmyslem, aby Jste to, po případě, uznáte-li za účelné neb důležité, jako svůj návrh při vhodné příležitosti ráčil sděliti se slavnou radou městskou. Jak ráčíte věděti, jest stěna za presidiem ve velké zasedací síni určena pro velký

historický obraz. Profesor Brožík jest mým odchovancem, podporoval a vychoval jsem jej až do té doby, kdy po prvé jako mistr překvapil svět. Brožík jest velmi uznalý a vděčný na-
proti mě a naskytla by se tak příležitost, opatřiti pro Va-
ši zasedací síň obraz od prvního mistra světového jména, za
cenu jistě velmi mírnou. Uvažte, že není města v Čechách, ani
Prahu nevyjímaje, které by se mohlo odvážiti k Brožíku s ta-
kovou žádostí přistoupit, poněvadž by náklad byl takový, že
by se k němu asi žádné zastupitelstvo neodhodlalo. Kdyby se
to v Kolíně uskutečnilo, bylo by to něco tak velkošepého,
že by se tím žádné jiné město v Čechách honositi nemohlo a
Vy, velectěný pane starosto, by Jste k zásluhám svým o roz-
květ Vašeho města připojil novou trvalou, věčně trvalou, za
kterou by Vám pozdní a pozdní pokolení ^e ještě žehnala. Mluvil
jsem s Brožíkem, s kterým se týdně scházím, zcela jen sou-
kromě o věci té a hned mě s radostí slíbil, že s ohledem na
naše dávné přátelské styky (měl jsem jej v rukou od jeho
patnáctého roku a sledoval krok za krokem jeho utěšený umě-
lecký vývin), by byl ochoten za zcela vyjímečně nízký hono-
rář obraz vyhotoviti, jen aby mě svou vděčnost mohl znova
osvědčiti. Jest zde tedy příležitost velice řídká, získat
umělecké dílo prvního řádu (jehož cena by v poměrně krátké
době byla ohromná) za zcela vyjímečně levných podmínek. A
k uskutečnění této velké věci nabízím Vám, velectěný pane
starosto, svoje zcela nezištné sprostředkovací služby. Mohu
Vás ujistit, že snad není druhého člověka, který má na Bro-
žíka ten vliv, ~~ajk~~ jako já. Račte, prosím snažně, velectěný
pane starosto, věc tu vzíti v laskavou úvahu..."

Purkmistr Vojtěch Formánek zřejmě nabídky archi-

tekta Zeyera nevyužil, neboť v protokolech rady ani obecního zastupitelstva není jediné zmínky, že by se o tomto návrhu jednalo. Tak Kolín přišel o dílo, které by dnes, jak předvídal architekt Zeyer, mělo nesmírnou uměleckou i historickou hodnotu. Stěna v průčelí zasedacího sálu zůstala tak na dlouhá léta prázdná.

Až malíř Václav Radimský, který si získal slavné jméno ve Francii jako žák zakladatele impresionismu Claude Moneta, po svém návratu do rodného města byl povolán vyzdobit průčelí zasedacího sálu monumentálními obrazy Kolína.

V roce 1907 požádala městská rada mistra Radimského, zda by byl ochoten namalovat panorama města pro jubilejní výstavu obchodní a živnostenské komory v Praze, pro kterou připravovalo město vlastní expozici. Mistr Radimský tehdy panorama pro tuto výstavu nevytvořil, namaloval jej povolanější umělec, malíř a fotograf František Krátký, který byl lacinější a vymaloval obraz Kolína podle přání radních pánů se všemi detaily. Obraz dnes visí na stěně chodby v prvním poschodí radnice. Ale myšlénka na monumentální obraz rodného města již Václava Radimského neopustila.

Po dvou letech, v prosinci roku 1909, předložil mistr Radimský konkrétní nabídku na zhotovení obrazu pro zasedací síň za osm tisíc korun. Městská rada jeho nabídku projednala na své schůzi dne 1. února 1910 a předložila ji obecnímu zastupitelstvu k rozhodnutí. Třebaže byla mistrova nabídka dvakrát na pořadu jednání, zastupitelstvo se k ní nevyjádřilo, až dne 28. října 1912 k opětovnému návrhu městské rady ji přijalo. Pak přišla první světová válka a záležitost obrazů pro zasedací síň ustoupila do pozadí. Po válce

se objevuje jednání o obrazech na pořadu schůze městské rady dne 17.května 1921, kdy se rada dotazuje pana Václava Radimského, jak dalece jeho práce pokročila. Mistr oznámil obratem, že obrazy jsou již téměř dokončeny, že však budou nyní stát 60.000 Kč. Na to mu městská rada odpověděla podle usnesení ze dne 13.června 1921, že současný stav obecních financí nedovoluje takové vydání, a záležitost obrazů pro zasedací síň radnice opět na několik let utichla. Teprve v dubnu roku 1926, když se připravovala rozsáhlá oprava radnice, se objevuje v protokolu městské rady žádost mistra Radimského o svolení, aby mohl dokončiti malbu tří svých obrazů na místě přímo v zasedací síni. Celá ta dlouhá historie obrazů pro zasedací síň byla uzavřena až usnesením městské rady ze dne 18. listopadu 1926, kdy bylo rozhodnuto o zakoupení tří obrazů od mistra Radimského za 65.000 Kč i s rámy a s postoupením reprodukčního práva. Ale to už obrazy na průčelní stěně zasedací síně visely.

Obrazy tvořící triptych pohledů na město Kolín z doby před první světovou válkou zabírají celou šíři průčelní stěny slavnostní síně kolínské radnice. Oba krajní obrazy jsou signovány "V.Radimský, 1914", prostřední je bez signatury. Jsou mistrovským dílem vzrálého a virtuózního umění a impresionistického malířství mistra Václava Radimského.

Prostřední obraz o rozměru plátna 449 x 298 cm s pohledem na město od severovýchodu ze zálabského břehu přes širokou řeku s hořejším ostrovem, zobrazuje letní náladu před západem slunce. Jedinečná silueta města nad řekou s dominantou charakteristického trojvěží bartolomějské ka-

tedrály se shlíží v jemném předivu podvečerních slunečních paprsků na lehce zčeřeně hladině Labe. Město, nad nímž plují pohádkově zbarvená vysoká oblaka, tone v předvečerním klidu, ale písaři na lodi ještě pracují a při břehu máchá žena prádlo.

Levý obraz triptychu má náladu modrého podzimního dne. Je malován z výšky, nejspíše ze železné lávky vedoucí z města na Kmochův ostrov. V hýřivé nádheře zářivých barev podzimního odpoledne ukazuje rybářskou čtvrť města pod tratí s pozadím Podzámeckého mlýna s labským jezem.

Pravý obraz zobrazuje pohled na město od severozápadu a mistr jej maloval ze zálabského břehu v bývalé Radimského zahradě. Nad řekou pospíchající již ven z města širokým proudem mezi zálabským břehem a Kmochovým ostrovem vystupují z oparu podzimního dne dvě štíhlé věže kolínského chrámu s robustní rozložitou zvonící v podnoží s bývalým zámkem a ~~Roxá~~ Podzámeckým mlýnem.

Další ozdobou slavnostní síně kolínské radnice je bohatě zdobený lustr. I ten má svou historii. Při dokončovacích pracech na nové radnici a zařizování zasedacího sálu obecního zastupitelstva v roce 1900 se samozřejmě počítalo i s velikým lustrem uprostřed nádherného dřevěného bohatě malovaného stropu. Avšak mimořádné zasedání obecního zastupitelstva dne 26. listopadu 1899 neschválilo návrh městské rady na zakoupení lustru od firmy Suda a Kotěšovzec, která zařizovala ostatní osvětlovací tělesa v nové radnici, protože se zdál být příliš drahým. Jednání o této záležitosti bylo odročeno a nikdo tehdy netušil, na jak dlouho. V roce 1920 jednala městská rada o zavedení elektrického osvětlení zasedací síně, ale věc opět odložila pro jiné starosti v té době. Vrátila se k této záležitosti až při generální

opravě radnice v roce 1926 a rozhodla se vybrat takový lustr, který by odpovídal stylu zasedací síně v české renesanci. Když však zjistila, že by takový lustr podle nabídky stál čtrnáct až dvacet tisíc korun, opět pořízení reprezentativního lustru odložila a dala u stropu instalovat jednoduché osvětlovací těleso. Teprve v roce 1931, kdy se prováděla celková úprava zasedací síně, byla odstraněna stará kamna, instalovalo se ústřední vytápění a okna byla zasklena katedrálním sklem, došlo i na parádní lustr. Dne 19. října 1931 konečně městská rada rozhodla, že lustr nákladem 7.500 Kč zakoupí a cenu uhradí z peněz, které kdysi utržila z prodeje plynových kandelábrů, když se ve městě zavádělo elektrické veřejné osvětlení.

Na shvilí se teď ještě musíme vrátit na začátek našeho století, do doby, kdy byla dokončena stavba nové radnice. Obecní zastupitelstvo se sešlo ke své první schůzi v nádherné nově postavené zasedací síni kolínské radnice dne 3. dubna 1900. Krátce na to byla nová zasedací síň svědkem významného projevu pokrokového a nebojácného postoje města Kolína k celonárodnímu politickému boji za práva českého národa. Dne 15. května 1900 se zde sešlo obecní zastupitelstvo na mimořádném slavnostním zasedání a přijalo tuto rezoluci: " Zastupitelstvo královského města Kolína prohlašuje jednohlasně, že osnova jazykového zákona, podaná ministrem Körbrem na říšské radě k úpravě jazykových poměrů v království Českém je nekompetentní, porušuje platné v zemi právo, dle něhož oběma kmenům národním přísluší stejné a rovné právo, že trhá zaručenou nedílnost a celistvost království našeho a že jest proto nepřijatelnou. Vyzýváme tudíž

poslance české, aby osnově té a vládě, která takto právo a spravedlnost porušuje, kladli nejrozhodnější odpor a nehrozili seⁱ /nejkrajnějších prostředků, dokud práva našeho národa nebudou řádně zaručena."

Zcela v duchu tohoto pokrokového národního postoje obecního zastupitelstva byl i návrh jeho předního člena Antonína Sojky, podaný na prvním již zmíněném zasedání dne 3.dubna 1900, aby v zasedací síni bylo umístěno mramorové poprsí nezapomenutelného politického vůdce národa Františka Palackého a síň byla nazvána jeho jménem. Na objednávku městské rady vytvořil akademický sochař Antonín Poppe z Prahy bustu Františka Palackého v bílém kararském mramoru na vysokém ~~na~~ podstavci, která byla v sále instalována dne 13.listopadu 1900. Busta byla dne 14.prosince 1977 odevzdána do kolínského muzea a v slavnostní síni kolínské radnice bylo umístěno poprsí prvního dělnického presidenta soudruha Klementa Gottwalda a podle usnesení rady Městského národního výboru v Kolíně byla slavnostní síň nazvána "Síň Klementa Gottwalda".

P Ř Í S T A V B Y A O P R A V Y R A D N I C E

Činnost Spořitelny královského města Kolína, která měla od začátku roku 1900 své nové a reprezentativní místnosti v přízemí zadního traktu nové radnice, se rok od roku rozšiřovala, rostly její peněžní fondy a zvětšovala se její klientela. Nové místnosti ^{za}krátce už zas nestačily jejímu provozu, a tak jí přišlo vhod, když mohla převzít úřadovny po okresním výboru, který se v roce 1905 vystěhoval z přízemí přední části nové radnice. Ale i to už brzy nestačilo stále rostoucímu provozu spořitelny, proto se začalo uvažovat o přístavbě k nové radnici, protože jiného řešení nebylo. Jediné místo, kde se dala přístavba k dosavadním místnostem spořitelny realizovat, bylo tam, kde část měšťanského pivovaru sousedila se zadním traktem nové radnice.

V Zámecké ulici, na místě, kde je dnes Kulturní dům pracujících, stávaly původně dva domy, oddělené od radnice úzkou uličkou, vedoucí k hradbám. V jednom z nich, který patřil obci, byly krámy a skladiště, druhý byl měšťanský dům, zvaný Krčínovský. Někdy kolem poloviny 17. století se dostal i tento druhý dům do vlastnictví obce a na místě obou byl vystavěn pivovar pravovárečných měšťanů, k němuž byl připojen i ~~starý~~ starodávný malý pivovar, patřící někdy ke Kolerovskému domu, který stál na dvoře radnice. V roce 1899 pivovar pravovárečných měšťanů koupili podnika-

telé bratři Raschové, kteří jej po několika letech prodali společnosti Zámeckého pivovaru. Od té doby byly oba kolínské pivovary spojeny pod jednou správou.

Měšťanský pivovar zasahoval jedním svým křídlem, oním původně samostatným malým pivovarem Kolerovského domu, do prostoru radničního dvora mezi budovou staré radnice a železniční tratí. Právě tato část, která sousédila se zadním traktem nové radnice, byla vyhlédnuta jako staveniště budoucí přístavby pro spořitelnu. V letech 1912 až 1914 probíhalo zdlouhavé jednání o koupi této části pivovaru mezi městskou radou a správou Zámeckého pivovaru. Konečně byla koupě uzavřena a dne 12.října 1914 byl schválen projekt přístavby a ještě v říjnu byla stavba zadána staviteli Josefu Královi.

Po zboření vykoupené části pivovaru, která sahala až téměř k samotné severní straně staré radnice, se odkryla kamenná fasáda a v plné kráse se ~~ukázaly~~ objevily zbytky její gotické výzdoby. Městská rada rozhodla ve své schůzi dne 14.června 1915, že i tato stará část radnice bude opravena a zdivo řádně vyspárováno.

Na místě zbořeného pivovaru byla vystavěna jednopatrová budova se suterénem, v níž byly zařízeny úřední místnosti městské spořitelny, které byly průchodem spojeny s dosavadními úřadovny spořitelny v zadním traktu nové radnice.

Po několika letech však ani přístavbou rozšířené prostory nestačily stále rostoucímu provozu spořitelny. Krátce po skončení první světové války, už v lednu roku 1919, se jednalo o projektu nové samostatné spořitelní budovy. Pro její umístění bylo vyhlédnuto místo na rohu náměstí a Kutnohorské ulice, kde stál starodávny hotel U modré

hvězdy. V roce 1923 se začala ~~hvězdy~~ baroková budova hotelu již bourat a na jaře roku 1924 byla zahájena stavba nové monumentální budovy. Dne 18. března 1926 byla budova slavnostně otevřena, městská spořitelna se vystěhovala ze všech místností v radnici a dne 6. dubnaⁿ odevzdala od nich klíče městské radě.

Do místností, uvolněných spořitelnou v přízemí nové radnice i v jednopatrové budově na dvoře byly po malých adaptacích umístěny útvary městského úřadu. Veliká místnost v přízemí, přístupná ze dvora, byla upravena jako přednášková a výstavní síň, později pak sloužila i jiným účelům, naposledy jako zkušební sál městské hudby Františka Kmocha.

Čas ubíhal a novorenesanční vyzdobená fasáda staré i nové radnice pomalu stárла a chátrala. Uplynula již téměř čtyři desetiletí od doby, kdy se stará radnice po rekonstrukci architekta Jana Vejrycha zaskvěla podle slov městského kronikáře jako vyfintěná panenka, a čtvrt století již uběhlo od doby, kdy architekt Jan Zeyer vystavěl novou radnici. Důkladná prohlídka fasády prokázala mnohem horší stav, než se předpokládalo, a tak bylo ihned rozhodnuto o generální opravě. Dne 19. dubna 1926 byly zadány stavební práce kolínskému staviteli Josefu Hátlemu a restaurace umělecké výzdoby akademickému malíři Františku Rubešovi. Oprava soch a kamených váz byla později svěřena kolínské firmě Oberherr a Kindl. Byla opravena fasáda obou budov, restuarována sgrafita, Liebscherovy fresky i obrazy a Maudrovy sochy. Jenom praporek na dřevci rytíře stojícího na vrcholu štítu nové radnice, který již dávno vítr shodil, nebyl ~~ještě~~ při této opravě obnoven, a není tam dodnes.

Druhá generální oprava kolínské radnice byla provedena v roce 1959. To uběhlo již opět tři a třicet let od první velké opravy a za tu dobu fasáda i všechny její ozdoby zas už hodně zestárly. Opravu zahájil dne 15.dubna 1959 Okresní stavební podnik v Kolíně a dokončil ji 15.listopadu téhož roku. Restaurátorské práce převzal Český fond výtvarných umění v Praze a na opravách pracovali malíři a sochaři J.Josefík, J.Turoň, J.Mehl, M.Hrdina a kolínský malíř Josef Pýcha. Oprava fasád ve dvoře radnice byla provedena Okresním stavebním podnikem až v roce 1965.

V roce 1969 bylo započato se stavbou Kulturního domu pracujících vedle radnice na místě, kde dříve stával pivovar pravovárečných měšťanů a od roku 1920 Lidový dům, středisko dělnického hnutí v Kolíně. Projekt, vypracovaný architektem ing. Radimem Dejmalem z Krajského projektového ústavu v Praze, zahrnul do objektu Kulturního domu pracujících i budovu, která byla v roce 1915 postavena na dvoře radnice pro úřadovny městské spořitelny. Budova byla zbořena a dnes je na ~~její~~ jejím místě jedno křídlo objektu Kulturního domu pracujících, v němž jsou umístěny úřední místnosti odboru školství a kultury Městského národního výboru v Kolíně.

Po dokončení stavby Kulturního domu pracujících v létě roku 1974 provedli pracovníci národního podniku Konstruktiva, kteří objekt stavěli, opravu severní fasády nové radnice nad tratí ČSD. V letech 1978 a 1979 snesli pracovníci Okresního stavebního podniku v Kolíně starou břidlicovou krytinu a pokryly střechy obou radničních budov měděným plechem.

§=§=§=§=§=§=§=§=§=§=§=§

Kolínská radnice, symbol i ozdoba města, je nejen historickou, stavební a uměleckou památkou a dominantou starobylého kolínského náměstí, ale je i důstojným a reprezentativním sídlem dnešní socialistické správy města, Městského národního výboru v Kolíně.

Po staletí byla centrem všeho politického i společenského dění ve městě, úzce spojena s jeho dějinami a s jeho osudy. Její klenuté síně bývaly svědky mnoha lidských osudů, viděly pláč a beznaděj, ale i pevnou vůli a mravní sílu prostých občanů, když jim byla násilím brána víra zděděná po otcích, viděly pýchu a nadutost bohatých měšťanů i bídu a pokoru chudáků, slyšely moudrá rozhodnutí konšelů i jejich rozepře a nesváry.

Přepychově zařízená zasedací síň nové radnice měla být impozantním prostředím pro jednání obecního zastupitelstva hrdého královského města, při kterých se mělo rozhodovat o rozvoji a budoucnosti města, ale často tato jednání vyústila jen v plané řečnění a vzájemná napadání a pomlouvání příslušníků jednotlivých politických stran, soutěžících o vedoucí místo ve správě města.

Vše to časem zaniklo, vše se změnilo. Stopy po střelách z nacistických kulometů a samopalů na vyzdobené fasádě radničních budov a krev nevinných obětí před prahem radnice ve slavných dnech Květnového povstání českého lidu v roce 1945 předznamenaly revoluční obrat i na

kolínské radnici a Únorové vítězství pracujícího lidu v roce 1948 jej dodvršilo. Na radnici přišli opravdoví zástupci lidu. Bývalá zasedací síň se změnila na slavnostní obřadní síň, kde se od 1.ledna 1950 konají svatební obřady a ostatní občanské slavnosti, kde zvolení zástupci města a stranických orgánů přijímají a vítají vzácné hosty městského národního výboru.

Historické budovy kolínské radnice jsou dnes naplněny svěžím, prudce pulzujícím životem, neboť se v naší době staly místem, odkud je plánována a řízena socialistická správa města, jeho výstavba a rozvoj, jeho politický, hospodářský a kulturní rozkvět.

KOLÍNSKÁ MĚSTSKÁ SPRÁVA A JEJÍ PŘEDSTAVITELÉ

K R Á L O V Š T Í R Y C H T Á Ř I

Královský rychtář byl zástupcem krále ve městě a jeho jménem vykonával soudní a policejní pravomoc. Vedle něho jmenoval král ještě sbor dvanácti měšťanů jako přísedící na městském soudu, který řídil královský rychtář. Z tohoto sboru se později vyvinula městská rada, která postupně nabývala ve městě stále většího významu jako kolektivní útvar městské správy souběžně s tím, jak upadal význam úřadu královského rychtáře. Rychtářská hodnost byla totiž dědičná, ale později se prostě prodávala spolu s celým rozsáhlým majetkem, patřícím k rychtě. V Kolíně zanikl rychtářský úřad v roce 1485, když městská rada koupila rychtu od posledního rychtáře. V historii Kolína jsou zaznamenáni tito královští rychtáři:

do roku 1277	Jindřich
1277 - 1295	Giselbert
1298 - 1299	Ortlin
? - 1327	Haman z Baychova
1327 - ?	Choclin
1361 - ?	Václav
? - 1371	Krištof Choclin

1371	-	1379	Mikuláš Brukmeister
1380	-	1382	Jan Helvig
1383	-	1387	Václav Brukmeister
1387	-	?	Ondřej Geschrey
1404	-	1454	Vítek Geschrey
1454	-	?	Zikmund Geschrey
?	-	1485	Adam zBystřice

PRIMÁTOROVÉ

Po zániku úřadu dědičného královského rychtáře byla nejvyšším orgánem ve městě městská rada, složená z dvanácti přísežných konšelů. Radu obnovoval (sázel) každým rokem zemský podkomoří jménem krále. Radě předsedal každý měsíc jeden z konšelů, takže se během roku vystřídalo všech dvanáct v předsednické funkci. Tomu z konšelů, který právě radě předsedal, se říkalo purkmistr, a ten, který předsedal radě jako první po jejím jmenování, se nazýval ~~Rxx~~ primátor nebo primas anebo také někdy "pan otec". Od konce 16.století se postupně upouštělo od každoročního obnovování rady, od měsíčního střídání konšelů v předsednictví a primátorové zůstávali ve své funkci po několik let a někteří i doživotně. Takový způsob městské správy trval až do josefinské reorganizace v roce 1788. Z kolínských primátorů jsou jmenováni:

roku	1494	Ondřej, mydlář, z domu č.20 na náměstí
1495	-	1497 Petr Krupský, sladovník, z domu č.64 v Labské (nyní Rubešově) ul.

- 1497 - 1498 Mikuláš Bílek, z domu U zlaté lípy č.22 na náměstí
- 1498 - 1499 Bartoš, sladovník, z domu U černého orla č.91
na náměstí
- 1500 - 1501 Petr Krupský, sladovník, z domu č.64 v Labské ul.
- 1501 - 1502 Bartoš, sladovník, z domu U černého orla č.91
na náměstí
- 1502 - 1504 Matěj Střelec, kovář,
- 1504 - 1505 vladyka Matěj Macek ze Lhoty, z domu U zlatého
lva č.90 na náměstí
- 1505 - 1506 Jan Markuš, polař, z domu U bílé labutě č.89
na náměstí
- 1506 - 1507 Petr Fischmeister, sladovník, z domu č. 12
v ~~Kutnohorská~~ Kouřimské ul.
- 1507 - 1509 Mikuláš Bílek, z domu U zlaté lípy č.22 na náměstí
- 1509 - 1511 Matěj Pařízek, soukeník, z domu U tří korun
č. ~~43~~ 42 v Horské (nyní Kutnohorské) ul.
- 1511 - 1512 Petr Fischmeister, sladovník, z domu č 12
v Kouřimské ul.
- 1512 - 1519 Jan Markuš, polař, z domu U bílé labutě č.89
na náměstí
- 1519 - 1520 Mikuláš, kožišník, z domu č.40 u kostela
- 1520 - 1521 Petr Fischmeister, sladovník, z domu č.12
v Kouřimské ul.
- 1521 - 1522 Jiřík, kovář, z domu č.14 v Kouřimské ul.
- 1522 - 1527 Mikuláš, kožišník, z domu č.40 (nyní Parlěřova ul)
- 1527 - 1529 rytíř Martin z ~~Vsk~~ Vyskytné, bakalář, z domu
č.46 na náměstí
- 1541 - 1543 vladyka Jan Zásvětlo z Vinoře, z domu č.81
v Zámecké ul.
- 1543 - 1544 Petr z Vinoře, krejčí, z domu č.75 na náměstí

- 1544 - ~~1544~~ 1545 vladyka Michal Rozhovský z Rozhovic, z domu
U černého orla č. 91 na náměstí
- ~~1544~~ 1545 - ~~1545~~ 1547 vladyka Jan Zásvětlo z Vinoře, z domu č.81
v Zámecké ul.
- ~~1546~~ 1547 - ~~1547~~ 1548 Matouš Volyňský z Vladoře, bakalář, z domu
č.46 na náměstí
- 1548 - 1550 Šímon Kašpar, sladovník, z domu U červeného
jelena č.72 na náměstí
- 1550 - 1551 Jan Valeš, sladovník, z domu č.62 u Labské
brány (nyní Rubešova ul.)
- 1551 - 1552 Šímon Kašpar, z domu U červeného jelena č.72
na náměstí
- 1553 - 1557 Jakub Peklo z Jestřabí Lhoty, krejčí, z domu
č.59 v Labské (nyní Rubešově) ul.
- 1558 - 1561 Šímon Kašpar, sladovník, z domu U červeného
jelena č.72 na náměstí
- 1562 - 1563 vladyka Kašpar Šmidl z Eberka, z domu U čer-
ného kříže č.71 na náměstí
- 1564 - 1565 Šímon Kašpar, sladovník, z domu U červeného
jelena č.72 na náměstí
- 1565 - 1566 Matouš Volyňský z Vladoře, z domu č.46 na
náměstí
- 1568 - 1569 Šímon Kašpar, sladovník, z domu U červeného
jelena č. 72 na náměstí
- 1570 - 1571 erbovní měšťan Jan Kobylka z Felcova (řečený
Hnát), z domu U jelena č.88 na náměstí
- 1571 - 1572 Jan Muláček, z domu č.58 v Labské (nyní Rubešově ul
- 1572 - 1573 erbovní měšťan Jan Kobylka z Felcova, z domu
U jelena č. 88 na náměstí

- 1573 - 1574 Jiřík Pachta, kantor, z domu č. 14 v Kouřimské ul.
1577 - 1578 erbovní měšťan Jan Kobylka z Felcova, z domu
U jelena č. 88 na náměstí
1578 - 1579 Jiřík Pachta, kantor, z domu č.14 v Kouřimské ul.
1580 - 1581 Martin Měcholupský, statkář, z domu č.73
na náměstí
1581 - 1582 Mistr Mikuláš Aletin (Havlíček), býv. děkan
filozofické fakulty University Karlovy
v Praze, z domu č. 46 na náměstí
1582 - 1583 erbovní měšťan Jan Kobylka z Felcova, z domu
U jelena č. 88 na náměstí
1583 - 1585 Mistr Jan Pachta z Rájova, kantor, z domu č.73
na náměstí
1587 - 1588 Václav Cyprian Volyňský, z domu č.8 na náměstí
1588 - 1589 Jan Krumpolc, řezník, z domu na rohu Kouřimské
a Židovské ul.(nyní ul. Karoliny Světlé)
1590 - 1593 Šimon Šilhánek z Choustníka, statkář, z domu
U zlatého lva č.90 na náměstí
1594 - 1595 Jan Skála ze Zhoře, z domu č.14 v Kouřimské ul.
1596 - 1599 Zikmund Kofroj, z domu č. 5 v Pražské ul.
1601 - 1606 Šimon Šilhánek z Choustníka, z domu U zlatého
lva č. 90 na náměstí
1608 - 1622 Cyprian Volyňský, z domu č.8 na náměstí
1623 - 1628 Jakub Jaklin z Vrabiny, z domu U zlatého lva
č.90 na náměstí
1628 - 1629 Daniel Hyttich, statkář, z domu č.46 na náměstí
1629 - 1630 Jakub Jaklin z Vrabiny, z domu U zlatého lva
č.90 na náměstí
1630 - 1631 Jan Herzáně, z domu č.75 na náměstí

- 1631 - 1633 Jeremiáš Spira Turnovský, bakalář, z domu
U červeného jelena č.72 na náměstí
- 1633 - 1636 Jakub Jaklin z Vrabiny, z domu U zlatého lva
č.90 na náměstí
- 1635 - 1637 Daniel Hyttich, statkář, z domu č.46 na náměstí
- 1637 - 1643 Jeremiáš Spira Turnovský, bakalář, z domu
U červeného jelena č.72 na náměstí
- 1643 - 1645 rytíř Michal Jiří Salaj z Cifry, býv.císařský
důstojník, z domu U zlatého lva č.90 na náměstí
- 1645 - 1647 Daniel Hyttich, statkář, z domu č.46 na náměstí
- 1647 - 1652 Daniel Neyling, z domu č. 62 v Labské (nyní
Rubešově) ul.
- 1652 - 1655 Jeremiáš Spira Turnovský, bakalář, z domu
U červeného jelena č.72 na náměstí
- 1655 - 1657 Daniel Neyling, z domu č.62 v Labské ul.
- 1657 - 1660 Zikmund Kozel z Reizenthalu, z domu U bílého
anděla č.54 v Horské (nyní Kutnohorské) ul.
- 1661 - 1664 Šimon Bělský, sladovník, z domu č.1 v Pražské ul.
- 1664 - 1667 Jiří Formandl, mydlář, z domu č.9 na náměstí
- 1667 - 1670 Šimon Bělský, sladovník, z domu č.1 v Pražské ul.
- 1670 - 1673 Matěj Hájek, býv.císařský důstojník, z domu
U zlaté růže č.48 na náměstí
- 1674 - 1690 Magister filozofie Jiří Alois Věčorek, z domu
U modrého raka č.70 na náměstí
- 1680 - 1681 Jan Růžička, pekař, z domu č. 4 v Pražské ul.
- 1681 - 1686 Valentin Kokovský, býv.císařský důstojník,
z domu č. 41 u Horské brány (Kutnohorská ul.)
- 1686 - 1689 Jan Kmoch, řečený Drahota, z domu U jelena
č.88 na náměstí

- 1689 - 1692 Valentin Kokovský, býv. císařský důstojník,
z domu č.41 u Horské brány
- 1692 - 1722 František Bohuslav Šperling, z domu č.11
v Kouřimské ul.
- 1722 - 1737 Jan František Paroubek, z domu U černého koně
č.45 na náměstí
- 1738 - 1745 Jan Antonín Šperling, z domu U zlatého lva
č.90 na náměstí
- 1745 - 1747 Jan Ignác Jindra z Orebthalu, z domu č.33
v Horské (nyní Kutnohorské) ul.
- 1748 - 1756 Petr Antonín Pokorný, z domu U bílého anděla
č. 54 v Horské (nyní Kutnohorské) ul.
- 1756 - 1765 Josef František Lysander z Ehrenfeldu, z domu
č. 5 v Pražské ul.
- 1765 - 1770 Václav Pavlíček, z domu U tří korun č.42
v Horské (nyní Kutnohorské) ul.
- 1771 - 1788 Jan Vincenc Pábíček, statkář, z domu č. 18
v Kouřimské ul.

C Í S A Ř Š T Í R Y C H T Á Ř I

~~XXXXXXXXXX~~

Po potlačení vzpoury stavů a měst proti králi Ferdinandovi I. v roce 1547 byl v královských městech zřízen úřad královského (císařského) rychtáře, jehož povinností bylo ve městě chránit politické a zejména také finanční zájmy krále a dozírat na činnost městské rady. Ze své funkce se zúčastňoval všech schůzí městské rady a bez jeho souhlasu nemohla rada přijmout žádného usnesení. Do úřadu císařského rychtáře

byli vybírání spolehliví, práva znalí a vždy jen zámožní měšťané, kteří v této funkci zůstávali zpravidla doživotně. Oficiální titul tohoto úředníka zněl: Jeho Milosti císařské rychtář (zkratkou: JMC rychtář). Úřad císařského rychtáře zrušil císař Josef II. v roce 1785. V Kolíně byli postupně jmenováni tito Jeho milosti císařské rychtáři:

- 1547 - 1565 Matouš Volyňský z Vladoře, z domu č.46 na náměstí
- 1565 - 1582 vladyka Kašpar Šmidl z Eberka, z domu U černého kříže č.71 na náměstí
- 1582 - 1586 Mistr Mikuláš Aletin, býv. děkan Filozofické fakulty University Karlovy v Praze, z domu č. 46 na náměstí
- 1586 - 1621 Mistr Jan Pachta z Rájova, z domu č.73 na náměstí
- 1621 - 1622 Cyprian Volyňský, z domu č. 8 na náměstí
- 1628 - 1632 Jan Skopec Nymburský, z domu č.8 na náměstí
- 1636 - 1645 Jakub Jaklin z Vrabiny, z domu U zlatého lva č.90 na náměstí
- 1645 - 1650 Jeremiáš Spira Turnovský, bakalář, z domu U červeného jelena č.72 na náměstí
- 1650 - 1673 rytíř Michal Jiří Salaj z Cífrý, býv.císařský důstojník z Uher, z domu U zlatého lva č. 90 na náměstí
- 1673 - 1697 Matiaš Hájek, býv.císařský důstojník, z domu U zlaté růže č.48 na náměstí
- 1698 - 1701 Valentin Kokovský, býv.císařský důstojník z Polska, z domu č.41 u Horské brány
- 1701 - 1735 Jiří Formandl, statkář, z domu č.9 na náměstí
- 1735 - 1747 Jan Eugen Lothringer, z domu U tří per č.74 na náměstí

- 1747 - 1770 Jan Ignác Jindra z Orebthalu, z domu č.33
v Horské (nyní Kuthohorské) ul.
- 1770 - 1774 Josef František Kratochvíle, z domu č. 1
v Pražské ul.
- 1774 - 1775 rytíř František Antonín Kostka ze Sachsenthalu,
z domu U zlatého lva č.90 na náměstí
- 1775 - 1785 Josef Hrubeš.

K R Á L O V Š T Í P U R K M I S T Ř I

Císař Josef II. provedl reformu městské správy a zcela v souladu se zásadami centralizace a germanizace celé rakouské říše ji postavil na základy tehdy vládnoucího byrokratismu. Do čela města byl vládou jmenován úřeník, zpravidla Němec, s titulem královský purkmistr a justiciár, a vedle něho byli jmenováni dva zkoušení magistrátní radové. Tento byrokratický a germanizující systém městské správy byl smeten revolucí v roce 1848. Ve funkci královského purkmistra a justiciára se v Kolíně vystřídali:

- 1788 - 1811 Josef Eckel, z domu č. 95 v Zámecké ul.
- 1811 - 1817 Alois Hrdlička, z domu č.64 v Labské
(nyní Rubešově)ul.
- 1817 - 1820 František Marian Güllich
- 1820 - 1825 Josef Konhäuser
- 1825 - 1848 Jiří Schecher, majitel domu U jelena č. 88
na náměstí.

PURKMISTŘI A STAROSTOVÉ

Revoluční duch roku 1848 se projevil i v nové organizaci městské správy a vnesl do ní již prvky demokrati-
zace. Poslední královský ~~prx~~ purkmistr a justiciár Němec
Jiří Schecher utekl z města před hněvem lidu a nově utvořený
měšťanský výbor zvolil purkmistrem Čecha Karla Břečku. Reor-
ganizace městské správy postavila do čela města volené obecní
zastupitelstvo a městskou radu, jíž předsedal purkmistr.
Obecní zastupitelstvo se na své schůzi dne 10.října 1906
usneslo, aby místo titulu "purkmistr" byl nadále užíván titul
"starosta". Koncem roku 1935 bylo obecní zastupitelstvo roz-
puštěno a od 1.ledna 1936 převzal správu města vládní komi-
sař, jehož v době od 30.června 1938 do 13.ledna 1939 nahra-
dila správní komise. V lednu 1939 byly obecní zastupitelstvo
a městská rada obnoveny, ale působily jen do ledna roku 1943,
kdy německé okupační úřady jmenovaly do čela města opět správní
komisi; dosavadní starosta města se stal jejím předsedou.
V kolínské městské správě se uvádějí tito purkmistři a sta-
rostové:

1848	-	1852	Karel Břečka
1852	-	1855	Vincenc Karabáček, podzámecký mlynář
1855	-	1861	Med.dr. František Eckert, lékař
1861	-	1862	František Leger, technik a statkář
1862	-	1867	Karel Knirsch, poštministr
1867	-	1868	Dr. Václav Radimský, podskalský mlynář
1868	-	1890	Josef Formánek, podzámecký mlynář
1890	-	1899	JUDr. Antonín Cyvín, advokát

1899	-	1902	Ing. Vojtěch Formánek, podzámecký mlynář a továrník
1902	-	1904	Architekt Čeněk Kříčka, stavitel
1904	-	1906	JUDr. Alfréd Jelínek, advokát
1906	-	1911	Antonín Sládek, obchodník
1911	-	1919	JUDr. Alfréd Jelínek, advokát
1919	-	1921	Václav Špringl, krejčí
1921	-	1923	Bohumil Záligr, ředitel Okresní nemocenské pojišťovny
1923	-	1930	Julius Komrs, učitel
1930	-	1931	Karel Verunáč, poštovní podúředník
1931	-	1935	JUDr. Miroslav Jelínek, advokát
1936	-	1938	vládní komisař JUDr. Václav Skalička
1939	-	1943	Vilém Pelzbauer, ředitel městské spořitelny
1943	-	1945	předseda správní komise Vilém Pelzbauer.

PŘEDSEDOVÉ MĚSTSKÉHO NÁRODNÍHO
VÝBORU

Ještě během německé fašistické okupace se vytvořil v Kolíně ilegální revoluční národní výbor, který dne 5.května 1945 převzal moc ve městě i v okrese. Jako svůj výkonný orgán zvolil radu městského národního výboru a do svého čela předsedu. Od roku 1945 se vystřídali ve správě města tito předsedové Městského národního výboru v Kolíně:

1945	-	1949	Ladislav Volenec
		1949	Karel Šplíchal
1949	-	1952	Josef Herout
1952	-	1953	Antonín Košata

1953 - 1969 Rudolf Dlouhý
1969 - 1976 Josef Šecl
1976 - Josef Jirsík, nositel Řádu práce.

NĚKOLIK POZNÁMEK O UMĚLCÍCH, KTERÍ SE PODÍLELI NA
VÝZDOBĚ RADNICE

V i l í m A M O R T (nar. 7.10.1864, zemř. 5.9.1913),
sochař. Je autorem mnoha soch, sousoší a sochařských portrétů,
zúčastnil se sochařské výzdoby několika veřejných budov a
objektů (na příklad mostu Svatopluka Čecha v Praze). Na ko-
línské radnici je od něho měděný rytíř na vrcholu průčelního
štítu.

F r a n t i š e k L u d v í k D U C H O S L A V
(nar. 25.8.1834, zemř. 19.3.1909), malíř, žák a spolupracov-
ník malíře Josefa Navrátila. Byl ve své době nejpopulárnějším
pražským malířem pokojů. Provedl bezpočet malířských prací
při výzdobě sálů a kostelů (na příklad malby v sále na Žofí-
ně v Praze). V nové radnici v Kolíně vymaloval místnosti spo-
řitelny, schodiště a chodby a zejména pak slavnostní zasedací
sín s jejím dřevěným novorenesančním stropem.

J i ř í J O S E F Í K (nar. 29.7.1920), malíř a restaurátor, žák Akademie výtvarných umění v Praze. Pracoval na restuaraci výzdoby budov radnice v roce 1959.

A d o l f L I E B S C H E R (nar. 11.2.1857, zemř.11.6.1919), akademický malíř, žák umělecko-průmyslové školy ve Vídni, profesor kreslení na Českém vysokém učení technickém v Praze. V soutěži na výzdobu foyeru Národního divadla v Praze získal druhou cenu a bylo mu svěřeno provedení osmi lunet ve spojovací chodbě divadla. Zúčastnil se mnoha dalších soutěží a provedl řadu dekorativních maleb, na příklad slavnostní oponu lublaňského divadla, nástropní malbu ve velkém sále Národního domu na Vinohradech, výzdobu radnice na Kladně a j. Třebaže dekorativní malba byla jeho vlastním oborem, vynikl i jako ilustrátor, portrétista a krajinář. V Kolíně provedl pět velkých fresek a dva obrazy na průčelí staré radnice a zúčastnil se i výzdoby budovy bývalé záložny (nyní České pojišťovny).

J o s e f M A U D E R (nar.1.12.1854, zemř. 15.11.1920), sochař, žák umělecko-průmyslové školy ve Vídni a pražské akademie, profesor na Státní průmyslové škole v Praze, od roku 1890 člen České akademie věd a umění. Autor mnoha soch, sousoší a bust, na příklad sousoší Slavín na Vyšehradském hřbitově, Zeyerova pomníku v Chotkových sadech v Praze a j. Pro kolínskou radnici vytesal v roce 1887 sochy Síla a Moudrost.

J a n M E H L (nar. 19.5.1912), malíř, žák pražské akademie, spolupracoval na restauraci výzdoby průčelí kolínské radnice v roce 1959.

A n t o n í n P O P P (nar. 30.7.1850, zemř. 10.6.1915),
sochař a medailér, profesor na České polytechnice v Praze.
Je autorem mnoha sochařských portrétů a medailí, na příklad
32 portrétních medailónů českých králů a dvou bust v Národním
muzeu v Praze a poprsí Klicpery a Tyla ve foyeru Národního
divadla. Ve slavnostní síni kolínské radnice byla od něho
busta Františka Palackého, která je nyní v Kolínském muzeu.

J o s e f P Ý Č H A (nar. 23.4.1914), malíř a grafik,
středoškolský profesor, působil také na kolínském gymnasiu.
Spolupracoval na restauraci výzdoby průčelí kolínské radnice
v roce 1959.

V á c l a v R A D I M S K Ý (nar.6.10.1867 v Kolíně,
zemř. 31.1.1946), akademický malíř, žák pražské a vídeňské
akademie a posléze žák a přítel francouzského impresionisty
Claude Moneta. Žil řadu let ve Francii, v Barbizonu a v Gi-
verny ve společnosti francouzských impresionistických malířů.
Ve slavnostní síni Klementa Gottwalda na kolínské radnici
visí jeho tři rozměrné obrazy Kolína.

Dr.techn.h.c. J a n V E J R Y Č H (nar. 1856, zemř.
24.6.1926), architekt. Vypracoval návrhy na rekonstrukci a
výstavbu mnoha veřejných budov, na příklad radnice na Kladně,
v Pardubicích, záložny v Písku, průmyslového muzea v Chrudimi,
obecního domu v Semilech a dalších. Je autorem návrhu na
rekonstrukci staré radnice a na stavbu nové radnice v Kolíně.

L u d v í k W U R Z E L (nar. 24.1.1865, zemř.15.11.1913),
sochař, na pražské akademii žák prof. Myslbeka, profesor na
Umělecko-průmyslové škole v Praze. Je autorem mnoha soch, sou-
soší a ~~reliefů~~ reliéfů na veřejných budovách (na příklad Městské
spořitelny v Praze). Na nové radnici v Kolíně je jeho socha
Spravedlnosti.

J a n Z E Y E R (nar. 21.3.1847, zemř. 6.5.1903), architekt.
Vyprojektoval a postavil řadu veřejných i soukromých budov a
objektů v Praze i na venkově. V Kolíně provedl stavbu nové
radnice podle soutěžního návrhu Jana Vejrycha.

J M E N N Ý R E J S T Ř Í K

A

ADAMEC Karel 316
ALETIN Mikuláš 346, 349
AMORT Vilím 328, 353
AYCKBOURN Alan 160

B

BABKA Pravoslav 261
BAREŠ Ladislav 43
BARTOŠ primátor 344
BÁRTOVÁ 60
BAUMGARTL Antonín 327
z BAYCHOVA Haman 342
BENEŠ Svetopluk 295

BERTÁK Jaroslav 160
 z BEVERN August Vilém 322
 BĚLSKÝ Šimon 347
 BÍLEK Mikuláš 344
 BIŠKO Jiří 58, 194
 BLECHA 266
 BOHÁČ V. 197
 BOSELFLEISCHNER W. 327
 BREŽŇEV Leonid Iljič 20, 30, 35, 36, 37
 BROŽÍK Václav 330
 BRUKMEISTER Mikuláš 306, 343
 BRUKMEISTER Václav 306, 343
 BŘEČKA Karel 351
 z BYSTRICE Adam 306, 308, 343

C

CAPPI Carlo 313
 CARTER James 26, 31, 33, 34, 36, 37
 CIKÁN Emanuel 43
 CYVÍN Antonín 351

Č

ČAPEK Václav 165
 ČEPIL Šimon 43
 ČERNOCH Karel 295

ČERVINKA Josef 316
 ČIHÁKOVÁ Hana 297
 ČÍŽKOVÁ Irena 165

D

DEBURAU Jean Gaspard 142, 296, 197
 DEJMAL Radim 339
 DLOUHÝ Rudolf 353
 z DOBŘENIC Jan 310
 DOSKOČIL Miroslav 233, 302
 DRAHOTOVÁ Kristina 44
 DUCHÁČEK 327
 DUCHOSLAV František Ludvík 327, 353
 DVOŘÁČEK Bohumír 43
 DVOŘÁK František 328
 DVOŘÁK Jaroslav 195

E

ECKEL Josef 350
 ECKERT František 351

F

FARKAS B. 35

FIALOVÁ L. 52
 FILIP Alexander 159
 FILIPOVSKÁ Pavlína 295
 FISCHER Otokar 297
 FISCHMEISTER Petr 344
 FIŠERA Miloš 189, 194
 FLÍČEK Jiří 160
 FOLTÝN František K. 157
 FORMANDL Jiří 347, 349
 FORMÁNEK Josef 5, 351
 FORMÁNEK Vojtěch 330, 352
 FOUSEK Čeněk 157
 FRIDRICH II. 322
 FRIEDL Bob 146
 FRYCOVÁ Anna 43
 FUČÍK JULIUS 168

G

GAJDIČKA Karel 157
 GAGARIN Juriij A. 197
 GANDHIOVÁ Indira 33
 GESCHREY Ondřej 306, 343
 GESCHREY Vítek 343
 GESCHERY Zikmund 343
 GISCARD D'Essteaing Valeri 35
 GISELBERT /rychtář/ 342
 GOLDONI Carlo 160

GORBATOV V. 36
 GOTTWALD Klement 44, 49, 58, 174, 335
 GRYM Pavel 160
 GULT Karel 295
 GULLICH František Marian 350

H

HÁJEK Matěj 347, 349
 HÁJEK Václav 41, 44, 58
 HALEŠ Jiří 157
 HARUS Josef 266
 HARTMAN Václav 157
 HÁTLE Josef 338
 HELVIG Jan 343
 HEROUT Josef 352
 HERZÁNĚ Jan 346
 HEVERA Čeněk 4
 HEVERA Jan 322
 HNÁTKA Marta 320
 HOFFMEISTER Adolf 160
 HOLEČEK Bohdan 301
 HOUŠŤ Miroslav 157
 HRÁDEK Josef 210
 HRDINA M. 339
 HRDLIČKA Alois 350
 HRUBEŠ Josef 350
 HRZÁNĚ Jiří 146

HUDEČKOVÁ Stanislava 43
 HUMPOLECKÝ z Rybenska Jan Albrecht 320
 HUSÁK Gustav 14, 34, 36, 52,
 HUŠEK Jindřich 293
 HYTTICH Daniel 346, 347

CH

ČLADIL Milan 146
 CHOCLIN Krištof 306, 342
 CHOCLIN /rychtář/ 342
 CHROMEC Jan 164, 193
 CHUA Kuo - feng 30, 36

J

JAKLIN z Vrabiny Jakub 346, 347, 349
 JANČÁK Zdeněk 157
 JANDEJSEK Josef 44
 JANÍK Jaroslav 12
 JAROCH Jiří 168
 JEDLIČKA Josef 322
 JELÍNEK Alfred 352
 JELÍNEK Miroslav 352
 JELÍNEK V. 158
 JELÍNEK Zdeněk 159

KNIRSCH Karel 351
KOBYLKA z Felcova Jan 320, 345, 346
KOHOUTEK Jaroslav 261
KOPROJ Zikmund 346
KOKOVSKÝ Valentin 347, 348, 349
KOMENSKÝ Jan Amos 44
KOMRS Julius 352
KOŇEV I. S. 48, 49
KONHAUSER Josef 350
KOPECKÝ Miloš 295
KOPECKÝ Václav 49
KOŘENÝ Miroslav 43
KOŘÍNKOVÁ Lenka 146
KOSTKA ze Sachsenthalu František Antonín 350
KOSYGIN Alexej 39
KOŠATA Antonín 352
KOULA Jan 326, 327
KOVÁŘ Karel 12
KOZDERKOVÁ Laďka 295
KOZEL z Reizenthalu Zikmund 347
KOŽÍK František 295
KONIG Gerd 132
KRÁTKÝ František 331
KRATOCHVÍL Jan František 350
KROPÁČEK Josef 327
KRPATA Karel 160
KRUMPOLC Jan 346
KRUPSKÝ Petr 343, 344
KŘIČKA Čeněk 328, 352

15

KUBA Karel 327
KUBASOV V. 35
o
KUDA František 164
KUNA Zdeněk 58, 212
KYPRIAN S. 35

L

LANC Antonín 40
LANCOVÁ Libuše 43
LANGER Adolf 164
LEGER František 351
LEGER Karel 142
LEIN Karel 43
LENIN Vladimír Iljič 44, 166
LIEBSCHER Adolf 317, 318, 338, 354
LINTNER Josef 6
LYSANDER z Ehrenfeldu Josef František 348
LOTHRINGER Jan Eugen 349

M

MACEK ze Lhoty Matěj 344
MACH Jiří 261
MÁCHA Vlastimil 169
MACHÁČEK Miroslav 51

MACHAR Josef Svatopluk 142
MACHEK Ivan 158
MACHEK Miloš 164
MAREK V. 58
MAREŠ Jakub 316, 328
MARKUŠ Jan 344
MARTINEC Josef 302
MAŠEK Vlastimil 44
MATERNA z Květnice Václav 320
MATYÁŠOVÁ HANA 255
MAUDER Josef 318, 338, 354
MEHL Jan 339, 354
MĚCHOLUPSKÝ Martin 346
MICHÁLEK Miroslav 163
MIKULÁŠ /primátor/ 344
z MILIČINA Jan 320
MLÁDEK Ivan 146
MLEJNKOVÁ Vlasta 165
MOJŽÍŠ Jan 316
MOLAVCOVÁ Jitka 146
MORAVEC - ROBUR Otakar 56
MORSTDT^A Vincenc 314, 323
MRŇÁK Jaroslav 261
MRZÍLEK KAREL 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12
MUCHA Jaroslav 233, 234
MULÁČEK Jan 345

N

NÁPRSTKOVÁ 328
 NEJEDLÝ VÍT 46
 NEPRAŠ ROBERT 9
 NESVADBA Miloš 146
 NEYLING Daniel 347
 NĚMEČEK J. 158
 NOVÁK Bohumil 261
 NOVÁK Pavel 146

O

OČENÁŠEK Jan 160
 ONDŘEJ /primátor/ 343
 ORTLIN /rychtář/ 342
 OSTROVSKIJ Alexandr Nikolajevič 160

P

PÁBÍČEK Jan Vincenc 348
 PÁCAL Václav 40, 43, 45, 57
 PACHTA z Rájova Jan 346, 349
 PACHTA Jiřík 346
 PALACKÝ František 335
 PALOUČEK Alois 164
 PANTUČKOVI bratři 146

PAROUBEK	Jan František	348
PAŘÍZEK	Matěj	344
PAUKERT	Ivo	294
PAVLÍČEK	Václav	348
PECHE	J.	215
PEKLO	z Jestřabí Lhoty	Jakub 345
PELZBAUER	Vilém	352
PEŠÍK	Ladislav	40
PHAN TUAN		36
PILC	Jaroslav	216
PILNÁČEK	František	55
PILNÝ	Bohumil	42, 47, 266
z PODĚBRAD	Hynek	310
z PODĚBRAD	Jiří	310, 317
POKORNÝ	Petr Antonín	322, 348
POLÁČEK	Karel	160
POPOV L.		38
POPP	Antonín	335, 355
POSPÍŠILOVÁ	Libuše	294
POTUČEK	František	4, 5, 6
PRÁGR	A.V.	10
PROKOP	Holý	317
PROCHÁZKA	Jiří	2, 4, 5, 6, 15 - 18, 56, 60, 172, 190, 191, 195, 266, 268, 302
PŘEMYSL	OTAKAR II.	317
PŘIBYL	Rudolf	255
PUŠMAN	V.	323
PÝCHA	Josef	339, 355

R

- RABAS Jan 328
- RADIMSKÝ Václav /JUDr./ 351
- RADIMSKÝ Václav /akad.malíř/ 331, 332, 355
- RAJDL Pavel 158
- REAGAN Ronald 24, 26, 38
- REJHOLEC Miloslav 261
- REMEK Vladimír 253
- RJUMIN V. 38
- ROZHOVSKÝ z Rozhovic Michal 345
- ROMAŇENKO J. 37
- RUBEŠ František 338
- RUŽIČKA Bohumil 10
- RUŽIČKA Jan 347
- RUŽIČKA Karel 44
- RUŽIČKA /okresní hejtman/ 11
- RYNEŠ Miroslav 10

Ř

- ŘEPKA Josef 211
- ŘÍHA Josef 55, 57, 58, 233, 247
- ŘÍHOVÁ Marie 43

S

SALAJ z Cifry Michel Jiří 347, 349
 SAMRIN HENG 39
 SEDLÁČEK Zbyněk 159
 SEJKOROVÁ Lenka 174
 SCHECHER Jiří 350
 SCHMIDT Helmuth 36
 SCHNEIDER Jaroslav 10
 SIMONOVÁ Yveta 146
 SIROTEK Emil 197
 SIXTOVÁ Hana 43
 SKÁLA ze Zhoře Jan 346
 SKÁLOVÁ 60
 SKALIČKA Václav 352
 SKLENÁŘ Jan 327, 328
 SKOPEC Jan Nymburský 349
 SKŘIVAN Ot. 327
 SLÁDEČKOVÁ 12
 SLÁDEK Antonín 352
 SMÍŠEK 320
 SMUTNÝ Jiří 211
 SOJKA Antonín 335
 SOUMAR Jan 165
 SOVÁK Jiří 295
 SPÁLENÝ Petr 146
 SPIRA Turnovský Jeremiáš 347, 349
 STANĚK Jiří 165
 STEJSKAL Miloslav 158

STOPH WILLI 39
 STOCKL Josef 261
 STRAKA František 8, 9, 10
 STRAKA Josef 328
 STŘELEČ Matěj 344-
 SUCHÁNKOVÁ Amálie 43
 SVITÁK Zdeněk 164

Š

ŠECL Josef 353
 ŠILHÁNEK z Choustníka Šimon 346
 ŠIMÁNEK Oto 295
 ŠINDELÁŘ Václav 40, 41, 42, 45, 54, 57, 60,
 166, 167, 169, 192
 ŠKERŮK Ladislav 56
 ŠMIDL z Eberka Kašpar 345, 349
 ŠPERLING František Bohuslav 346, 348
 ŠPERLING Jan Antonín 348
 ŠPLÍCHAL Karel 352
 ŠPRINGL Václav 352
 ŠRÁMEK Oldřich 159
 ŠTEJNAR František 146
 ŠTĚDRÝ Karel 295
 ŠTOLBA Josef 7, 8
 ŠTROUGAL Lubomír 38, 39
 ŠVARC J. 158
 ŠVEC Jiří 264
 ŠVERMA Jan 49
 ŠVORCOVÁ Jiřina 234

T

TAMAY-MENDEZ A. 37

TENG Siao-pching 30

TITO-BROZ Josef 35

TOMEK Bohuslav 159

TOPOL Ivo 43

TORSTENSON 317

TRMAL Josef 52

TUČKOVÁ Hana 6, 163, 178, 302

TUPÝ Václav 233, 302

TUROŇ J. 339

TUWIM Julian 160

TÝLE Josef 57

U

ULRYCH Petr 146

ULRYCHOVÁ Hana 146

V

VACEK Karel 164

VÁCLAV IV. 317

VÁCLAV /rychtář/ 342

VALENTA Jiří 165

VALENTA Ladislav 44

VALEŠ Jan 345
 VÁVRA Josef 7, 317
 VAVŘÍN Zbyněk 295
 VEJRYCH Jan 304, 315, 318, 319, 326, 327, 329, 338, 355
 VERUNÁČ Karel 352
 VĚČOREK Jiří Alois 347
 VIMBERSKÝ 12
 z VINOŘE Petr .344
 VLADISLAV II. 311
 VLASÁK Alois 169
 VOLENEC Ladislav 352
 VOLYŇSKÝ Cyprian 346, 349
 VOLYŇSKÝ z Vladoře Matouš 345, 349
 VOLYŇSKÝ Václav Cyprian 346
 VONDŘÁČEK Vladimír 158
 VONDŘÁČKOVÁ Jana 44
 VONDRUŠKA Milan 132
 VRBA Otto 44
 z VYSKYTNÉ Martin 344
 VILÍMOVSKÝ Alois 12

W

WURZEL Ludvík 328, 356

Z

ZÁLIGER Bohumil 352
ZAPOROŽČENKO Michail Ivenovič 47, 48, 49, 51
ZAPOROŽČENKO-KABLUČKOVÁ Věra Vasiljevna 49, 51
ZÁSVĚTLO z Vinoře Jan 344
ZEMAN Jaroslav 164
ZEMAN Josef 45, 52, 55, 56, 163, 165
ZEMAN Vladimír 192
ZEYER Jan 327, 328, 329, 331, 338, 356
ZICH Karel 146
ZÍMA Josef 295
ZMATLÍK Jaroslav 228

Ž

ŽELEZŇÁK František 164

O B S A H

	Strana
ÚVOD	2
OSOBNÍ DATA NOVÉHO KRONIKÁŘE	15
SVĚT V ROCE 1980	19
POLITICKÝ ŽIVOT V KOLÍNĚ	40
CELOMĚSTSKÝ ZÁVAZEK	61
HOSPODAŘENÍ MĚSTSKÉHO NÁRODNÍHO VÝBORU	70
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NAŠEHO MĚSTA :	89
VODA PRO MĚSTO KOLÍN	107

	Strana
ŠKOLSTVÍ A PÉČE O DĚTI A MLÁDEŽ	114
KULTURNÍ A SPOLEČENSKÝ ŽIVOT V KOLÍNĚ	140
SBOR PRO OBČANSKÉ ZÁLEŽITOSTI	173
TĚLOVÝCHOVA A SPORT	180
^o PRŮMYSL A SLUŽBY	198
ZEMĚDĚLSTVÍ	238
OKRESNÍ ÚSTAV NÁRODNÍHO ZDRAVÍ	254
ORGANIZACE NÁRODNÍ FRONTY	256
SČÍTÁNÍ LIDU	267
^o RŮZNÉ UDÁLOSTI BĚHEM ROKU	286
DOSTAVENÍČKO V KOLÍNĚ	294
PUBLIKACE O KOLÍNSKÉ RADNICI	301
JMENNÝ REJSTŘÍK	357
OBSAH	375